

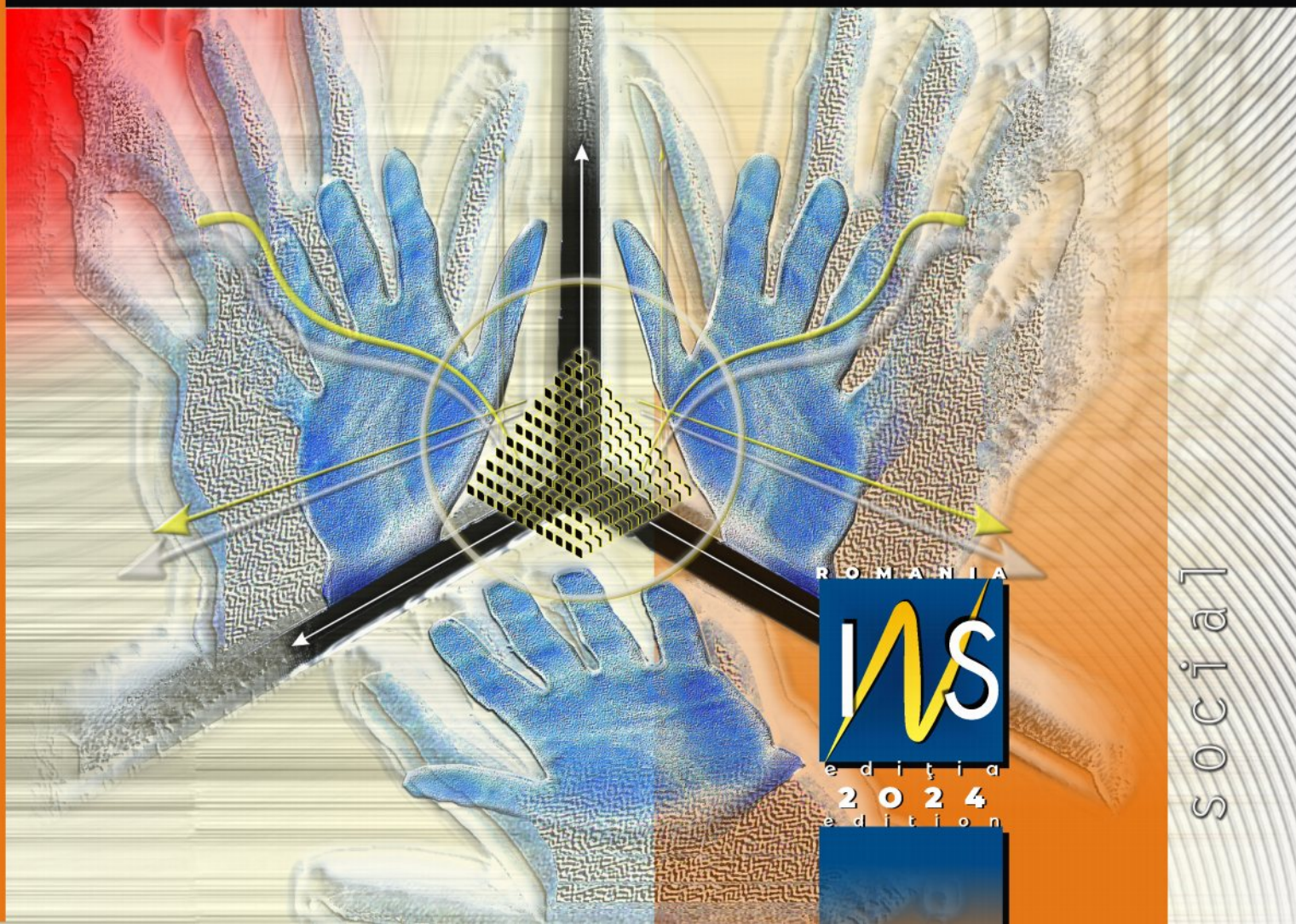
ANALIZĂ

INSTITUTUL NAȚIONAL DE
STATISTICĂ
NATIONAL INSTITUTE OF STATISTICS

DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII SOCIALE în România

anul 2023

ROMANIA

ediția
2024
edition

social

INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ

Coordonatorul publicației:

Ioan-Silviu VÎRVA - Vicepreședinte

Coordonatorii ediției:

Silvia PISICĂ - Director General

Direcția Generală de Demografie și Statistică Socială

Cornelia BARTI - Director Adjunct

Direcția de Cercetări Statistice în Gospodării

Autori:

Alina CUTURELA - Expert

Aurore Alice Madeleine GHEORGHE - Expert

Simona TOMA - Consilier

Direcția de Cercetări Statistice în Gospodării

Tehnoredactare și machetare:

Alina CUTURELA - Expert

Aurore Alice Madeleine GHEORGHE - Expert

Simona TOMA - Consilier

Direcția de Cercetări Statistice în Gospodării

GIS:

Eduard LUCA - Expert

Direcția de populație

Pre-press și tipărire:

Direcția Generală de IT și Infrastructură Statistică

Direcția de Editare a Publicațiilor Statistice

Coordonatori:

Radu-Mugur OPREA - Director General

Vitty-Cristian CHIRAN - Director

Pre-press:

Laurențiu MUNTEANU - Consilier

Publicația electronică pe CD-rom:

Claudia URUC - Expert

© Coperta: Alexandru POPESCU - Consilier

Institutul Național de Statistică

B-dul Libertății 16, sect. 5, București

Telefon: 021 3177770

Fax: 021 3124875

e-mail: romstat@insse.ro

<http://www.insse.ro>

© INS 2024

Reproducerea conținutului acestei publicații, integrală sau parțială, în forma originală sau modificată, precum și **stocarea** într-un sistem de regăsire sau **transmiterea** sub orice formă și prin orice mijloace **sunt interzise** fără autorizarea scrisă a **Institutului Național de Statistică**.

Utilizarea conținutului acestei publicații, cu titlu explicativ sau justificativ, în articole, studii, cărți este autorizată numai cu **indicarea clară și precisă a sursei**.

Vă rugăm
RECICLAȚI

ISSN 2066 - 933X

Tiraj: 10

ISSN-L 1844 - 976X

Tipărit la Editura Institutului de Statistică

**PROMÂNIA
INSTITUTUL NAȚIONAL DE STATISTICĂ**

**DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII
SOCIALE
ÎN ROMÂNIA,
ÎN ANUL 2023**

2024

CUPRINS

INTRODUCERE	9
I. SĂRĂCIA	14
1.1 Distribuția sărăciei	14
1.2 Profilul sărăciei	17
1.3 Profunzimea sărăciei	22
1.3.1 Dispersia în jurul pragului de sărăcie	22
1.3.2 Indicele inegalității veniturilor	24
1.3.3 Deficitul median relativ	25
1.3.4 Coeficientul Gini	26
II. DEPRIVAREA MATERIALĂ ȘI SOCIALĂ	27
III. RISCUL DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ	35
3.1 Profilul indicatorului AROPE	36
3.2 Deprivarea materială și socială severă	40
3.3 Intensitatea foarte redusă a muncii	41
3.4 Intersecția componentelor indicatorului AROPE	42
IV. COMPARAȚII INTERNAȚIONALE	45
4.1 Distribuția sărăciei	45
4.2 Profilul sărăciei	48
4.2.1 Statutul ocupațional	48
4.2.2 Transferuri sociale	49
4.3 Profunzimea sărăciei	50
4.3.1 Indicele inegalității veniturilor	50
4.3.2 Deficitul median relativ	50
4.3.3 Coeficientul Gini	51
4.4 Deprivarea materială	52
4.4.1 Deprivarea materială din punct de vedere economic	52
4.4.2 Deprivarea materială și socială	53
4.5 Riscul de sărăcie sau excluziune socială	54
4.5.1 Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială	54
4.5.2 Deprivarea materială și socială severă	55
4.5.3 Intensitatea foarte redusă a muncii	56
TABELE ANEXE	59
GLOSAR	84

TABELE ÎN TEXT

1.	Rata sărăciei pe regiuni, în perioada 2020-2023.....	16
2.	Rata sărăciei pe statute ocupaționale și sexe, în anul 2023	18
3.	Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în anul 2023.....	22
4.	Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, pe sexe, în anul 2023.....	23
5.	Indicele inegalității veniturilor, în perioada 2020-2023.....	24
6.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, după tipul gospodăriei, în perioada 2020-2023.....	29
7.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după tipul gospodăriei, în perioada 2020-2023.....	39
8.	Componentele indicatorului AROPE și intersecțiile acestora, în anii 2020 și 2023.	44

GRAFICE ÎN TEXT

1.	Rata sărăciei și numărul persoanelor sărace, în perioada 2020-2023.....	14
2.	Rata sărăciei pe total, sexe și grupe de vârstă, în anul 2023.....	15
3.	Rata sărăciei pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023.....	16
4.	Rata sărăciei după statutul ocupațional al persoanelor, în perioada 2020-2023....	18
5.	Rata sărăciei după tipul gospodăriei, în anii 2020 și 2023.....	19
6.	Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, în perioada 2020-2023.....	21
7.	Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, după grupa de vârstă, în anul 2023	21
8.	Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în perioada 2020-2023.....	23
9.	Deficitul median relativ, după grupa de vârstă, în perioada 2020-2023	25
10.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023	30
11.	Structura populației, după gradul de deprivare materială și socială din punct de vedere economic, în anul 2023	31
12.	Ponderea persoanelor deprivare material și social din punct de vedere economic, după numărul problemelor, în perioada 2020-2023	32

13.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materiale și sociale, în anii 2020 și 2023 (%)	33
14.	Persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială pe principalele categorii ale populației, în anul 2023.....	37
15.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe total și sexe, în anul 2023.....	37
16.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, în perioada 2020-2023.....	38
17.	Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023.....	40
18.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă, după grupa de vârstă, în perioada 2020-2023.....	41
19.	Evoluția indicatorului rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (AROPE) și a componentelor acestuia în perioada 2020-2023	42
20.	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după tipul de risc, în anul 2023.....	43
21.	Rata sărăciei în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	45
22.	Rata sărăciei în unele state membre ale Uniunii Europene, pe sexe, în anul 2023.....	46
23.	Rata sărăciei după grupa de vârstă în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	47
24.	Rata sărăciei după statutul ocupațional în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	48
25.	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv sau exclusiv pensiile), în anul 2023.....	49
26.	Indicele inegalității veniturilor în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023	50
27.	Deficitul median relativ în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	51
28.	Coeficientul Gini în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	51
29.	Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	52
30.	Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	54
31.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023	55
32.	Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	56

TABELE ANEXE

1.	Rata sărăciei după grupa de vârstă și statutul ocupațional ale persoanelor, pe sexe	61
2.	Rata sărăciei după tipul gospodăriei din care fac parte persoanele.....	62
3.	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale, după grupa de vârstă și sexul persoanelor.....	64
4.	Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, după grupa de vârstă și sexul persoanelor.....	65
5.	Indicatori specifici ai profunzimii sărăciei	66
6.	Rata deprivării materiale și sociale, după sexe, grupa de vârstă, statutul ocupațional și nivelul de educație al persoanelor	67
7.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială (I)	69
8.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială (II)	69
9.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială din punct de vedere economic	69
10.	Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, statut ocupațional, nivel de educație și sexe	70
11.	Persoane aflate în stare de deprivare materială și socială severă, după grupa de vârstă și sexe	72
12.	Persoane în vârstă de până la 65 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, pe grupe de vârstă și sexe	73
13.	Principalii indicatori ai sărăciei relative în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	74
14.	Rata sărăciei după grupa de vârstă în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	75
15.	Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	76
16.	Rata sărăciei după statutul ocupațional în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	77
17.	Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	78
18.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023 (I).....	79
19.	Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023 (II).....	80
20.	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, după sexe în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023.....	81
21.	Persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe grupe de vârstă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023	82

22. Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă precum și a persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023..... 83

INTRODUCERE

Tratatul privind Uniunea Europeană (UE) stipulează, la articolul 3, obiectivele UE printre care se numără și acelea de a promova bunăstarea popoarelor sale și de a acționa pentru dezvoltarea durabilă a Europei. Uniunea combate excluziunea socială și discriminarea și promovează justiția și protecția socială, egalitatea între femei și bărbați, solidaritatea între generații și protecția drepturilor copilului.

Excluziunea socială afectează indivizi și comunități în moduri foarte diverse, care nu pornesc doar de la sărăcie – așa cum se consideră de obicei – ci și de la neintegrare socială cauzată de neparticiparea la relațiile sociale în care se implică majoritatea, de la lipsa unui loc de muncă, de la posibile disfuncționalități familiale, de la discriminare sau intoleranță etc. Excluziunea socială a unor persoane sau categorii de persoane are cauze numeroase și ia forme multiple, transmițându-se adeseori de la o generație la alta.

În acest sens, în anul 2017, liderii a 27 de state membre și ai Consiliului European, Parlamentului European și Comisiei Europene s-au angajat, prin Agenda de la Roma, să depună eforturi și să acționeze în direcția următoarelor obiective:

- O Europă sigură și securizată
- O Europă prosperă și durabilă
- O Europă socială
- O Europă mai puternică pe scena mondială

Tot în anul 2017, UE a proclamat Pilonul european al drepturilor sociale, care prin cele 20 de principii-cheie se constituie în farul călăuzitor către o Europă socială puternică, echitabilă, favorabilă incluziunii și plină de oportunități în secolul 21.

În mai 2021, la Summitul social de la Porto, toți liderii europeni se angajează să atingă obiectivele sociale pentru anul 2030, propuse de Comisia Europeană printr-un plan de acțiune privind punerea în aplicare a Pilonului european al drepturilor sociale. Planul de acțiune propune o serie de inițiative și stabilește trei obiective principale care trebuie atinse în întreaga Europă până în anul 2030:

- o rată de ocupare a forței de muncă de cel puțin 78% în Uniunea Europeană;
- cel puțin 60% dintre adulți ar trebui să participe în fiecare an la activități de formare profesională;
- reducerea numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială cu cel puțin 15 milioane; dintre acestea, 5 milioane ar trebui să fie copii.

În vederea monitorizării acestor obiective s-a stabilit un set de indicatori de incluziune socială, calculați pe baza unei metodologii unitare la nivel european, asigurând astfel comparabilitatea și fiabilitatea indicatorilor produși cu ajutorul cărora se poate identifica esența problemelor privind sărăcia și excluziunea socială. Setul de indicatori se

produce anual creând un instrument important de monitorizare a diferitelor politici publice sociale.

De asemenea, prin acești indicatori, Eurostat monitorizează și implementarea la nivelul UE și a Agendei ONU 2030 pentru dezvoltare durabilă. Și în acest context, indicatorii EU-SILC sunt folosiți pentru a monitoriza unele dintre obiectivele dezvoltării durabile, și anume Obiectivul 1: „Fără sărăcie”; Obiectivul 3: „Sănătate și bunăstare”; Obiectivul 7: „Energie curată și la prețuri accesibile”; Obiectivul 8: „Muncă decentă și creștere economică”; Obiectivul 10: „Inegalități reduse” și Obiectivul 11: „Orașe și comunități durabile”.

În lucrarea de față sunt prezentate aspecte privind sărăcia și deprivarea materială utilizându-se indicatori generali care asigură comparabilitatea cu celelalte state membre ale UE, prin datele din Ancheta asupra Calității Vieții (ACAV), armonizată la nivel european cu Ancheta Europeană asupra Veniturilor și Condițiilor de Viață (EU-SILC¹) și care oferă dovezi cantitative pentru a analiza implementarea acestor principii cheie de protecție socială și incluziune.

Un obiectiv important al anchetei îl reprezintă estimarea nivelului sărăciei, utilizând metoda relativă, în care indicatorul de bunăstare utilizat este **venitul disponibil pe adult echivalent**, iar pragul de sărăcie este stabilit la 60% din mediana distribuției gospodăriilor după acest tip de venit.

Veniturile disponibile bănești se determină prin însumarea veniturilor realizate din toate sursele, fără însă a se include contravaloarea veniturilor în natură (contravaloarea autoconsumului din resursele proprii ale gospodăriilor, contravaloarea veniturilor în natură primite de salariați în cadrul contractelor colective de muncă și contravaloarea veniturilor în natură ale beneficiarilor de prestații sociale) din care se deduc impozitele, contribuțiile de asigurări sociale și alte plăți cu caracter obligatoriu.

Ancheta are ca **sfera de cuprindere** persoanele de 16 ani și peste, atât cetățeni români cât și străini cu reședință obișnuită în România. Cercetarea exclude persoanele care locuiesc în unități de locuit comun sau care au reședința în altă localitate pentru 12 luni sau mai mult. Unitatea de observare este gospodăria privată.

Metoda de înregistrare a datelor o reprezintă interviul față-în-față realizat de un operator care înregistrează informațiile pe tabletă în chestionarul CAPI. Informațiile pentru copiii sub 13 ani sunt oferite de capul gospodăriei.

Perioada de referință și de înregistrare

În funcție de natura întrebărilor și caracteristica domeniului abordat, au existat mai multe perioade de referință: săptămâna dinaintea interviului pentru unele întrebări

¹ EU-SILC = EU – Statistics on Income and Living Conditions

despre activitatea economică, ultimele 12 luni pentru întrebările referitoare la nivelul de educație, anul calendaristic precedent pentru venituri, numărul de luni lucrate, activitatea economică în fiecare lună etc. Un alt tip de întrebări au avut ca perioadă de referință momentul interviului sau un alt moment cât mai apropiat de acesta, în cazul întrebărilor referitoare la aspectele demografice ale membrilor gospodăriei, statutul ocupațional, deprivarea materială etc.

În anul 2023 colectarea datelor a avut loc în cursul lunii mai.

Ancheta este organizată ca o cercetare prin sondaj de tip panel, ea permițând interviuarea timp de 4 ani consecutivi a unui număr de circa 9000 de gospodării, pe baza datelor obținute, fiind posibilă estimarea unui număr mare de indicatori transversali (în fiecare an) și longitudinali (cum ar fi rata sărăciei persistente). Eșantionul utilizat este de tip rotațional. Acesta este format din 4 sub-eșantioane din care, anual, un sub-eșantion iese din cercetare și se introduce un altul nou. În acest fel se asigură volumul de înregistrări necesar pentru obținerea estimațiilor reprezentative la nivelul fiecărui an și pe o perioadă de 4 ani consecutivi. Un eșantion longitudinal complet se obține după 4 ani consecutivi de desfășurare a anchetei.

Metoda de măsurare a sărăciei

Eurostat, Oficiul de Statistică al UE, utilizează ca metodă de măsurare a sărăciei, *metoda relativă*. Opțiunea pentru această metodă este fundamentată pe două considerente: (a) asigurarea tuturor cetățenilor europeni a unui standard de viață cât mai înalt, corespunzător nivelului de dezvoltare economico-socială al fiecărui stat, nu doar un nivel minim de trai; (b) existența unor decalaje considerabile între stadiile de dezvoltare ale statelor, ceea ce face foarte dificilă definirea unui nivel de trai minim, unanim acceptabil în Uniune.

Sărăcia relativă, calculată prin metoda relativă, este înțeleasă ca fiind situația unei persoane ale cărei resurse, în principal monetare, nu îi permit atingerea unui anumit nivel de bunăstare realizat de întreaga populație din țara respectivă. Pentru măsurarea acestei „stări” se utilizează un set complex de indicatori statistici, care descriu dimensiunea, incidența, profilul și gravitatea fenomenului sărăciei din fiecare țară, făcând posibilă totodată și comparația internațională. Indicatorul de bază îl constituie venitul bănesc disponibil al unei persoane, într-un anumit moment de timp.

Potrivit acestei metode de estimare, se determină persoanele ale căror resurse sunt mai mici comparativ cu restul populației, ceea ce nu înseamnă automat că resursele acestor persoane nu le permit acoperirea unui nivel minim de trai (ceea ce ar presupune starea de sărăcie în accepțiunea cea mai simplă). Din acest motiv, la nivelul UE indicatorii privind sărăcia relativă sunt intitulati indicatori „ai riscului de sărăcie”.

Pentru obținerea unei caracterizări cât mai complete a stării de sărăcie și incluziune socială este necesară extinderea analizei de la aspectele de deprivare monetară, la cele de deprivare non-monetară. Aceasta se referă la măsura în care o persoană poate desfășura o activitate potrivită aptitudinilor proprii, poate avea o alimentație adecvată, își poate permite condiții de locuit corespunzătoare, își poate asigura posesia unor bunuri de folosință îndelungată, precum și alte elemente care fac parte din standardul de viață oferit de societate la un moment dat. Absența unuia sau mai multor astfel de elemente are efect determinant asupra stării de sărăcie, profunzimii și severității acesteia.

Studierea depriverii materiale se realizează printr-o serie de indicatori specifici diferitelor aspecte avute în vedere.

Lucrarea de față reprezintă rezultatul aplicării metodologiei Eurostat de estimare a sărăciei relative în România și analiza principalilor indicatorii privind sărăcia monetară.

Sursa datelor

La nivelul Uniunii Europene, principalul instrument statistic de colectare a datelor pentru asigurarea informațiilor necesare măsurării sărăciei și excluziunii sociale îl reprezintă **Ancheta Europeană asupra Veniturilor și Condițiilor de Viață** (EU-SILC). În Aceasta este o anchetă armonizată, toate țările membre fiind obligate să aplice regulamentele adoptate de Consiliul Europei în acest domeniu.

Ancheta are ca principale avantaje, următoarele:

- ✓ *asigură comparabilitatea internațională a indicatorilor, prin folosirea acelorași definiții și clasificări;*
- ✓ *permite diseminarea rapidă a informațiilor prin impunerea pentru toate țările a unor termene unitare de raportare a datelor naționale;*
- ✓ *asigură un cadru flexibil la care fiecare țară își poate adapta metodologiile în vederea luării în considerare a specificului național;*
- ✓ *furnizează cei mai importanți indicatori de sărăcie, inclusiv ai celor care necesită date longitudinale, informații absolut necesare în compararea evoluției în timp a fenomenului sărăciei dintr-o țară.*

Cadrul legislativ în baza căruia se desfășoară ancheta EU-SILC, este reprezentat în principal de Regulamentul nr. 1700/2019 al Parlamentului European și al Consiliului Europei de stabilire a unui cadru comun pentru statisticile europene referitoare la persoane și gospodării, bazate pe datele la nivel individual colectate din eșantioane și de abrogare a Regulamentului (CE) nr. 1177/2003 al Parlamentului European și al Consiliului. EU-SILC asigură producerea de statistici comunitare privind veniturile și

condițiile de viață, prin două module (transversal și longitudinal de tip panel) utilizabile în caracterizarea sărăciei și incluziunii sociale la nivel național și european.

*

* *

Datele utilizate în publicația “Dimensiuni ale incluziunii sociale în România, în anul 2023” au fost calculate utilizând populația rezidentă în gospodăriile private ale populației la 1 ianuarie a anului 2023.

I. SĂRĂCIA

Sărăcia este situația în care se află acele persoane ale căror venituri sunt atât de scăzute încât le este imposibilă atingerea unui standard de viață considerat ca fiind acceptabil în societatea în care trăiesc, care se confruntă cu dezavantaje multiple legate de șomaj, venituri mici, condiții de locuit precare, îngrijirea inadecvată a sănătății și bariere în accesul la învățământ, cultură, sport și petrecerea timpului liber.

1.1 Distribuția sărăciei

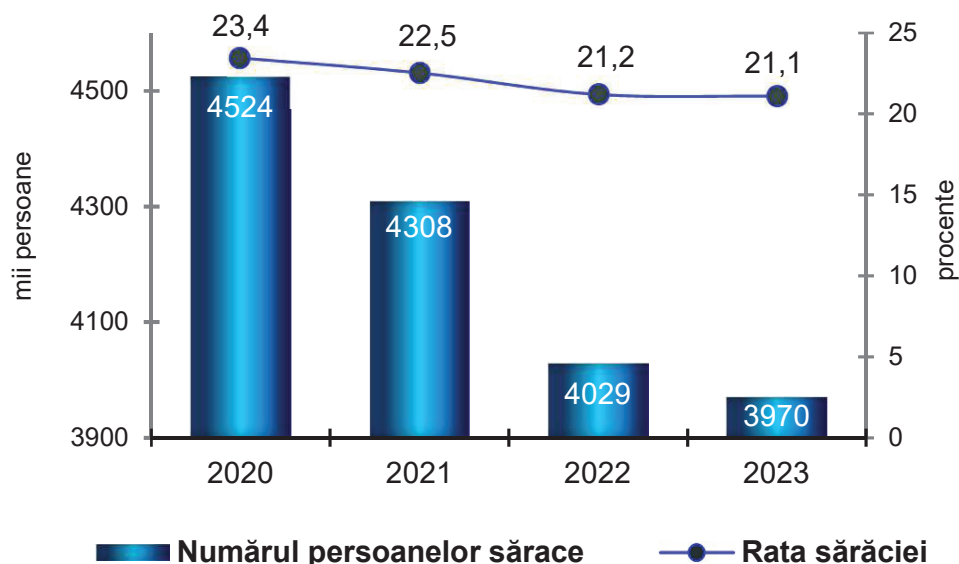
Rata sărăciei relative reprezintă ponderea persoanelor sărace (care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile) în totalul populației.

Estimată pe baza veniturilor totale disponibile, exclusiv contravaloarea consumului din resurse proprii ale gospodăriei, rata sărăciei relative a fost în anul 2023 de 21,1%. În valori absolute, numărul persoanelor sărace corespunzător acestei rate a fost de 3970 mii persoane.

În România, peste unul din cinci locuitori trăia într-o gospodărie ale cărei venituri erau mai mici decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

În perioada 2020-2023, rata sărăciei, estimată în raport cu pragul stabilit în funcție de nivelul și distribuția veniturilor din anul pentru care se face evaluarea, a avut o evoluție descrescătoare, de la 23,4% în anul 2020, la 21,1%, în anul 2023.

Figura 1. **Rata sărăciei și numărul persoanelor sărace, în perioada 2020-2023**

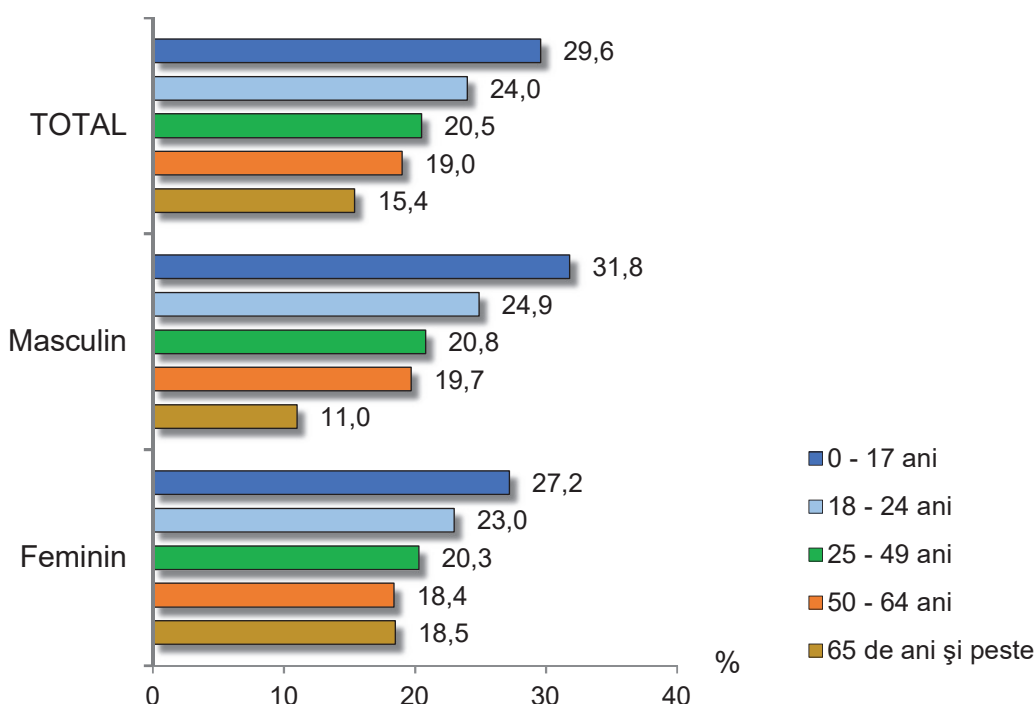

Analizând rata sărăciei pe **sexe** în perioada analizată, observăm că în 2020 rata sărăciei a fost mai mare la femei cu 2,5 puncte procentuale (24,6% față de 22,1% la bărbați), însă în 2023, rata a fost mai mare la bărbați cu 0,5 puncte procentuale (21,3% față de 20,8% la femei).

Riscul de sărăcie afectează cu intensitate diferită populația în funcție de **grupa de vârstă**, de capacitatea de muncă de care dispune și, evident, de veniturile dobândite.

Cea mai înaltă incidență a sărăciei se întâlnește în rândul copiilor în vârstă de până la 18 ani și a tinerilor de 18-24 ani. Astfel, în anul 2023 ponderea copiilor în vârstă de până la 18 ani, aflați în risc de sărăcie, a fost de 29,6%, iar dintre tinerii de 18-24 ani, 24,0% s-au aflat sub pragul de sărăcie, mult peste nivelurile corespunzătoare adulților.

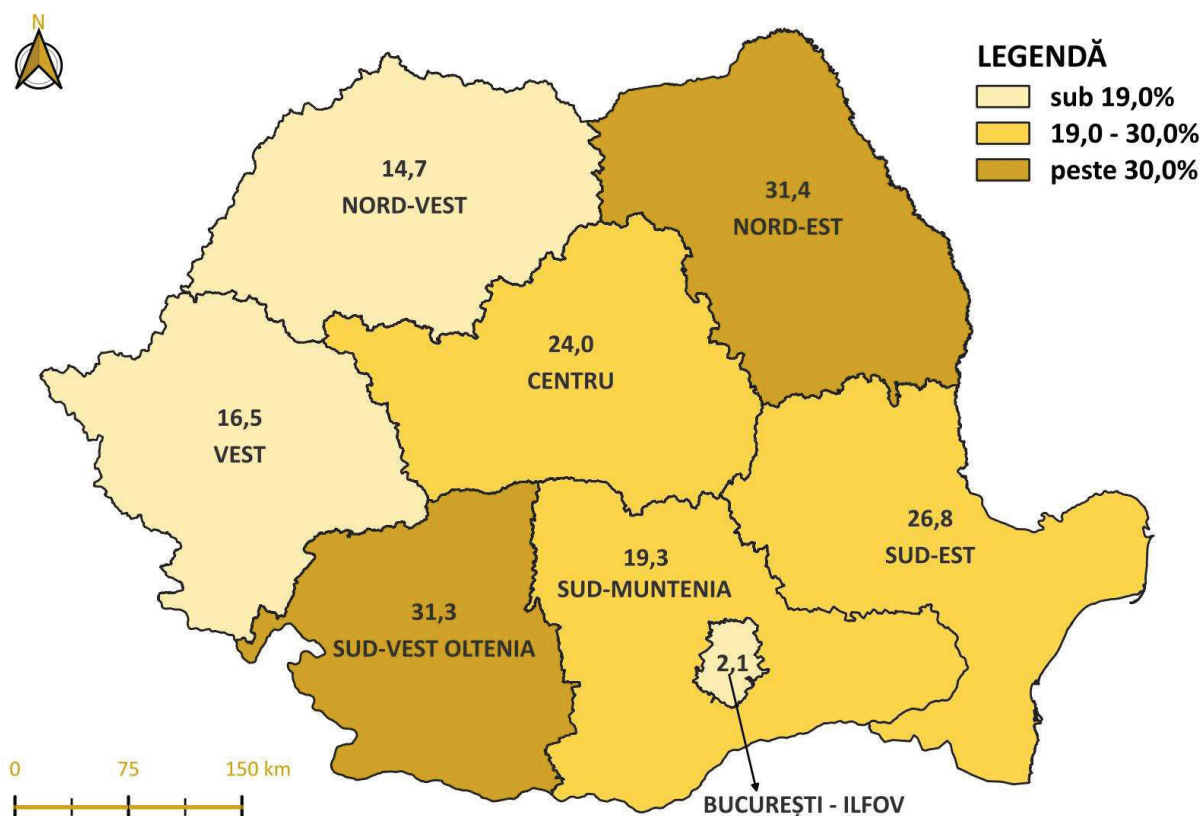
Figura 2. **Rata sărăciei pe total, sexe și grupe de vârstă, în anul 2023**

În ultimul an comparativ cu începutul perioadei analizate, s-a observat o descreștere a fenomenului sărăciei mai ales la grupa de vârstă de 65 de ani și peste (de 9,1 puncte procentuale) și la grupa de 18-24 de ani (de 4,4 puncte procentuale).

Urmărind evoluția ratei sărăciei **pe sexe și grupe de vârstă** în perioada 2020-2023, constatăm că acestea au evoluat diferit pe fiecare categorie. Cea mai pronunțată diferență pe sexe o întâlnim la grupa de vârstă 65 de ani și peste, caracteristică ce se menține pe întreaga perioadă analizată, în 2023, femeile atingând valori ale ratei sărăciei cu 7,5 puncte procentuale mai mari decât ale bărbaților (maximul perioadei înregistrându-se în 2020, când rata sărăciei a fost de 29,1%).

Sărăcia este inegal distribuită și în profil **regional**. În anul 2023, rata sărăciei a fost de 15 ori mai mare în regiunea Nord-Est decât în regiunea București-Ilfov.

Figura 3. **Rata sărăciei pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023**

În anul 2023, cele mai mari rate ale sărăciei s-au înregistrat în regiunile Nord-Est (31,4%), Sud-Vest Oltenia (31,3%), Sud-Est (26,8%) și Centru (24,0%), iar cea mai mică în București-Ilfov (2,1%).

Din analiza evoluției ratei sărăciei în anul 2023, față de anul 2020, se observă că cea mai mare scădere s-a întâlnit în regiunea Sud-Est (5,8 puncte procentuale), urmată de regiunea Nord-Est (4,2 puncte procentuale) și Sud-Muntenia (4,1 puncte procentuale). Creșterea ratei sărăciei în perioada analizată s-a înregistrat doar în regiunea Centru (de 2,1 puncte procentuale).

 Tabelul 1. **Rata sărăciei pe regiuni, în perioada 2020-2023**

Regiunea de dezvoltare	2020	2021	2022	2023
Nord – Est	35,6	35,5	26,2	31,4
Sud – Est	32,6	30,4	28,4	26,8
Sud – Muntenia	23,4	23,0	21,5	19,3
Sud – Vest Oltenia	32,7	30,4	34,7	31,3
Vest	20,0	20,7	17,9	16,5
Nord – Vest	15,5	14,1	14,4	14,7
Centru	21,9	20,2	23,8	24,0
București – Ilfov	2,4	2,9	3,9	2,1

1.2 Profilul sărăciei

Teoretic, în anumite condiții socio-economice, orice persoană, indiferent de situația ei particulară, poate deveni săracă pentru o perioadă mai lungă sau mai scurtă de timp. În cazul unor persoane, însă, riscul de a intra în sărăcie este totdeauna mare și aproape inevitabil. Este vorba de persoanele ale căror caracteristici fizice, psihice, educaționale, ocupaționale etc. le îngreunează accesul la nivelurile de bunăstare oferite de societate și le fac vulnerabile față de fenomenul sărăciei. La acestea se adaugă, desigur, și săracii de conjunctură, adică persoane afectate de unele schimbări de natură să influențeze piața muncii sau dezvoltarea generală a societății la un moment dat.

Caracteristicile demo-socio-economice ale persoanelor, precum și **tipurile de gospodării** în care trăiesc, constituie factori de influență, adesea determinanți, ai apariției și creșterii riscului de sărăcie.

Existența unei ocupații, și în general, **statutul ocupațional** reprezintă o caracteristică de cea mai mare însemnătate în crearea unui cadru de viață care să asigure bunăstarea sau să determine sărăcia persoanelor respective. De aici rezultă și diferențierile importante existente între ratele de sărăcie ale diferitelor categorii socio-ocupaționale.

O primă distincție în analiză se poate face din punctul de vedere al existenței unei ocupații care să ofere posibilitatea realizării unor venituri. În acest caz putem observa că, pe ansamblu, în mod normal, persoanele ocupate sunt mai ferite de riscul sărăciei decât cele neocupate sau inactive, dar și în interiorul acestor două categorii se remarcă o varietate de situații.

În anul 2023, din totalul persoanelor ocupate, cele aflate sub pragul de sărăcie au reprezentat 15,3%, cu 8,0 puncte procentuale mai puțin decât în cazul persoanelor care nu au desfășurat nicio activitate economico-socială.

Comparativ cu anul precedent, persoanele ocupate au fost expuse riscului de sărăcie, în proporție mai mare (15,3% în anul 2023, față de 14,5%, în 2022).

În cadrul persoanelor antrenate într-o activitate economico-socială de tip salarial sau pe cont propriu, se remarcă diferențierile între sexe: 18,9% dintre bărbați, respectiv 10,3% dintre femei au fost sub pragul de sărăcie. În schimb, la persoanele neocupate diferența dintre rata sărăciei la femei și cea înregistrată în rândul bărbaților s-a menținut la 8,1 puncte procentuale atât în anul 2020 cât și în 2023.

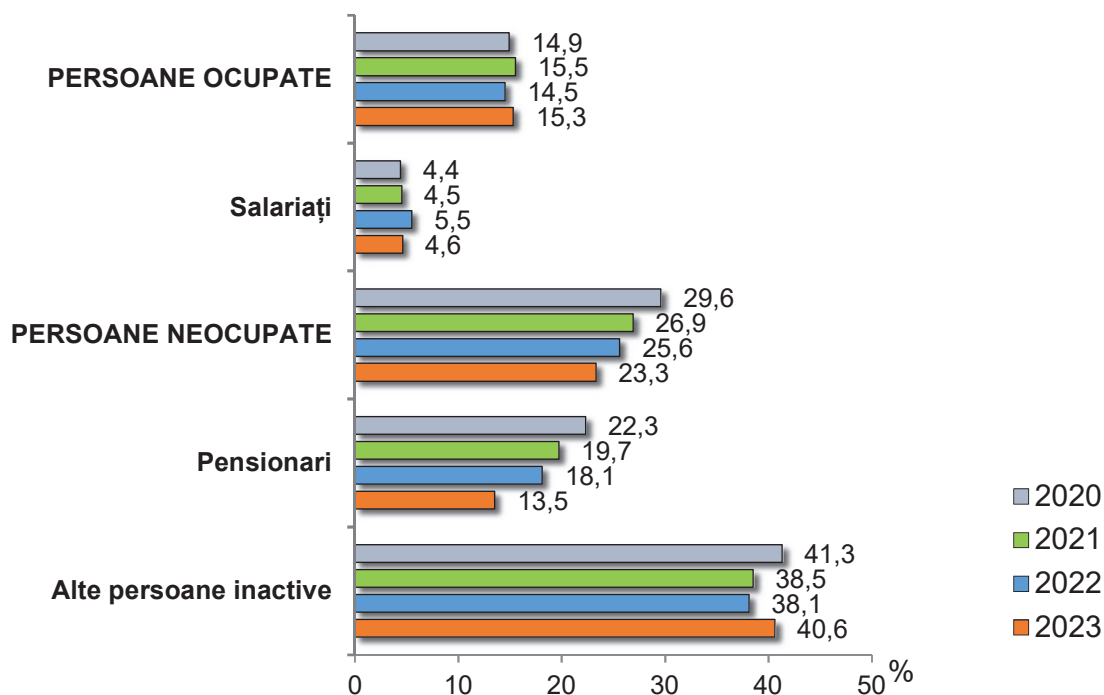
Riscul de sărăcie al persoanelor neocupate a scăzut pe perioada analizată cu 6,3 puncte procentuale, în rândul pensionarilor înregistrându-se o scădere de 8,8 puncte procentuale.

Tabelul 2. **Rata sărăciei pe statute ocupaționale și sexe, în anul 2023**

- % -

	Total persoane	de sex:	
		masculin	feminin
Persoane ocupate	15,3	18,9	10,3
salariați	4,6	5,9	2,8
Persoane neocupate	23,3	18,2	26,3
pensionari	13,5	10,5	15,8
alte categorii de persoane neocupate	40,6	39,4	41,0

Față de începutul perioadei analizate, în rândul persoanelor ocupate, rata sărăciei a avut o mică creștere în rândul bărbaților, cu 0,8 puncte procentuale, iar la femei a scăzut ușor cu 0,1 puncte procentuale. În cazul persoanelor neocupate, în aceeași perioadă analizată, rata sărăciei a scăzut cu 6,3 puncte procentuale, atât la femei cât și la bărbați.

 Figura 4. **Rata sărăciei după statutul ocupațional al persoanelor, în perioada 2020 - 2023**

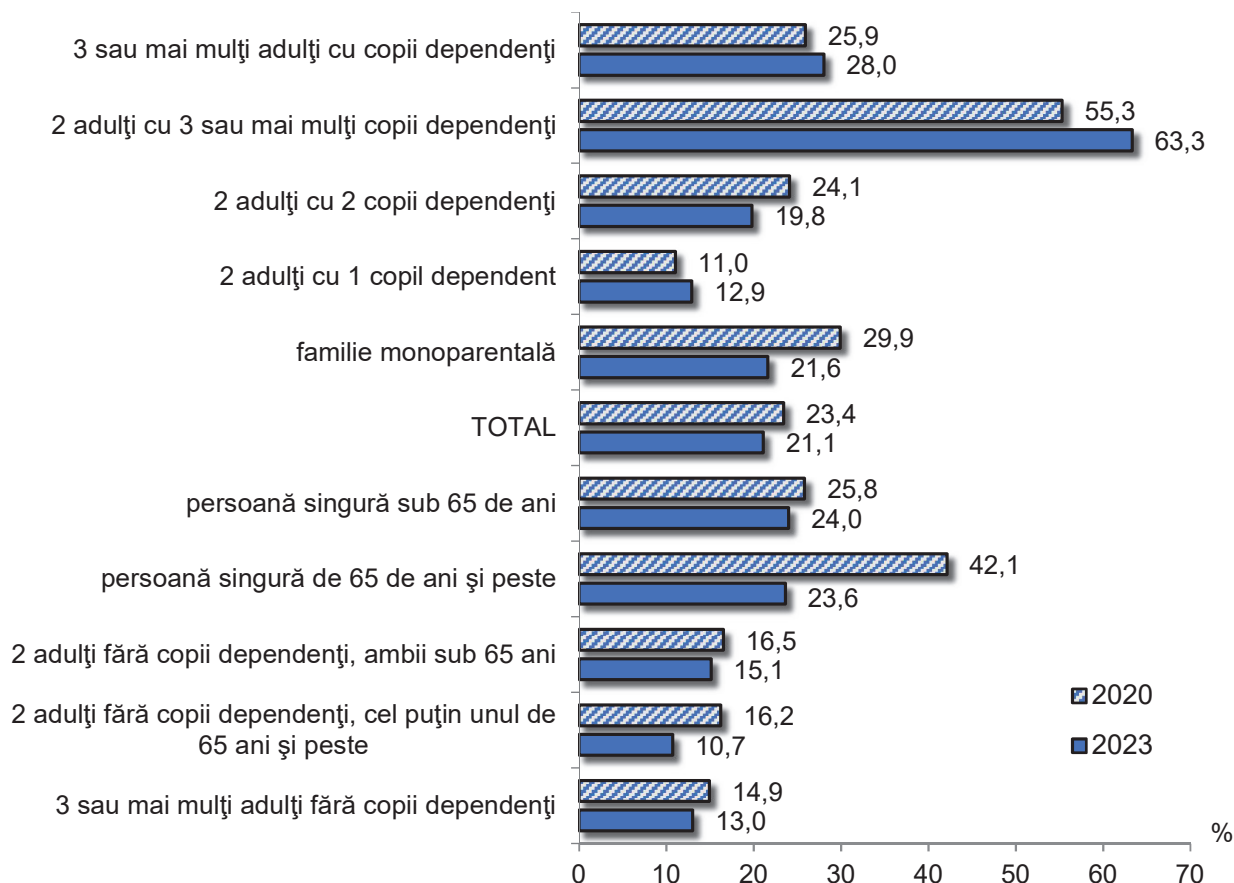
Tipul și structura gospodăriilor în care trăiesc persoanele sunt caracteristici aflate în legătură directă cu riscul de sărăcie, în sensul creșterii sau descreșterii acestuia.

Un factor important în apariția și intensificarea stării de sărăcie îl constituie existența și numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei din care face parte persoana respectivă. Sărăcia este mai frecventă în rândul persoanelor care trăiesc în gospodăriile cu copii dependenți¹ (în anul 2023 a atins 25,1%), decât în cazul celor care trăiesc în gospodăriile fără copii (16,0% în același an).

¹ În accepțiunea anchetei, prin gospodării cu copii dependenți, se înțeleg gospodăriile cu minori și tineri de 18-24 ani inactivi care locuiesc cu cel puțin un părinte

În anul 2023, dintre *gospodăriile cu copii dependenți*, cele mai puternic afectate de sărăcie au fost gospodăriile formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți (63,3%), urmate de gospodăriile formate din 3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți (28,0%), de familiile monoparentale, părinte singur cu cel puțin un copil dependent (21,6%) și de cele formate din 2 adulți cu 2 copii dependenți (19,8%). În comparație cu acestea, gospodăriile formate din 2 adulți și 1 copil dependent au fost afectate de sărăcie într-o măsură mai redusă (12,9%).

Figura 5. **Rata sărăciei după tipul gospodăriei, în anii 2020 și 2023**

În *gospodăriile fără copii dependenți*, considerate în general mai puțin afectate de sărăcie, apar totuși diferențieri notabile determinate de numărul și vârsta persoanelor care trăiesc într-un anumit tip de gospodărie. Persoanele singure în vârstă de până la 65 de ani au o rată de sărăcie de 24%, pe când cei cu vârsta de 65 de ani și peste sunt săraci în proporție de 23,6%. Gospodăriile formate din persoane singure de sex feminin înregistrează o pondere mai mare cu 5 puncte procentuale față de ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării formate dintr-o singură persoană de sex masculin (25,8% față de 20,8%).

O situație relativ mai favorabilă se remarcă în *gospodăriile cu 3 sau mai mulți adulți fără copii dependenți* și în *gospodăriile de 2 adulți fără copii dependenți, din care cel puțin unul este în vârstă de 65 de ani și peste*, unde s-au înregistrat rate ale sărăciei de 13,0% și respectiv 10,7%.

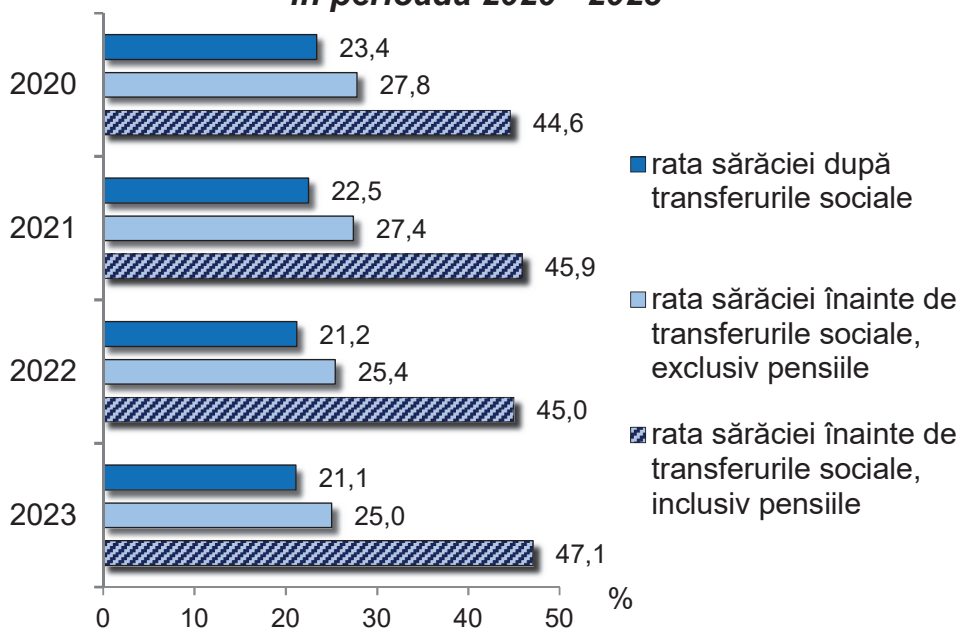
În perioada analizată, situația materială a *gospodăriilor cu copii dependenți* este precară pentru un sfert din numărul total al acestora, tendință care este foarte apropiată de începutul perioadei analizate (fiind o scădere cu doar 0,3 puncte procentuale). Creșterile cele mai mari ale ratei sărăciei în 2023, față de începutul perioadei s-au observat la gospodăriile formate din *2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți* (8,0 puncte procentuale), în cele cu *3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți* (cu 2,1 puncte procentuale) și în cele formate din *2 adulți cu 1 copil dependent* (cu 1,9 puncte procentuale). De-a lungul acestei perioade s-au înregistrat scăderi importante ale ratei sărăciei în *cadrul familiilor monoparentale formate dintr-un adult cu cel puțin un copil* (cu 8,3 puncte procentuale) și a celor formate din *2 adulți cu 2 copii dependenți* (cu 4,3 puncte procentuale).

În ceea ce privește *gospodăriile fără copii dependenți*, în aceeași perioadă analizată, s-a observat o scădere a nivelului riscului de sărăcie al acestora cu 4,8 puncte procentuale. Scăderi s-au remarcat la toate tipurile de gospodării fără copii *dependenți*. Cele mai importante scăderi s-au observat la *persoanele singure de 65 de ani și peste* (cu 18,5 puncte procentuale), la *persoanele singure de sex feminin* (cu 15,0 puncte procentuale) și la cele cu *2 adulți, din care cel puțin unul în vârstă de 65 de ani și peste* (5,5 puncte procentuale).

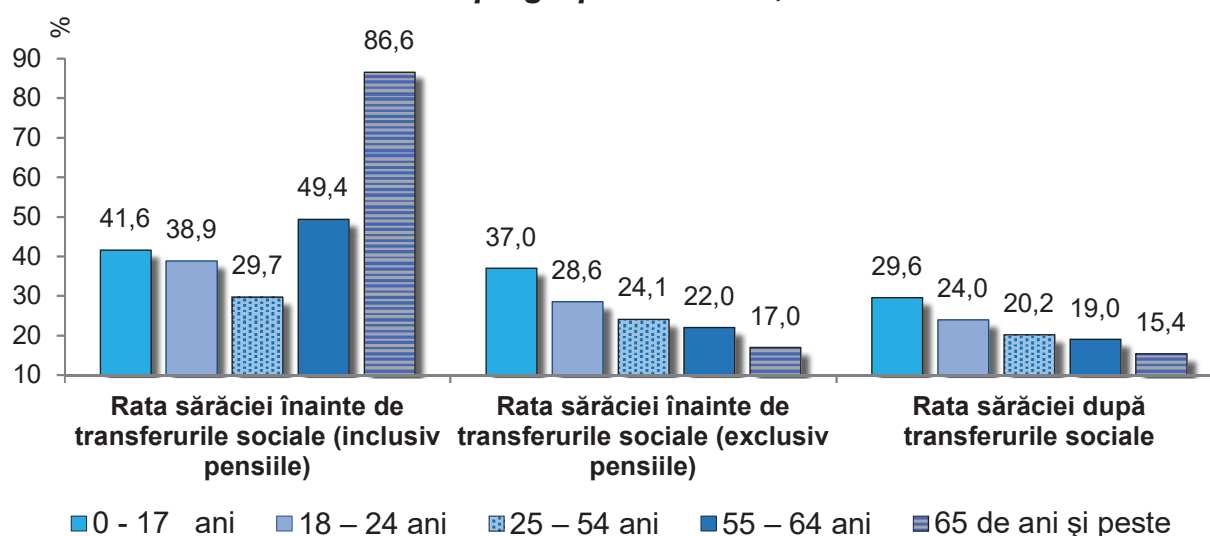
Pentru evidențierea influenței transferurilor sociale asupra sărăciei se utilizează doi indicatori specifici și anume: **rata sărăciei înainte de transferurile sociale, inclusiv pensiile** (adică înainte de toate tipurile de transferuri primite) și, respectiv, **rata sărăciei înainte de transferurile sociale, exclusiv pensiile** (adică înaintea primirii diferitelor transferuri, altele decât pensia). Analiza de impact a transferurilor sociale asupra riscului de sărăcie este realizată în funcție de includerea sau excluderea pensiilor din prestațiile sociale, pensia fiind una dintre sursele de venit cu pondere mare în veniturile din prestațiile sociale. De asemenea, trebuie menționat că rata sărăciei generală, utilizată curent în analizele de sărăcie, este o rată determinată după includerea în venituri a tuturor transferurilor sociale.

În anul 2023, un sfert din populație nu a fost afectată de sărăcie datorită existenței transferurilor sociale. Doar pensiile au făcut ca 22,1% din populație să nu „cadă” în această situație nefavorabilă.

Dacă în anul 2023 nu s-ar fi plătit pensiile și celelalte transferuri sociale, aproape jumătate din populație (47,1%) s-ar fi situat sub pragul sărăciei relative și în mod evident situația s-ar fi înrăutățit în cazul persoanelor vârstnice (65 de ani și peste) care, într-o proporție de 86,6%, ar fi fost în stare de sărăcie relativă. Aceeași situație s-ar fi înregistrat și la persoanele aflate în grupa de vârstă 55-64 de ani, dar într-o proporție mai redusă, de 49,4%.

Figura 6. **Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, în perioada 2020 - 2023**

În cazul teoretic, în care veniturile ar include pensiile, dar nu și celelalte tipuri de transferuri, situația s-ar ameliora cumva în sensul că proporția persoanelor sărace ar coborî la circa 25% din populație. Evident că pensiile determină cea mai mare „ieșire” din starea prezumtivă de sărăcie pentru persoanele vârstnice de 65 de ani și peste (69,6% dintre acestea), dar și cea mai scăzută în cazul copiilor și tinerilor de până la 18 ani, acest tip de transfer social nefiindu-le caracteristic. Lipsa altor feluri de transferuri sociale, de care beneficiază în mod obișnuit copiii, ar fi resimțită de 4,6% dintre aceștia.

 Figura 7. **Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale, după grupa de vârstă, în anul 2023**

Toate aceste observații, cu mici diferențe procentuale, sunt caracteristice și pentru anii precedenți, fapt care întărește convingerea că transferurile sociale au o importanță deosebită pentru nivelul de trai al populației.

1.3 Profunzimea sărăciei

Starea de sărăcie relativă nu dispare complet și nici nu poate fi generală, dar poate lua forme mai accentuate sau mai atenuate, cuprinzând un număr mai mare sau mai mic de persoane, în funcție de influența diferitelor caracteristici demo-socio-economice ale societății în ansamblu sau ale indivizilor.

Pentru întregirea „imaginii” fenomenului sărăciei se folosesc indicatori specifici, care caracterizează profunzimea acesteia cum ar fi: dispersia în jurul pragului de sărăcie, indicele inegalității veniturilor, deficitul median relativ și coeficientul Gini.

1.3.1 Dispersia în jurul pragului de sărăcie

Definirea pragului de sărăcie ca procent de 60% din valoarea mediane distribuției persoanelor după nivelul venitului disponibil pe adult-echivalent reprezintă o convenție, stabilită însă pe baza unor considerente de ordin statistic. O primă formă de măsurare a severității sărăciei este calcularea ratelor de sărăcie vis-à-vis de **diferite alte praguri**, mai severe sau mai „relaxate” decât cel standard, de 60%. Rezultatele ar putea fi interpretate ca reprezentând surplusul de persoane care ar intra în sărăcie sau, din contră, ar ieși din sărăcie, dacă pragul sărăciei ar avea o valoare mai ridicată sau mai scăzută.

În anul 2023, se observă că cei mai săraci (adică acele persoane care au un venit de până la 40% din valoarea mediane distribuției veniturilor disponibile pe adult-echivalent) reprezintă mai mult de jumătate din numărul total al persoanelor considerate sărace la nivelul pragului „standard” de 60%.

Acesta poate conduce la concluzia că sărăcia în România este foarte profundă, multe persoane având șanse reduse de a se desprinde din această situație într-un timp scurt.

Tabelul 3. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în anul 2023**

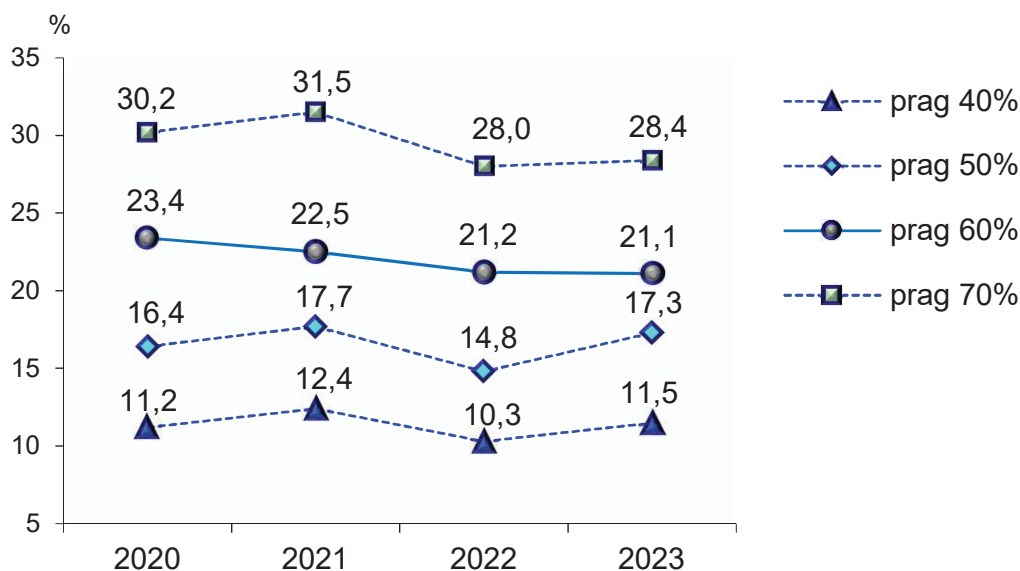
- % -

	Rata sărăciei	Raportul față de rata de 60% din mediana venitului
Praguri de sărăcie		
40%	11,5	54,5
50%	17,3	82,0
60%	21,1	100,0
70%	28,4	134,6

De asemenea, 18,0% dintre săracii „standard” au teoretic cele mai mari șanse să iasă din sfera sărăciei relative, dacă pragul de sărăcie ar fi de 50% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent.

Dacă s-ar avea în vedere un prag al sărăciei constituit pe baza unui venit disponibil pe adult-echivalent reprezentând 70% din valoarea mediane, zona sărăciei relative ar fi mult extinsă, înglobând cu 34,6% mai multe persoane decât în cazul pragului luat în considerare în mod curent.

Figura 8. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, în perioada 2020 - 2023**

În perioada 2020-2023, tendința distribuției populației în raport cu pragul sărăciei de 60%, a fost de descreștere a valorilor, însă la pragurile de 40%, 50% și 70% se observă o evoluție oscilantă, de creștere în 2021, scădere în 2022, urmată din nou de creștere în 2023.

Tabelul 4. **Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, pe sexe, în anul 2023**

	- % -	
	Masculin	Feminin
Praguri de sărăcie		
40%	12,1	10,8
50%	17,4	17,3
60%	21,3	20,8
70%	28,0	28,7

Așa cum se poate observa, în 2023 rata sărăciei bărbaților la pragurile de 40%, 50% și 60% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent o depășește pe cea a femeilor, cu excepția pragului de 70%, unde situația se inversează.

1.3.2 Indicele inegalității veniturilor

Indicele inegalității veniturilor arată de câte ori sunt mai mari veniturile disponibile pe adult-echivalent ale persoanelor considerate cele mai bogate (din ultima quintilă a distribuției persoanelor după venit) față de veniturile persoanelor considerate cele mai sărace (din prima quintilă a distribuției persoanelor după venit). Quintila reprezintă o cincime (20%) din totalul persoanelor cuprinse în distribuție. Uneori, acest indicator este denumit și “raportul S80/S20”.

Raportul S80/S20 arată faptul că, în anul 2023, persoanele din gospodăriile considerate bogate (făcând parte din quintila V a distribuției după venit) au obținut un volum total de venituri de 5,8 ori mai mare decât persoanele din gospodăriile considerate sărace (făcând parte din quintila I a distribuției).

În perioada analizată, raportul S80/S20 a înregistrat o scădere de la valoarea maximă de 7,1 atinsă în anii 2021, la valoarea minimă de 5,8 atinsă în anul 2023.

Cum era de așteptat, inegalitate mai mare a veniturilor bănești disponibile se înregistrează la persoanele cu vârsta sub 65 de ani față de cele cu vârsta peste 65 de ani care sunt dependente numai de venituri din transferuri sociale.

Tabelul 5. **Indicele inegalității veniturilor, în perioada 2020 - 2023**

	2020	2021	2022	2023
Total persoane	6,6	7,1	6,0	5,8
Persoane sub 65 ani	7,2	7,8	6,6	6,5
Persoane de 65 ani și peste	4,5	4,6	4,4	3,5

Indicele inegalității veniturilor pentru persoanele cu vârsta de sub 65 de ani a variat ca valoare între 7,8 în 2021, la 6,5 în anul 2023, iar pentru cei cu vârsta de 65 de ani și peste, indicele s-a încadrat între valorile 4,6 în 2021, la 3,5 în anul 2023.

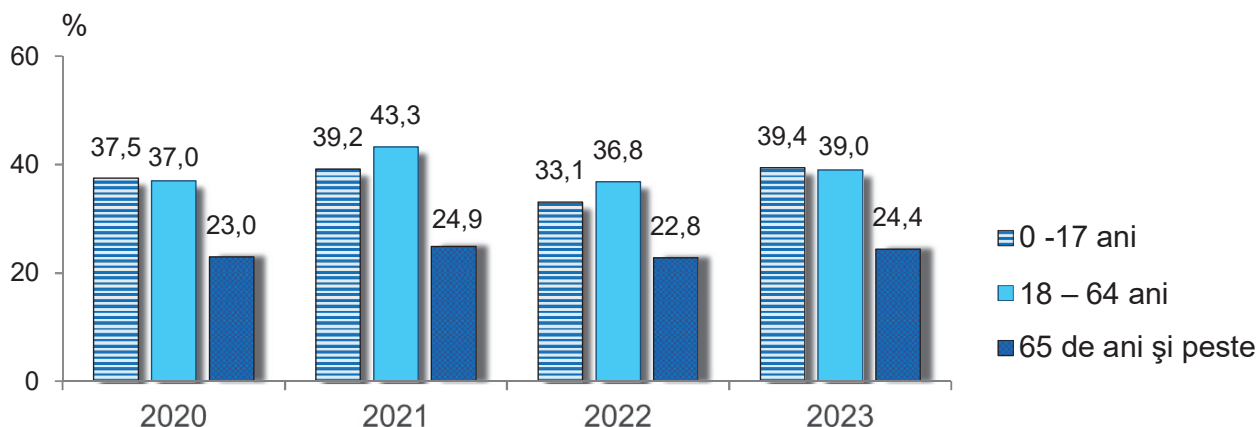
1.3.3 Deficitul median relativ

Deficitul median relativ este un indicator de profunzime a sărăciei, care semnifică “distanța” la care se află venitul unei persoane sărace până la nivelul pragului, de la care persoana ar înceta să mai fie considerată săracă, calculat ca procent din pragul de sărăcie. Altfel spus, sporul de venituri pe care ar trebui să-l obțină această persoană pentru a ajunge la nivelul pragului, ieșind astfel din sfera sărăciei.

În anul 2023, deficitul median relativ a fost de 37,4%, adică se poate spune că persoanele sărace au avut în medie un venit bănesc disponibil care a reprezentat 62,6% din valoarea pragului de sărăcie stabilit pentru acest an. Pe ansamblu, deficitul median relativ este mai crescut la bărbați decât la femei, ceea ce înseamnă că persoanele sărace de sex feminin se situează la o distanță relativ mai mică față de pragul de sărăcie. În anul 2023, această diferență a fost de 2,4 puncte procentuale (38,1% la masculin față de 35,7% la feminin).

În perioada 2020-2023, deficitul median relativ de venituri cu care se confruntă populația săracă a avut o evoluție oscilantă, cu un maxim atins în 2021 (37,7%) și minim în anul 2020 (31,9%), iar în 2023 valoarea acestui deficit a crescut la 37,4%.

Figura 9. **Deficitul median relativ, după grupa de vârstă, în perioada 2020 - 2023**

În 2023, copiii și adolescenții în vârstă de până la 18 ani au avut cel mai ridicat nivel relativ al deficitului median (39,4%), urmați de adulții cu vârsta cuprinsă între 18-64 ani (39,0% în 2023). În cazul persoanelor vârstnice (65 de ani și peste) deficitul median relativ a avut o valoare mai mică (24,4%), deci persoanele respective sunt mai aproape de pragul sărăciei.

1.3.4 Coeficientul Gini

Coeficientul Gini evidențiază ce procent din totalitatea veniturilor populației ar trebui redistribuit, pentru a asigura o repartizare perfect egală între toți membrii societății.

O caracterizare a gradului de inegalitate a veniturilor disponibile ale populației este dată și de **coeficientul Gini**, a cărei valoare din anul 2023 (31,0%) conduce la concluzia că dispersia resurselor nu este foarte mare.

Din punct de vedere teoretic, coeficientul Gini poate lua valori cuprinse între 0 și 1 (sau 0 - 100%). O valoare nulă ar însemna o egalitate perfectă a distribuției, adică toți cetățenii unei țări ar primi același nivel al venitului. Dacă coeficientul Gini ar lua valoarea 1 (100%), întreg venitul dintr-o țară ar fi realizat de o singură persoană. Evident că în realitate aceste două situații nu pot fi întâlnite, inegalitatea existând întotdeauna, valoarea sa fiind mai mică sau mai mare de la o perioadă la alta, sau de la o țară la alta.

În perioada 2020-2023, valoarea coeficientului Gini a avut o creștere în anul 2021, atingând valoarea maximă (34,3%), urmat de un trend descrescător până la valoarea minimă (31,0%), atinsă în anul 2023.

II. DEPRIVAREA MATERIALĂ ȘI SOCIALĂ

Amploarea stării de sărăcie poate fi mai bine relevată dacă se analizează, complementar sărăciei monetare, aspectele de deprivare materială și socială, incapacitatea unor persoane de a-și asigura condiții de viață normale pentru actualul stadiu de dezvoltare a societății.

Lipsa unor bunuri materiale ori imposibilitatea de a lua parte la activități sociale sunt cauzate în principal de insuficiența resurselor financiare. Totuși trebuie spus că aceste privațiuni pot fi induse și de alți factori non-monetari, care țin de trăsăturile caracteristice ale persoanelor (sex, vârstă, nivel de instruire, sănătate, statut ocupațional etc.) sau ale mediului socio-economic în care trăiesc persoanele respective (mediu de rezidență, nivel general de dezvoltare al comunității, piața muncii etc.).

Deprivarea materială și socială este o dimensiune alternativă a sărăciei, bazată pe condițiile materiale și sociale de viață ale persoanelor și nu direct pe veniturile acestora.

După o analiză minuțioasă a consistenței tuturor elementelor de deprivare materială utilizate până acum pentru măsurarea deprivării materiale „standard” în UE, s-au identificat și adoptat un set optim de 13 elemente de deprivare¹ (7 elemente evaluate la nivel de gospodărie și 6 elemente apreciate la nivel de persoană) care să înlocuiască setul de elemente utilizat anterior, prin introducerea conceptului de deprivare materială și socială.

Deprivarea materială și socială se referă la persoanele care, în cea mai mare măsură din cauza lipsei resurselor financiare, nu-și pot permite 5 din cele 13 componente esențiale menționate a fi necesare pentru un trai decent.

În anul 2023, în condiții de deprivare materială și socială în România s-au aflat 31,4% din populație, aproximativ 5,9 milioane persoane, fenomen care, în perioada analizată, a atins maximul intervalului în anul 2020 de 38,9%, aproximativ 7,5 milioane persoane aflându-se în stare de deprivare materială și socială.

Persoanele cele mai afectate de deprivare materială și socială se găsesc în rândul persoanelor de 65 de ani și peste (38,5%), urmate de copiii 0-17 ani (33,0%) și de persoanele cu vârsta cuprinsă între 50-64 ani (31,6%).

Față de începutul perioadei analizate, grupele de vârstă la care s-au remarcat cele mai mari diminuări a acestor ponderi sunt grupa de 18-24 ani (cu 10,8 puncte

¹ Elementele de deprivare sunt prezentate în Glosar

procentuale), grupa de 65 ani și peste (cu 9,7 puncte procentuale) și grupa de vârstă de 50-64 de ani (cu 8,1 puncte procentuale), dar scăderi ale nivelului de deprivare materială și socială s-au observat la toate grupe de vârstă.

Femeile comparativ cu bărbații, se găsesc într-o proporție mai mare în această stare de deprivare materială și socială, la o diferență de 4,0 puncte procentuale în anul 2023 (33,4% la femei, față de 29,4% la bărbați) decalaj ce s-a accentuat pe perioada observată, crescând cu 0,9 puncte procentuale față de începutul perioadei analizate.

În anul 2023, observăm că s-au aflat în situație de deprivare materială și socială 39,5% dintre persoanele neocupate, precum și 23,5% dintre cele ocupate. Față de începutul perioadei analizate, scăderea a fost mai accentuată la persoanele neocupate (de 9,0 puncte procentuale) comparativ cu cea a persoanelor ocupate (de 6,3 puncte procentuale).

Nivelul de educație are o influență considerabilă în alegerea profesiei unei persoane, opțiune care îi va potența într-o mare măsură situația economico-financiară ulterioară. Observăm că deprivarea materială și socială, în anul 2023, este întâlnită într-o măsură mult mai mare în rândul populației cu un nivel de educație scăzut și mediu, comparativ cu al celor cu pregătire superioară, respectiv 51,5% și 28,4% față de 7,2%.

Comparativ cu începutul perioadei analizate, tendința de scădere a deprivării materiale și sociale a fost mai accentuată în rândul persoanelor cu nivel de educație scăzut (cu 12,1 puncte procentuale). Tendința de scădere se observă și la persoanele cu nivel de educație medie (cu 6,5 puncte procentuale) și superior (cu 0,4 puncte procentuale).

Tipul și structura gospodăriilor în care trăiesc persoanele sunt caracteristici aflate în legătură directă cu deprivarea materială și socială. Existența și numărul copiilor aflați în întreținerea gospodăriei din care face parte persoana respectivă reprezintă un factor important în apariția și intensificarea stării de deprivare materială și socială.

În anul 2023, deprivarea materială și socială este mai frecventă în rândul persoanelor care trăiesc în *gospodării cu copii dependenți* (30,8%), decât în cazul celor care trăiesc în *gospodării fără copii dependenți* (32,3 %).

În *gospodăriile cu copii dependenți*, în anul 2023, situația cea mai dificilă se întâlnește în cazul *gospodăriilor formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii*, unde 48,5% dintre acestea se află în stare de deprivare materială și socială, precum și în cazul *gospodăriilor monoparentale*, unde 44,7% dintre acestea se află în aceeași situație.

Dacă ne raportăm la *gospodăriile fără copii dependenți*, situațiile cele mai dificile se întâlnesc în rândul gospodăriilor formate din persoane singure, unde 41,7% dintre acestea sunt deprivare material și social și în rândul *gospodăriilor formate din doi adulți, în care cel puțin unul are vârsta de 65 de ani și peste*, unde 35,7% dintre acestea se află în stare de deprivare materială și socială.

Din analiza comparativă a ratei de deprivare materială și socială, se observă în anul 2023, față de începutul perioadei, o scădere a deprivării materiale și sociale atât în rândul *gospodăriilor cu copii dependenți* cu 7,8 puncte procentuale, cât și în rândul *gospodăriilor fără copii dependenți*, cu 7,0 puncte procentuale.

Dintre *gospodăriile cu copii dependenți*, cele mai mari scăderi ale deprivării materiale și sociale înregistrate în anul 2023, față de începutul perioadei analizate, s-au înregistrat la *gospodăriile cu 3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți* (cu 12,6 puncte procentuale) și la *gospodăriile formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți* (cu 12,1 puncte procentuale). Creștere ușoară s-a înregistrat doar în cazul gospodăriei formate din 2 adulți cu un copil, de 0,2 puncte procentuale.

În rândul *gospodăriilor fără copii dependenți*, față de anul 2020, s-au înregistrat în anul 2023 scăderi ale deprivării materiale și sociale la toate categoriile: în *gospodăriile formate din 3 sau mai mulți adulți fără copii dependenți* (cu 8,1 puncte procentuale), în cele formate din 2 adulți, în care cel puțin unul este în vârstă de 65 de ani și peste (cu 7,5 puncte procentuale), în cele formate din 2 sau mai mulți adulți (cu 7,4 puncte procentuale) și în cele de o persoană singură (cu 6,8 puncte procentuale).

Tabelul 6. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, după tipul gospodăriei, în perioada 2020-2023**

- % -

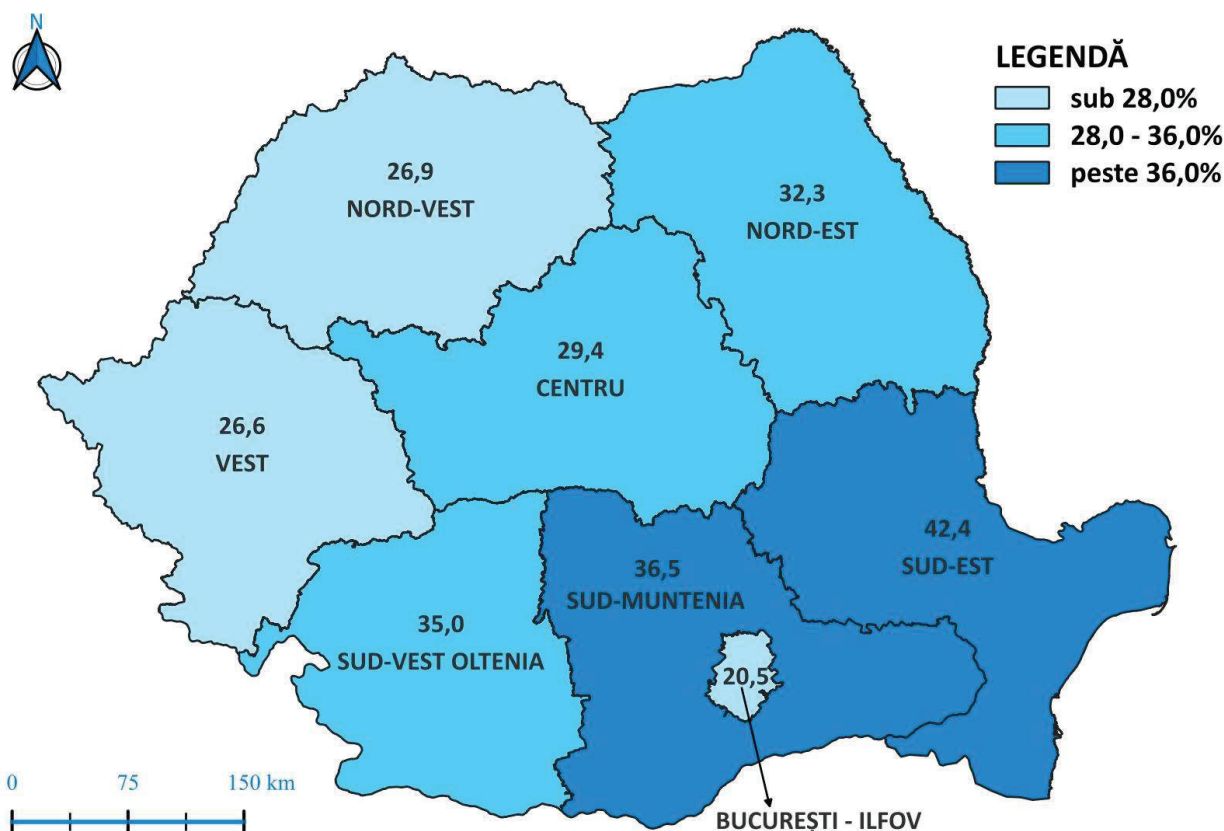
Anul	Gospodării fără copii dependenți					Gospodării cu copii dependenți					
	Gospodării fără copii	Persoană singură	Doi adulți, cel puțin unul de 65 ani și peste	Doi sau mai mulți adulți	Trei sau mai mulți adulți	Gospodării cu cel puțin un copil	Un adult cu cel puțin copii	Doi adulți cu un copil	Doi adulți cu doi copii	Doi adulți cu trei sau mai mulți copii	Trei sau mai mulți adulți cu copii
2020	39,3	48,5	43,2	35,9	32,9	38,6	52,2	22,4	29,5	60,6	46,2
2021	35,4	44,8	38,2	31,6	26,8	33,9	55,2	17,4	28,2	50,1	41,2
2022	34,5	42,7	38,4	31,0	28,4	37,9	49,1	24,7	34,8	65,8	40,5
2023	32,3	41,7	35,7	28,5	24,8	30,8	44,7	22,6	25,6	48,5	33,6

Deprivarea materială și socială este inegal distribuită și în profil regional. În anul 2023, incidența cea mai ridicată s-a înregistrat în regiunile Sud-Est (42,4%), Sud-Muntenia (36,5%), Sud-Vest Oltenia (35,0%) și Nord-Est (32,3%), iar cea mai scăzută se întâlnește în regiunile București-Ilfov (20,5%).

Față de anul 2020, s-au evidențiat descreșteri ale deprivării materiale și sociale în majoritatea regiunilor, cele mai mari fiind înregistrate în regiunile Sud-Est (cu 13,5 puncte procentuale), Sud-Muntenia (cu 12,5 puncte procentuale), București-Ilfov (cu 12,3 puncte procentuale) și Nord-Est (cu 10,6 puncte procentuale).

Comparativ cu începutul intervalului analizat, o creștere ușoară a deprivării materiale și sociale s-a observat doar în regiunea Centru (cu 0,4 puncte procentuale).

Figura 10. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023 (%)**

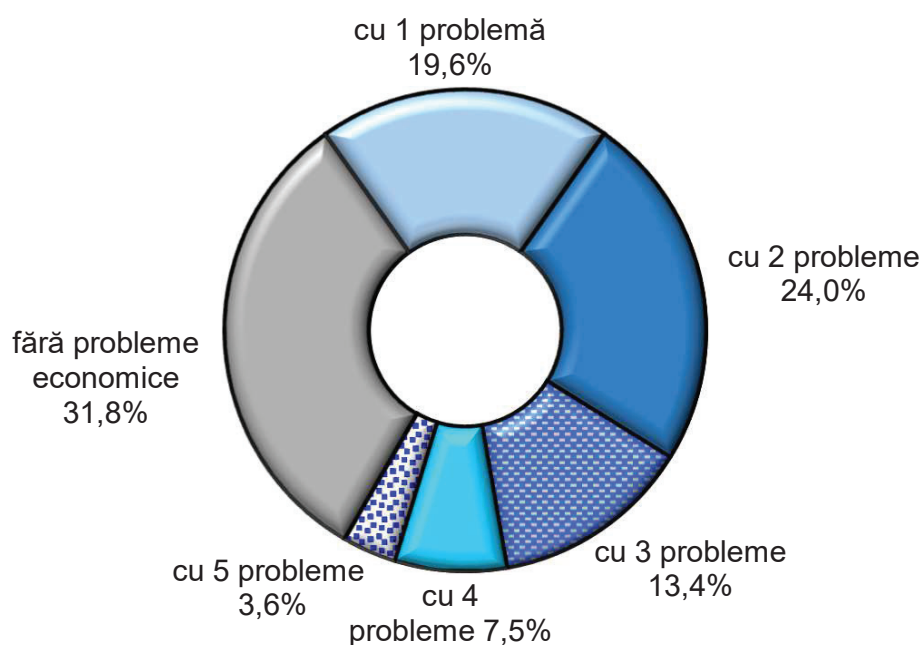
Dintre elementele menționate ca fiind necesare în definirea unei stări de deprivare materială sau socială, starea de **deprivare materială din punct de vedere economic** ar putea fi considerată forma cea mai greu de suportat, deoarece aduce atingere mai multor aspecte importante ale vieții în gospodărie. Lipsa posibilităților financiare face ca unele persoane să nu poată susține cheltuielile necesare pentru consumul unor produse alimentare de bază, de întreținerea corespunzătoare a

locuinței, de achitarea unor obligații și plăți curente, de asigurarea unor condiții de odihnă și refacere în afara cadrului gospodăriei, dar și de acoperirea unor necesități financiare apărute în mod neașteptat și care grevează suplimentar bugetul propriu.

În totalul populației din România, persoanele care în anul 2023 au suferit de una sau mai multe lipsuri de natura deprivării economice au avut o pondere foarte mare, de 68,2%. Situațiile care se întâlnesc cel mai frecvent sunt cele în care persoanele afectate declară existența a două probleme (24,0%) sau existența unei probleme (19,6%).

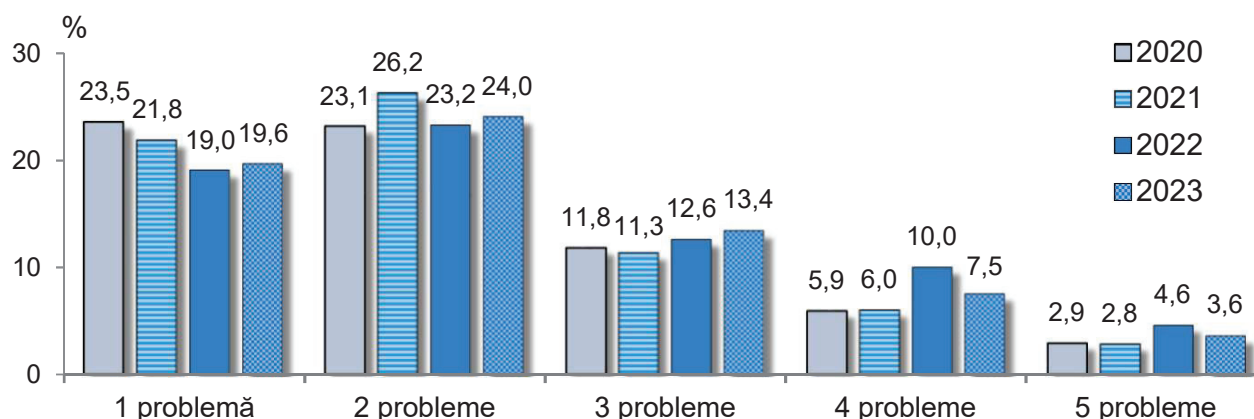
Cu dificultăți sporite se confruntă și persoanele cu trei, patru sau cinci probleme economice, acestea reprezentând circa un sfert din totalul persoanelor deprivate.

Figura 11. **Structura populației după gradul de deprivare materială și socială din punct de vedere economic, în anul 2023**

În decursul perioadei analizate, ponderea persoanelor deprivate din punct de vedere economic a crescut cu 1,0 puncte procentuale. Din analiza ponderii persoanelor după numărul de elemente de deprivare din punct de vedere economic, creșteri semnificative, în anul 2023 față de 2020, s-au întâlnit în rândul persoanelor cu 3 și 4 probleme de natură economică (cu 1,6 puncte procentuale fiecare). Scădere în 2023, față de 2020, a avut loc în cazul persoanelor cu 1 problemă de natură economică (cu 3,9 puncte procentuale).

Strânsa corelație dintre veniturile gospodăriilor și stilul de viață al membrilor acestora are un impact asupra deprivării materiale și sociale din punct de vedere economic și nu numai.

Figura 12. **Ponderea persoanelor deprivat material și social din punct de vedere economic, după numărul problemelor, în perioada 2020-2023**

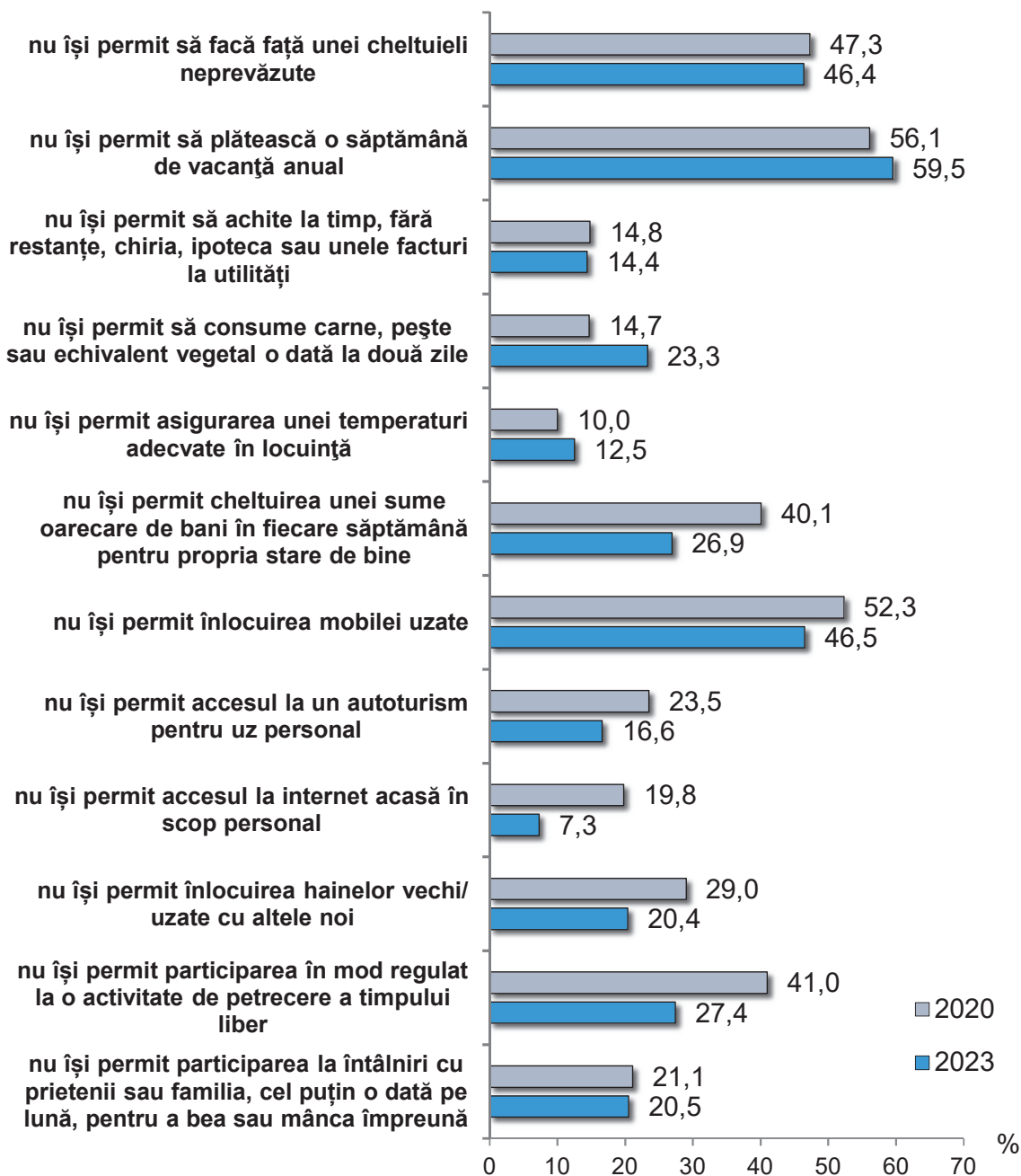
Deprivarea materială și socială, poate fi examinată printr-un set de 13 elemente de deprivare, care au ca deziderat surprinderea aspectelor considerate esențiale pentru un trai adecvat.

În privința elementelor de deprivare materială și socială, de **natură economică**, la nivelul anului 2023, remarcăm că aproape de 3 din 5 persoane *nu își pot plăti anual o săptămână de vacanță* (59,5%), iar 46,4% dintre persoane sunt în *imposibilitatea de a face față unei cheltuieli neprevăzute din punct de vedere financiar*, dar și că 26,9% *nu își pot permite cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine*.

Constatăm că aproape 1 din 4 persoane *nu își poate permite să consume carne, pește sau echivalentul vegetal o dată la două zile* (23,3%), circa 1 din 7 persoane *nu își poate achita la timp unele obligații curente cum ar fi: ipoteca, chiria, facturile la utilități etc.* (14,4%) și 1 din 8 persoane se află în *incapacitatea de a-și asigura o temperatură adecvată în locuință* (12,5%).

Comparativ cu anul 2020, s-au observat creșteri în rândul persoanelor care *nu își permit să consume carne, pește sau echivalent vegetal o dată la două zile* (cu 8,6 puncte procentuale), și a celor care *nu își permit să plătească o săptămână de vacanță anual* (cu 3,4 puncte procentuale).

S-au evidențiat scăderi față de anul 2020, în rândul persoanelor care *nu-și permit cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine* (cu 13,2 puncte procentuale).

Figura 13 . **Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială, în anii 2020 și 2023 (%)**

În ceea ce privește deprivarea **locuinței**, o pondere semnificativă de 46,5% dintre persoane au apreciat că *nu au avut posibilitatea să înlocuiască mobila uzată*, dar această situație se află în scădere față de anul 2020, cu 5,8 puncte procentuale.

Din perspectiva **bunurilor durabile**, se distinge ca fiind în stare de deprivare materială și socială persoanele care provin din rândul celor care nu își permit: înlocuirea hainelor vechi/uzate cu altele noi (20,4%), accesul la un autoturism pentru uz personal (16,6%) și accesul la internet acasă în scop personal (7,3%).

Față de anul 2020, aceste ponderi s-au redus în cazul persoanelor care *nu își permit accesul la internet acasă în scop personal* (cu 12,5 puncte procentuale), *nu își permit înlocuirea hainelor vechi/ uzate cu altele noi* (cu 8,6 puncte procentuale) și a celor care *nu au posibilitatea să aibă acces la un autoturism pentru uz personal* (cu 6,9 puncte procentuale).

Indicatorul deprivării materiale și sociale completează indicatorii anteriori ai deprivării materiale, care se concentrau pe bunurile de consum și pe capacitatea de a-și permite anumite cheltuieli necesare, prin includerea **activităților sociale**, cum ar fi activitățile de agrement și socializarea cu prietenii/ familia care implică cheltuirea banilor, prin acestea urmărindu-se completarea dimensiunii sociale a sărăciei.

Ponderea persoanelor care *nu au reușit să se întâlnească cu prietenii sau familia cel puțin o dată pe lună, pentru a bea sau mânca împreună* a scăzut de la 21,1% în anul 2020, la 20,5% în anul 2023.

În perioada 2020-2023, au scăzut ponderile persoanelor care *nu își permit participarea în mod regulat la o activitate de petrecere a timpului liber*, de la 41,0% în anul 2020, la 27,4% în anul 2023 (cu 13,6 puncte procentuale).

III. RISCUL DE SĂRĂCIE SAU EXCLUZIUNE SOCIALĂ

Preocuparea majoră a Uniunii Europene este reducerea numărului persoanelor expuse riscului de sărăcie sau de excluziune socială cu cel puțin 15 milioane, la nivelul UE, dintre acestea, 5 milioane ar trebui să fie copii, până în anul 2030, iar până în anul 2050 obiectivul urmând să fie eradicarea sărăciei și dezvoltarea durabilă.

În anul 2015, Organizația Națiunilor Unite a adoptat Agenda 2030 pentru eradicarea sărăciei și dezvoltare durabilă, prin cele 17 obiective propuse, iar prin Comunicarea „Pașii următori pentru un viitor european durabil”, Comisia Europeană a prezentat răspunsul Uniunii Europene la Agenda 2030 care și confirmă integrarea obiectivelor de dezvoltare durabilă în cadrul politicii europene și în prioritățile actuale ale Comisiei, evaluarea situației și identificarea celor mai relevante preocupări privind durabilitatea. Prin această comunicare, Uniunea Europeană s-a angajat în favoarea unei dezvoltări durabile prin care *„să asigure o viață demnă pentru toți respectând limitele planetei, care să reunească prosperitatea și eficiența economică, societăți pașnice, incluziunea socială și responsabilitatea față de mediu”*.

Ca instrument statistic de evaluare a strategiei Europa 2030 și de monitorizare a primului obiectiv propus în Agenda 2030, acela de eradicare a sărăciei sub toate formele, Raportul comun al Comitetului pentru ocuparea forței de muncă (EMCO) și al Comitetului pentru protecția socială (SPC) a evidențiat necesitatea revizuirii unora dintre componentele indicatorului AROPE și anume deprivarea materială severă și gospodăria cu intensitatea foarte redusă a muncii, menținând componenta riscului de sărăcie neschimbată.

Astfel, prin noua definiție, o persoană este în risc de sărăcie sau excluziune socială dacă se află în cel puțin una din următoarele situații:

- se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent);
- se află în stare de deprivare materială și socială severă;
- trăiește într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Prima categorie de situații, detaliată în primul capitolul, este dată de ponderea **persoanelor sărace**, adică acele persoane care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturile disponibile, în totalul populației.

Cea de-a doua categorie de situații, **deprivarea materială și socială severă**, se referă la cazul persoanelor și gospodăriilor care, din cauza lipsei resurselor financiare, nu-și pot permite cel puțin 7 din cele 13 elemente componente considerate esențiale pentru un trai decent (6 la nivel individual și 7 la nivel de gospodărie), cum ar fi:

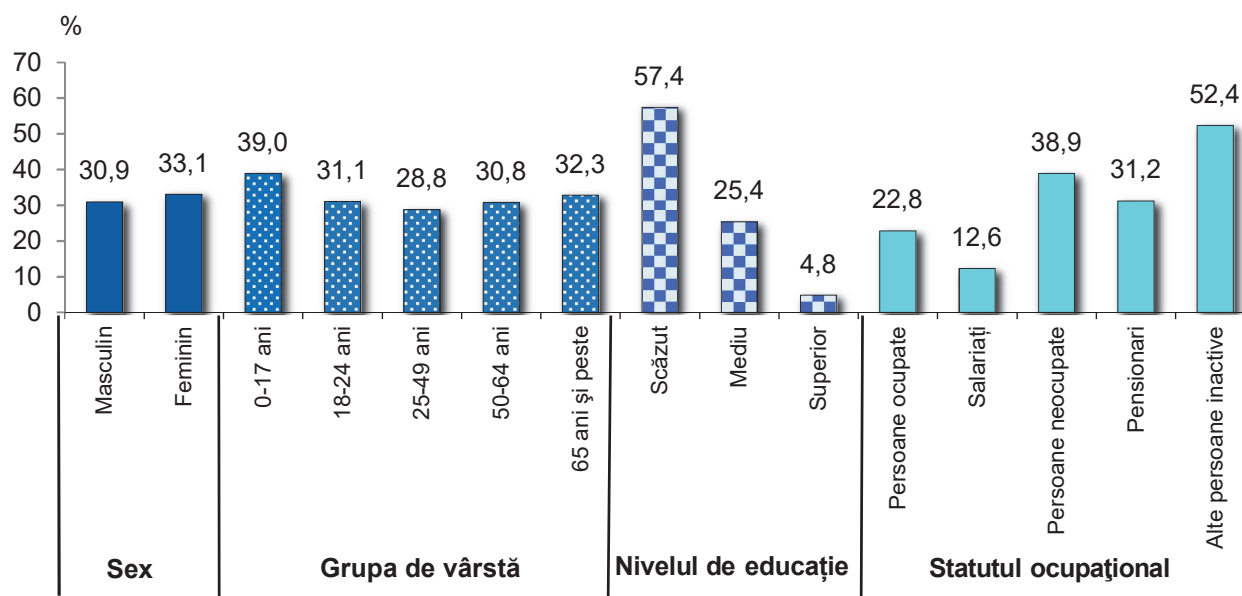
- capacitatea de a face față cheltuielilor neprevăzute; capacitatea de a putea plăti o săptămână de vacanță pe an;
- capacitatea de achitare la timp, fără restanțe, a chiriei, ipotecii sau a unor facturi la utilități;
- posibilitatea de încălzire corespunzătoare a locuinței;
- posibilitatea de a consuma carne, pește sau echivalentul vegetarian al acesteia, cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de a avea acces la un autoturism pentru uz personal;
- capacitatea financiară de înlocuire a mobilei uzate;
- posibilitatea de a avea acces la internet acasă în scop personal;
- posibilitatea financiară de înlocuire a hainelor vechi/uzate cu altele noi;
- deținerea a două perechi de încălțăminte (inclusiv o pereche pentru orice vreme);
- cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine;
- participarea în mod regulat la activități de petrecere a timpului liber;
- să își permită financiar să se întâlnească cu prietenii sau familia acasă sau în altă parte, cel puțin o dată pe lună, pentru a bea sau mânca împreună.

A treia categorie de situații, cea a persoanelor care trăiesc **într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii**, se referă la persoanele (în vârstă de până la 65 de ani) din gospodăriile în care adulții în vârstă de muncă au avut o activitate echivalentă cu mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă în ultimul an. În accepțiunea anchetei, prin persoane în vârstă de muncă se înțeleg persoanele de 18-64 ani, care nu sunt persoane dependente sau inactive.

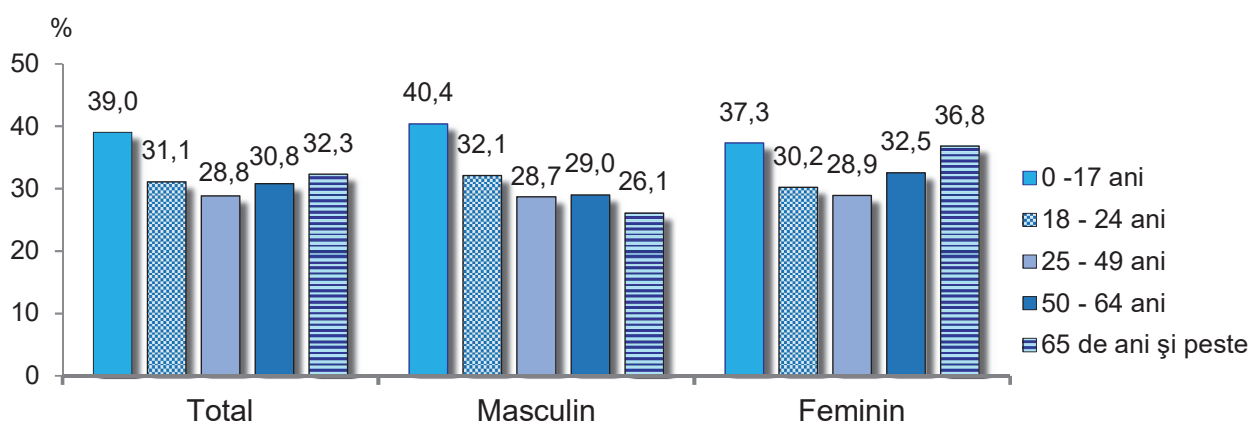
3.1 Profilul indicatorului AROPE

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (ARPE) a fost de 32,0%, în anul 2023, corespunzătoare unui număr de aproape 6,0 milioane persoane. În anul 2023, se constată o descreștere a valorii indicatorului, față de anul 2020, cu 3,6 puncte procentuale. În comparație cu celelalte state membre ale UE, nivelurile relative estimate pentru România sunt foarte mari. În general, se poate spune că indicatorul AROPE prezintă o situație mult mai nefavorabilă decât cea rezultată din analiza ratei de sărăcie propriu-zisă (32,0% față de 21,1% în anul 2023).

Persoanele de sex feminin, persoanele neocupate, cele cu un nivel scăzut de educație, copiii sub 18 ani sunt categoriile socio-economice care prezintă în medie cel mai mare risc de sărăcie sau excluziune socială.

Figura 14. **Persoane cu risc de sărăcie sau excluziune socială pe principalele categorii ale populației, în anul 2023**

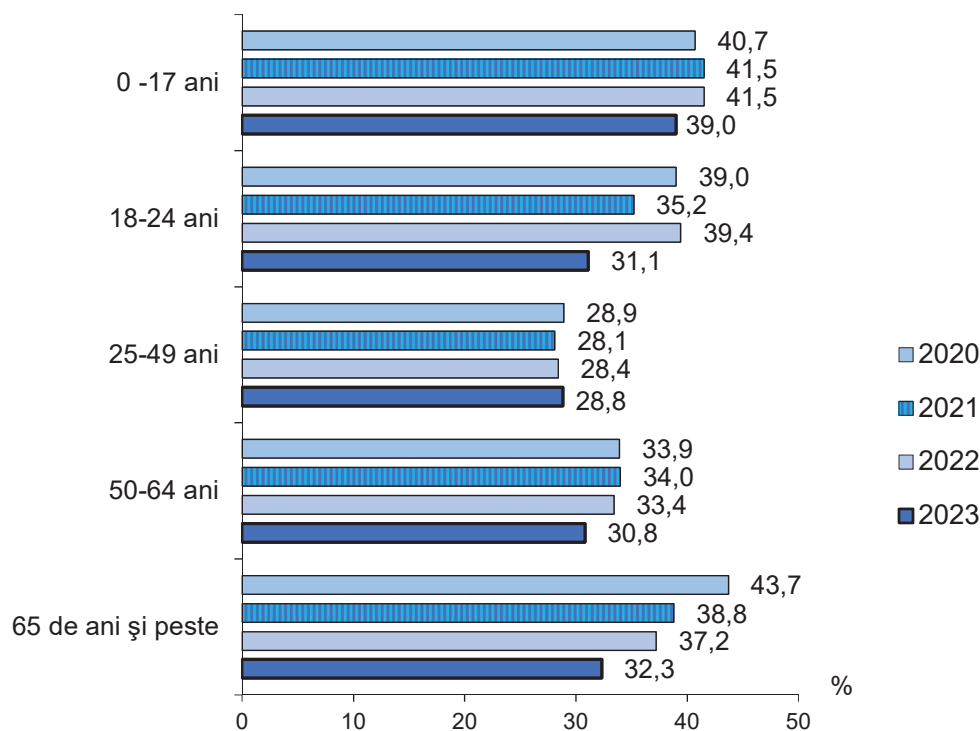
Se remarcă o diferență de 2,2 puncte procentuale între persoanele de sex feminin și masculin (33,1%, respectiv 30,9%), în ceea ce privește riscul de sărăcie sau excluziune socială. Totuși vârsta pare să joace un rol important, indicatorul AROPE fiind mai mare la copii (39,0%), la persoanele de 65 de ani și peste (32,3%) și la persoanele tinere, de 18 - 24 ani (31,1%) și cel mai scăzut la persoanele de 25 - 49 ani (28,8%).

 Figura 15. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe total și sexe, în anul 2023**

Ponderea persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste care se află în risc de sărăcie sau excluziune socială este de 32,3%, cu 10,7 puncte procentuale mai mare în rândul femeilor, decât în rândul bărbaților din aceeași grupă de vârstă, la fel și la cele din grupa de vârstă 50-64 ani, dar într-o măsură mai redusă (cu 3,5 puncte procentuale). Persoanele de sex masculin se află în risc de sărăcie sau excluziune socială în pondere mai ridicată la grupa de vârstă de 0-17 ani și la 18 - 24 ani (cu 3,1 și respectiv 1,9 puncte procentuale).

Față de anul 2020, s-au înregistrat scăderi ale ponderilor persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială la toate grupele de vârstă, însă acestea sunt mai semnificative la persoanele vârstnice (de 65 de ani și peste) cu 11,4 puncte procentuale, la cele de 18-24 ani, cu 7,9 puncte procentuale și la persoanele adulte de 50-64 ani, cu 3,1 puncte procentuale.

Figura 16. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, în perioada 2020 - 2023**

Per ansamblu, în anul 2023, în cazul adulților cu vârsta cuprinsă între 18 și 64 ani s-a observat o scădere cu 1,9 puncte procentuale față de anul 2020. Astfel, nivelul ratelor înregistrate, în perioada analizată, poate fi catalogat ca îmbucurător, dacă se ține seama de faptul că în această grupă de vârstă se includ persoane active și în vârstă de muncă.

Și **nivelul de educație** are un impact major asupra indicatorului AROPE. În anul 2023, o pondere de 57,4% din populația cu nivel scăzut de educație s-a situat în risc de sărăcie sau excluziune socială, în comparație cu 4,8% dintre persoanele cu nivel superior de educație.

Statutul ocupațional de persoană neocupată determină un mare risc de sărăcie sau excluziune socială. În anul 2023, 38,9% din totalul persoanelor neocupate de 18 ani și peste s-au situat în risc de sărăcie sau excluziune socială. Prin comparație, persoanele ocupate au un risc de sărăcie sau excluziune socială cu 16,1 puncte procentuale mai mic decât cel al persoanelor neocupate. Un grad ridicat de risc de

sărăcie sau excluziune socială se regăsește și la alte persoane inactive, ponderea acestora fiind de 52,4%. De remarcat este faptul că această pondere a scăzut în anul 2023 cu 2,0 puncte procentuale față de 2020.

Principali factori care au condus la situația prezentată sunt componența gospodăriei în care trăiesc aceștia și situația persoanelor pe piața forței de muncă.

În anul 2023, **după tipul gospodăriei**, 34,2% dintre *gospodăriile cu copii dependenți* s-au aflat în risc de sărăcie sau excluziune socială. Incidența cea mai mare a indicatorului AROPE s-a înregistrat la *gospodăriile formate din 2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți* (68,6%), urmată de cea a gospodăriilor monoparentale, cu o incidență de 45,3%. Ponderea cea mai scăzută se întâlnește la *gospodăriile de doi adulți cu un copil dependent* (22,8%).

Tabelul 7. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după tipul gospodăriei, în perioada 2020-2023**

-%-

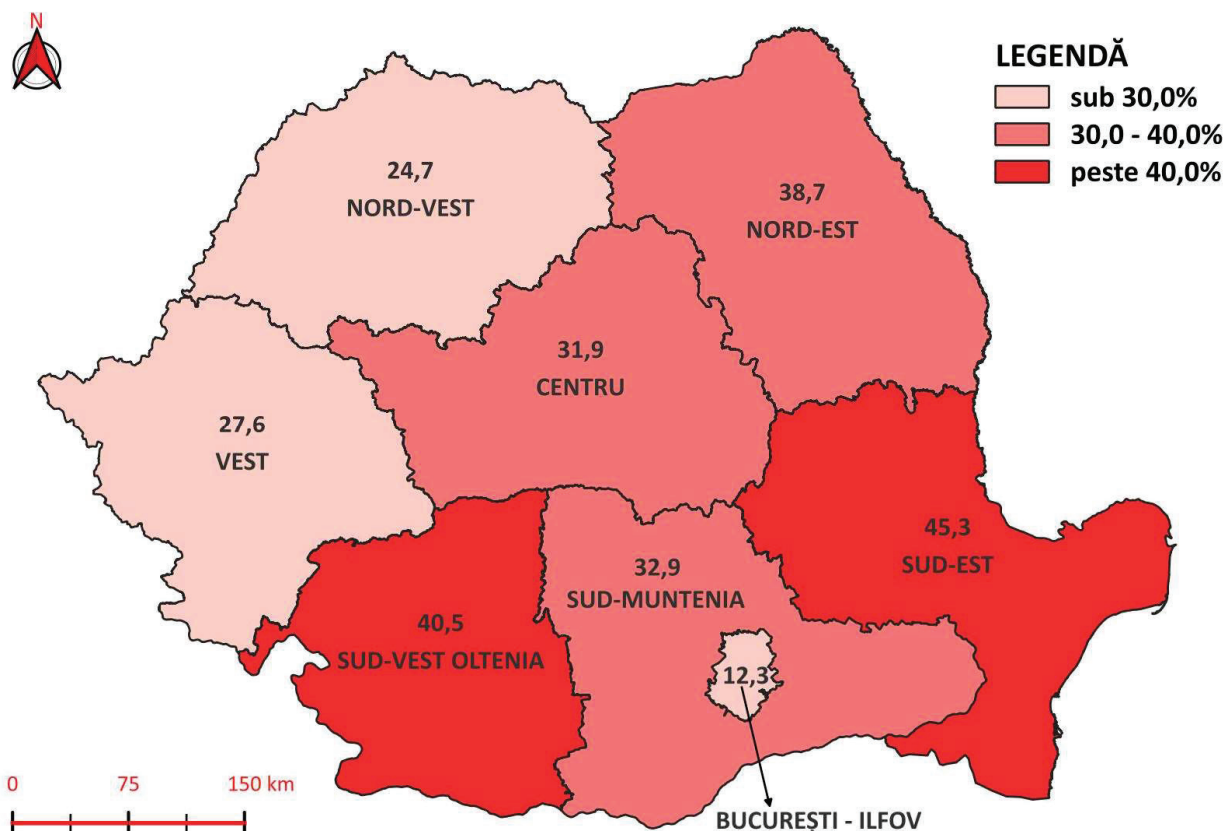
Anul	Gospodării fără copii dependenți					Gospodării cu copii dependenți					
	Gospodării fără copii	Persoană singură	Doi adulți, cel puțin unul de 65 ani și peste	Doi sau mai mulți adulți	Trei sau mai mulți adulți	Gospodării cu copii	Un adult cu copii	Doi adulți cu un copil	Doi adulți cu trei sau mai mulți copii	Doi sau mai mulți adulți cu copii	Trei sau mai mulți adulți cu copii
2020	35,4	49,8	35,7	30,2	27,5	35,8	46,7	17,9	62,4	35,4	40,8
2021	33,2	44,7	35,5	28,7	22,7	35,3	53,2	18,2	61,1	34,6	41,7
2022	32,2	43,6	32,2	27,5	26,1	36,0	47,3	20,3	60,8	35,6	40,7
2023	29,4	39,9	28,5	25,0	22,7	34,2	45,3	22,8	68,6	33,6	35,0

În medie, persoanele care trăiesc în *gospodării fără copii dependenți* au un risc mai mic de sărăcie sau excluziune socială (29,4%), în comparație cu persoanele care trăiesc în *gospodării cu copii dependenți* (34,2%).

Riscul de sărăcie sau excluziune socială este inegal distribuit și în profil **regional**. Astfel, cea mai mare rată a riscului de sărăcie sau excluziune socială se înregistrează în regiunea Sud-Est (45,3%), urmată de regiunea Sud-Vest Oltenia (40,5%).

De remarcat este faptul că în anul 2023 față de 2020, rata sărăciei sau excluziunii sociale a scăzut cel mai mult în regiunile Sud-Muntenia (cu 9,4 puncte procentuale), Sud-Est (cu 6,6 puncte procentuale) și Nord-Est (cu 4,5 puncte procentuale), dar a crescut în regiunea Centru (cu 1,6 puncte procentuale).

Figura 17. **Ponderea persoanelor aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe regiuni de dezvoltare, în anul 2023 (%)**

3.2 Deprivarea materială și socială severă

Lipsa acută a resurselor financiare face ca unele persoane să nu își poată permite deținerea unor bunuri, efectuarea unor plăți sau consumul unor produse care, în stadiul actual de dezvoltare economico-socială, reprezintă un minimum de elemente necesare unui trai decent.

Față de anul 2020, rata de deprivare materială și socială severă a scăzut cu 5,5 puncte procentuale, ajungând la 19,8% din populație în anul 2023.

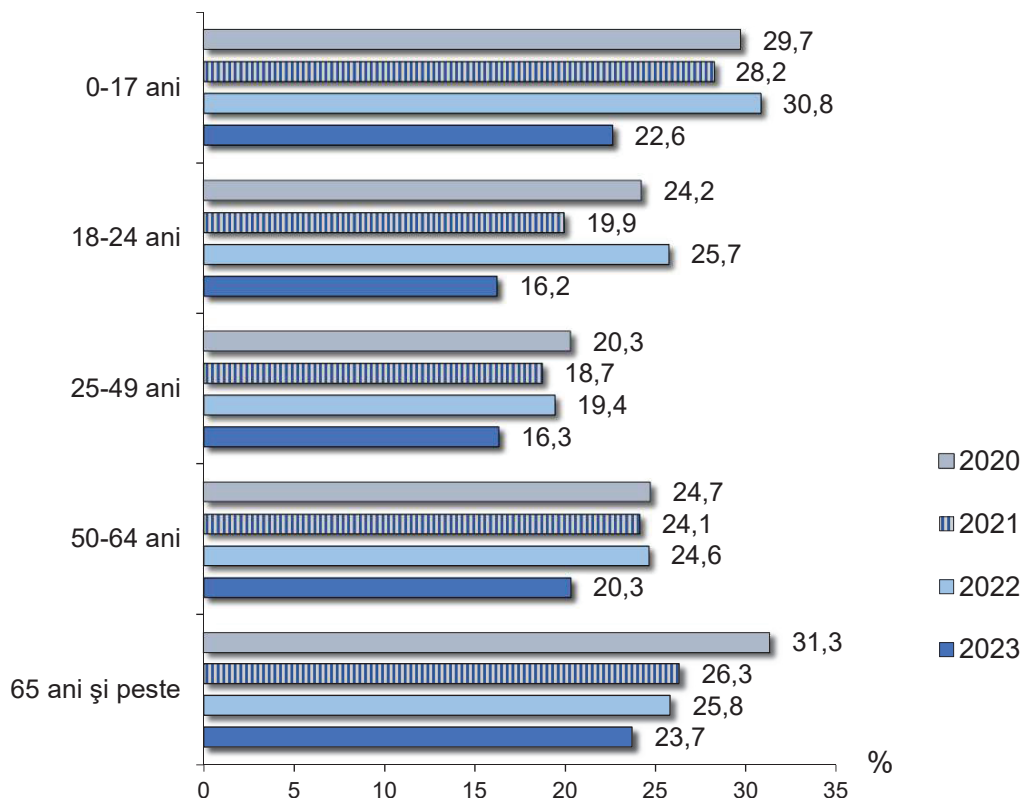
Numărul total al persoanelor afectate de deprivare materială și socială severă a fost în anul 2023 de 3739 mii persoane, din care 44,9% bărbați și 55,1% femei (proporția femeilor fiind mai mare comparativ cu cea din anul precedent).

Deprivarea materială și socială severă afectează cu intensitate diferită populația în funcție de **grupa de vârstă** și veniturile gospodăriei.

În anul 2023, incidența deprivării materiale și sociale severe este mai ridicată în principal la persoanele vârstnice de 65 de ani și peste (23,7%) și la copiii în vârstă de până la 18 ani (22,6%). Față de începutul perioadei analizate, în anul 2023, s-a remarcat o scădere importantă a ponderii persoanelor deprivare material și social sever la toate grupele de vârstă. Cele mai mari scăderi s-au înregistrat la tinerii de 18-24 ani cu 8,0 puncte procentuale, la grupa de vârstă de 65 ani și peste, cu

7,6 puncte procentuale și la copiii în vârstă de până la 18 ani, cu 7,1 puncte procentuale.

Figura 18. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă, după grupa de vârstă, în perioada 2020 - 2023**

3.3 Intensitatea foarte redusă a muncii

Este incontestabil faptul că desfășurarea unei activități lucrative este un factor esențial pentru asigurarea corespunzătoare a condițiilor de viață cotidiene. În același timp este de dorit ca activitatea respectivă să aibă, pe cât posibil, un caracter de continuitate și să folosească pe deplin capacitatea de muncă, astfel încât beneficiile activității să se poată răstrânge în nivelul de trai al persoanei.

În mod concret, componența și caracteristicile gospodăriilor sunt extrem de eterogene, sub influența numărului și sexului membrilor, vârstei, pregătirii și ocupației acestora, precum și a altor factori demo-socio-economici.

În România, în anul 2023, în gospodăriile în care persoanele adulte în vârstă de muncă au desfășurat activități care au solicitat mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă, s-au numărat 718 mii persoane în vârstă de până la 65 de ani. Comparativ cu anul 2020, numărul persoanelor aflate în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, a crescut cu 51 mii persoane.

Distribuția după sex a acestor persoane arată că, în toată perioada, numărul femeilor l-a depășit pe cel al bărbaților (în anul 2023 cu 44 mii persoane). Așadar, ponderea persoanelor în vârstă de până la 65 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii este mai mare în cazul femeilor comparativ cu cel al bărbaților (5,7% față de 4,8%, în rândul bărbaților în 2023 și respectiv 5,5% față de 3,9%, în rândul bărbaților în 2020).

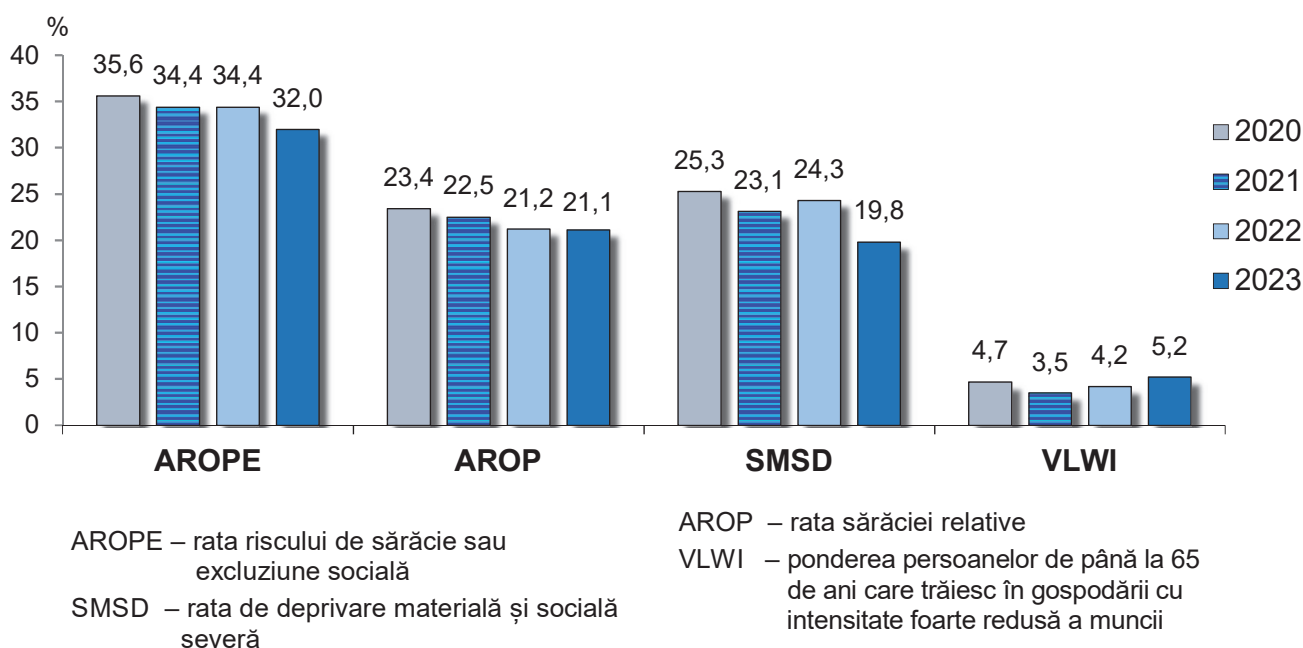
Ca pondere în totalul populației cu vârsta de până la 65 ani, persoanele din gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii au reprezentat 5,2%, în anul 2023, peste valoarea de început a perioadei analizate, cu 0,5 puncte procentuale.

De asemenea, potențialul de muncă al membrilor gospodăriei în vârstă aptă de muncă (18 – 64 ani) este foarte diferit valorificat, din motive interne sau externe gospodăriei. Tocmai acest aspect îl reprezintă obiectivul indicatorului privind nivelul de trai în gospodăriile cu intensitate foarte redusă a muncii, acest tip de gospodării fiind considerate puternic amenințate de spectrul sărăciei sau excluziunii sociale.

3.4 Intersecția componentelor indicatorului AROPE

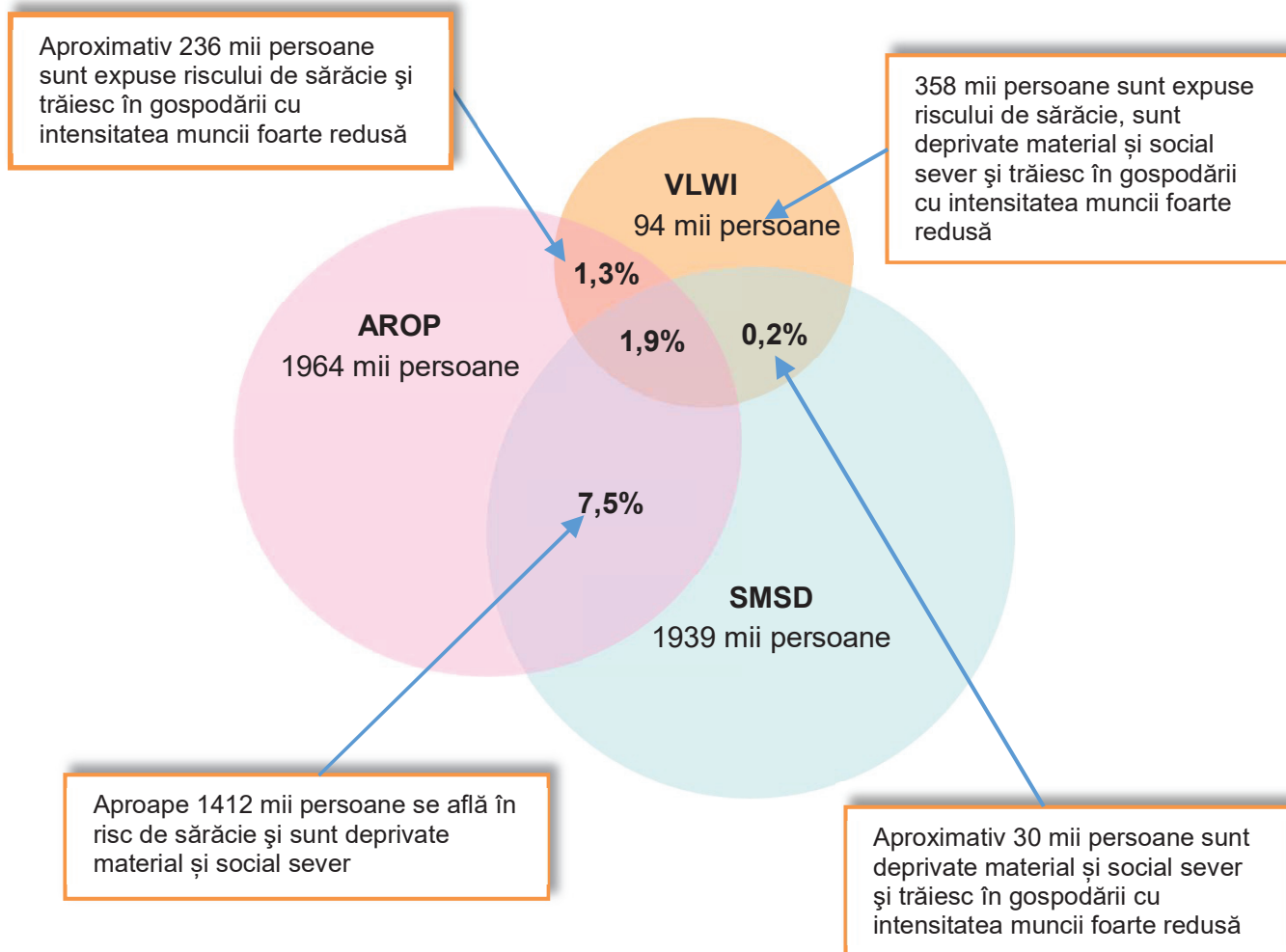
În perioada 2020 - 2023, evoluția componentelor indicatorului AROPE și anume: rata sărăciei relative, rata de deprivare materială și socială severă și ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii este prezentată în figura următoare:

Figura 19. **Evoluția indicatorului rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (ARPE) și a componentelor acestuia în perioada 2020 - 2023 (%)**

Intersecția componentelor indicatorului AROPE oferă informații pentru analiza detaliată a impactului fiecăreia dintre cele trei componente asupra evoluției indicatorului compus.

Figura 20. **Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după tipul de risc, în anul 2023**

În anul 2023, aproape 1,4 milioane de persoane se află în risc de sărăcie și sunt deprivat material și social sever (7,5%).

Aproximativ 30 mii persoane suferă de deprivare materială și socială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, iar 236 mii de persoane sunt expuse riscului de sărăcie și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii. Însă 358 mii persoane sunt expuse riscului de sărăcie, se află în deprivare materială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii.

Tabelul 8. **Componentele indicatorului AROPE și intersecțiile acestora, în anii 2020 și 2023**

Indicatori	-%-	
	2020	2023
AROP	9,2	10,4
SMSD	11,7	10,3
VLWI	0,4	0,5
AROP-SMSD	11,2	7,5
AROP-VLWI	0,7	1,3
SMSD-VLWI	0,2	0,2
AROP-SMSD-VLWI	2,2	1,9

În comparație cu anul 2020, în rândul persoanelor expuse riscului de sărăcie și care se află în stare de deprivare materială și socială severă (AROP-SMSD) s-a înregistrat o scădere în anul 2023 cu 3,7 puncte procentuale.

Ponderea persoanelor care sunt expuse riscului de sărăcie și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (AROP-VLWI) a înregistrat în anul 2023 o creștere cu 0,6 puncte procentuale față de anul 2020.

Procentul persoanelor care se află în stare de deprivare materială și socială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (SMSD-VLWI) s-a menținut la aceeași valoare din anul 2020 (de 0,2%).

Ponderea persoanelor care sunt expuse riscului de sărăcie, se află în stare de deprivare materială și socială severă și trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (AROP-SMD-VLWI) a scăzut în anul 2023, cu 0,3 puncte procentuale față de începutul perioadei analizate.

IV. COMPARAȚII INTERNAȚIONALE

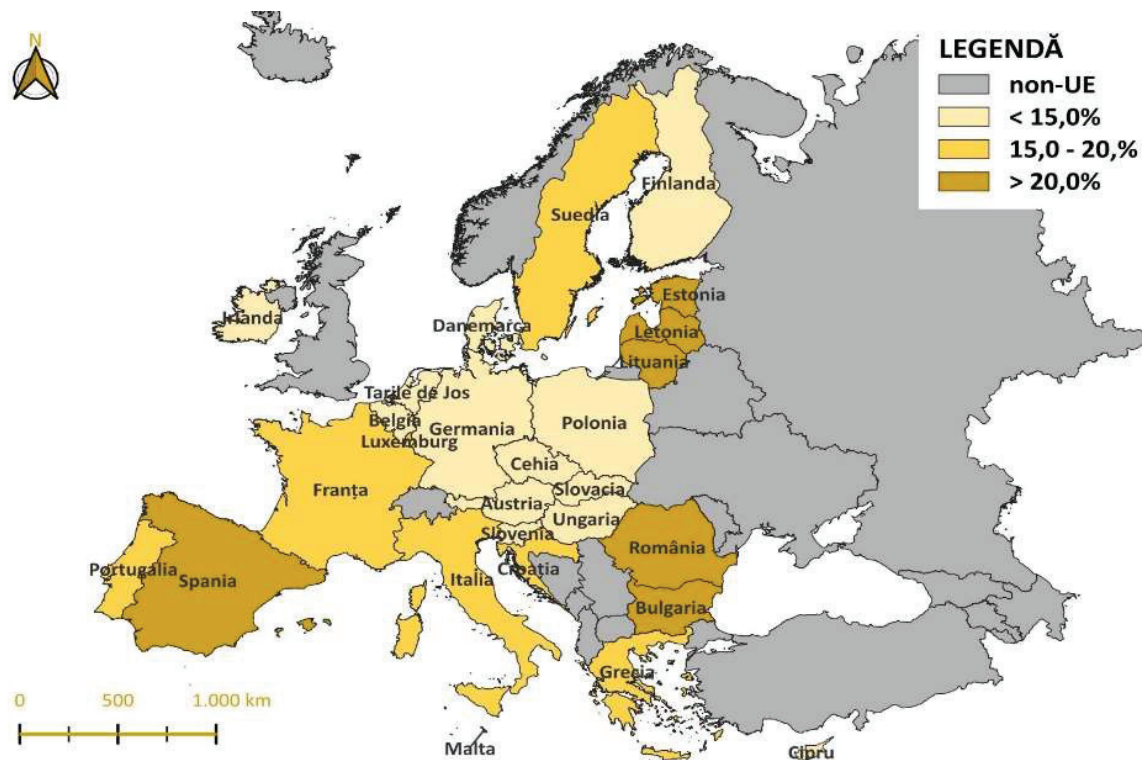
Apartenența României la comunitatea europeană implică în mod necesar cunoașterea situației și a poziției sale în ansamblul statelor membre ale Uniunii Europene, realizată pe baza unor date și informații statistice din toate domeniile de dezvoltare economico-socială. Această cerință este cu atât mai importantă cu cât obiectul cunoașterii vizează aspecte al vieții deosebit de sensibile, cum sunt cele referitoare la sărăcie și incluziune socială.

În conformitate cu datele colectate la nivelul Eurostat¹, poziția României este în general caracteristică unui stat cu probleme relativ mari în asigurarea unui nivel de trai ridicat pentru toți cetățenii săi.

4.1 Distribuția sărăciei

Din punct de vedere al ratei sărăciei relative, România (cu 21,1%) se plasa în anul 2023 în grupul statelor relativ sărace, cu valori peste media Uniunii Europene (16,2%), cum ar fi: Letonia și Estonia (22,5% fiecare), Bulgaria și Lituania (20,6%), Spania (20,2%), Croația (19,3%), Italia și Grecia (18,9 fiecare), Portugalia (17,0%) și Malta (16,6%). Rate de sărăcie mult mai mici s-au înregistrat în unele state precum: Cehia (9,8%), Danemarca (11,8%), Irlanda (12,0%), Finlanda (12,2%), Belgia (12,3%).

Figura 21. **Rata sărăciei în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

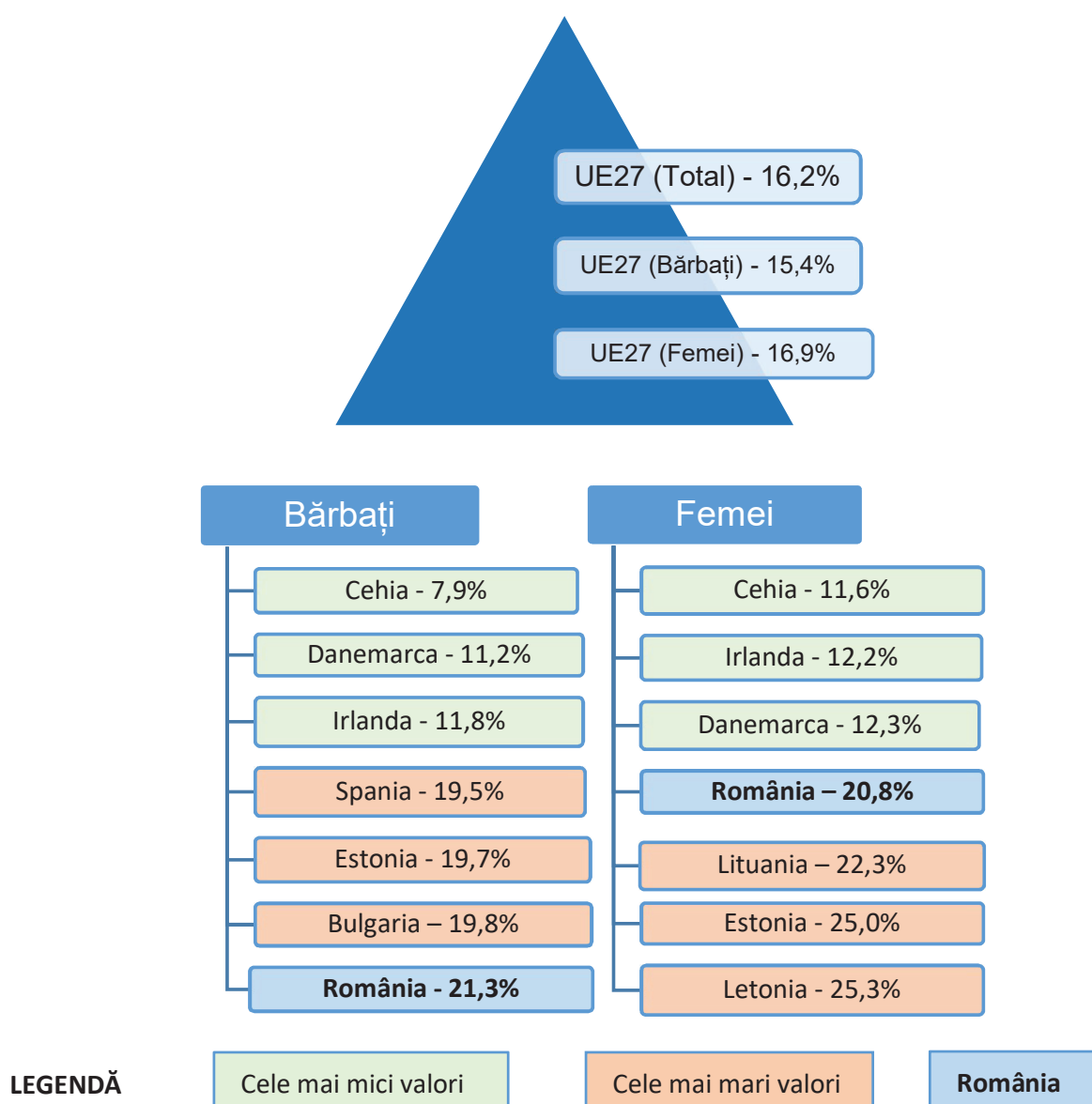
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

¹ Analiza comparativă s-a realizat pe baza estimărilor aferente anului 2023, disponibile pe site-ul Eurostat la data elaborării prezentei lucrări. Sunt 27 de state membre în Uniunea Europeană.

Pe ansamblul Uniunii Europene, rata sărăciei la femei a fost în anul 2023 cu 1,5 puncte procentuale superioară celei a bărbaților (16,9% față de 15,4%). În cazul României distribuția pe sexe a sărăciei a fost superioară cu 0,5 puncte procentuale a ratei sărăciei bărbaților față de rata sărăciei femeilor (21,3% față de 20,8%).

Cele mai mari diferențe între rata sărăciei femeilor față de cea a bărbaților se constată în: Letonia (+6,0 puncte procentuale), Estonia (+5,3 puncte procentuale), Croația (+4,0 puncte procentuale), Cehia și Lituania (+3,7 puncte procentuale fiecare), Luxembourg (+3,2 puncte procentuale), Cipru (+2,4 puncte procentuale), Italia (+2,2 puncte procentuale) etc.

Figura 22. **Rata sărăciei în unele state membre ale Uniunii Europene, pe sexe, în anul 2023**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

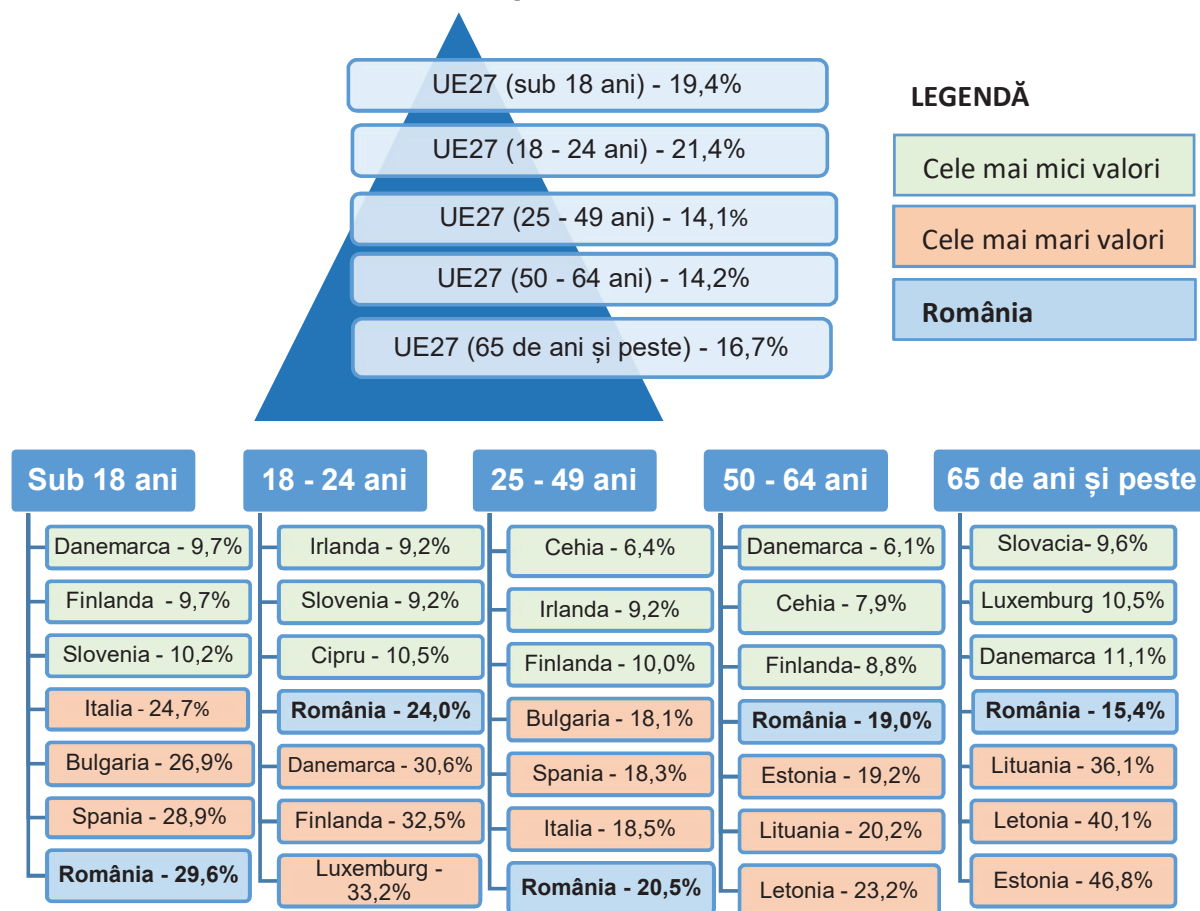
În cele mai multe cazuri, copiii și tinerii de până la 18 ani din țările europene prezintă rate de sărăcie mai mari decât rata sărăciei țărilor respective, în Spania, România, Slovacia, Bulgaria, Franța, Italia, Malta etc. Această categorie de persoane este ceva mai protejată de flagelul sărăciei în Estonia, Letonia, Lituania, Croația, Slovenia, Finlanda, Danemarca și Germania.

În cazul grupei de vârstă 18-24 ani, se remarcă în majoritatea statelor membre Uniunii Europene rate de sărăcie mai mari față de media țării respective, excepție fac Malta, Croația, Letonia, Slovenia, Cipru, Irlanda și Ungaria.

Diferențieri remarcabile se observă și în cazul persoanelor vârstnice de 65 de ani și peste, pentru care s-au estimat rate de sărăcie mai mari față de media țării respective Estonia (+24,3 puncte procentuale), Letonia (+17,6 puncte procentuale), Croația și Lituania (+15,5 puncte procentuale), Malta (+12,4 puncte procentuale). În România rata sărăciei persoanelor de 65 de ani și peste a fost în anul 2023 cu 5,7 puncte procentuale mai mică față de media de 21,1%.

Comparativ cu media țării respective, sărăcia este mai puțin răspândită în rândul vârstnicilor din unele state europene precum: Luxemburg, România, Slovacia, Franța, Suedia, Italia, Spania, Grecia și Danemarca.

Figura 23. **Rata sărăciei după grupa de vârstă în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

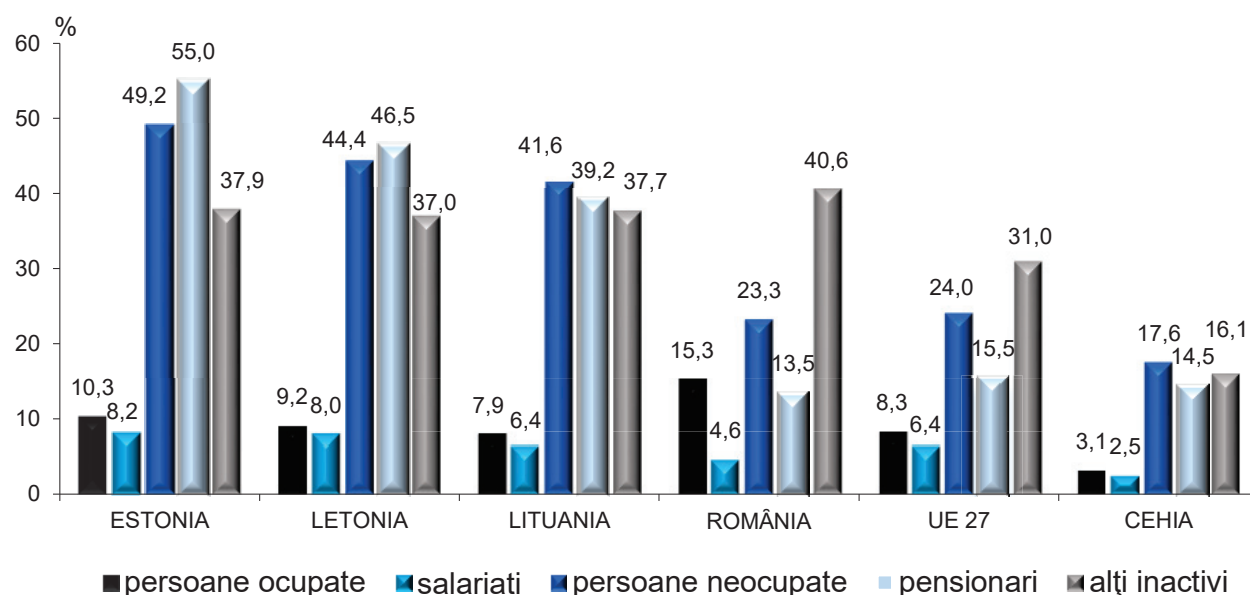
4.2 Profilul sărăciei

4.2.1 Statutul ocupațional

Pe ansamblul Uniunii Europene (27 țări), rata sărăciei estimată pentru **persoanele ocupate** a fost în anul 2023 de 8,3%, peste această valoare aflându-se 11 state printre care și România. Persoanele ocupate sărace se găsesc într-o proporție relativ mai mare în România (15,3%), Luxemburg (14,8%), Bulgaria (11,4%), Spania (11,3%), Estonia (10,3%), Portugalia (10,0%), Italia și Grecia (9,9% fiecare), Letonia (9,2%), Slovacia (9,1%) și Polonia (9,0%). În Finlanda (2,8%), Cehia (3,1%), Belgia (4,7%), Țările de Jos (5,2%), Irlanda (5,5%), Slovenia (5,7%) și Danemarca (6,0%) se înregistrează cele mai scăzute valori ale ratei sărăciei pentru persoanele ocupate, din Uniunea Europeană.

Sărăcia reprezintă un fenomen mai frecvent întâlnit și în rândurile pensionarilor cum ar fi în Estonia (55,0%), Letonia (46,5%), Lituania (39,2%), Croația (31,6%), Malta (27,4%), Cipru (24,5%), Bulgaria (23,2%) etc. care se situează peste media europeană (15,5%). Rate de sărăcie mici se înregistrează în rândul pensionarilor din Slovacia (10,1%), Luxemburg (10,7%), Franța (11,7%), Danemarca (11,8%), Grecia (12,5%), Italia (12,9%), România (13,5%) etc.

Figura 24. **Rata sărăciei după statutul ocupațional în unele state membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

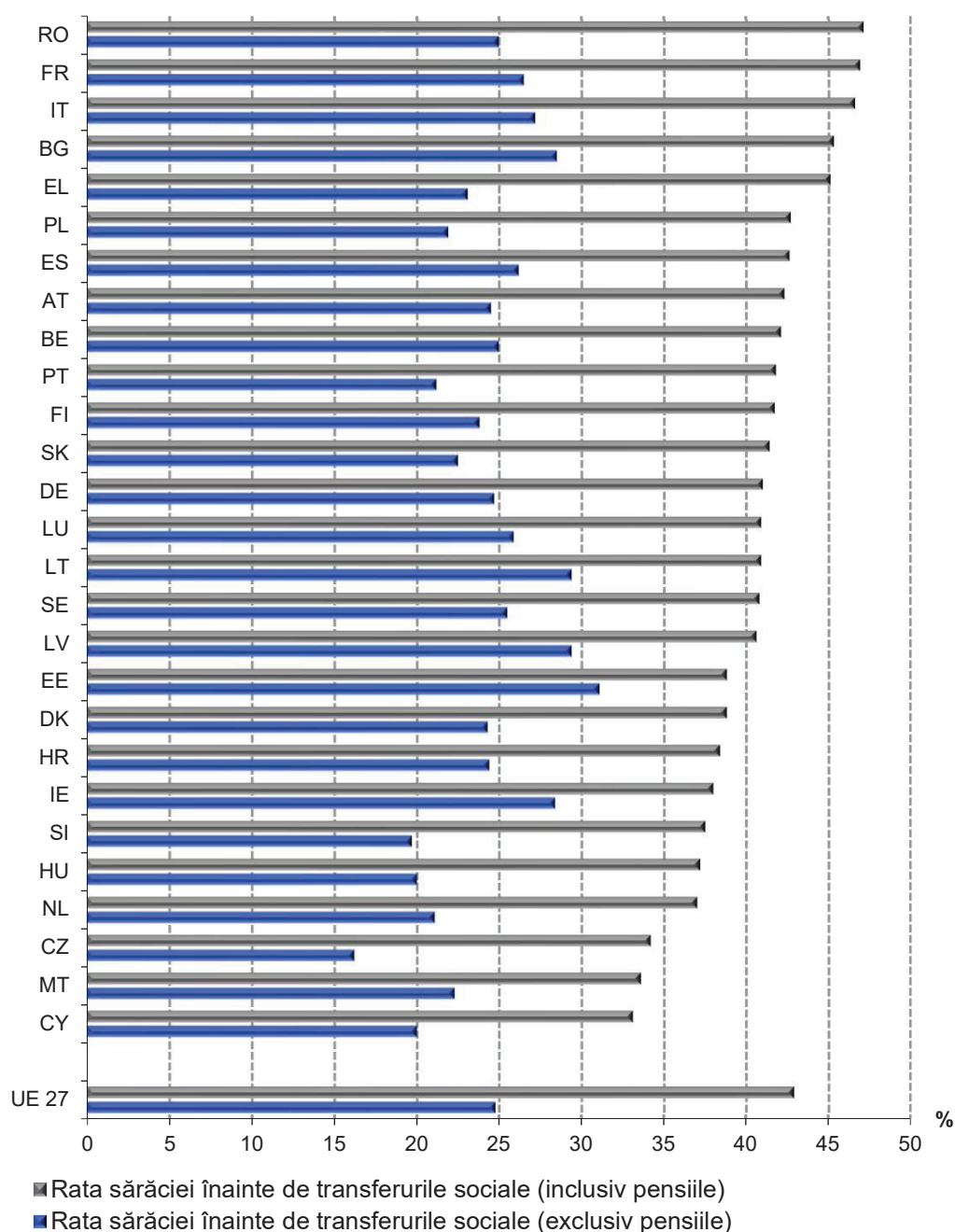

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

4.2.2 Transferuri sociale

În anul 2023, existența diferitelor tipuri de transferuri sociale a făcut ca circa 27% dintre cetățenii țărilor membre ale Uniunii Europene să nu intre în starea de sărăcie. Acestea au avut un efect mai puternic în reducerea sărăciei în Franța unde diferența dintre rata sărăciei înainte de toate transferurile sociale (inclusiv pensiile) și cea calculată prin includerea tuturor transferurilor sociale în venituri este aproape de nivelul relativ de 32%. În cazul României diferența dintre rata sărăciei înainte de toate transferurile sociale (inclusiv pensiile) și cea calculată prin includerea tuturor transferurilor sociale a fost de 26%.

Figura 25. **Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv sau exclusiv pensiile), în anul 2023**

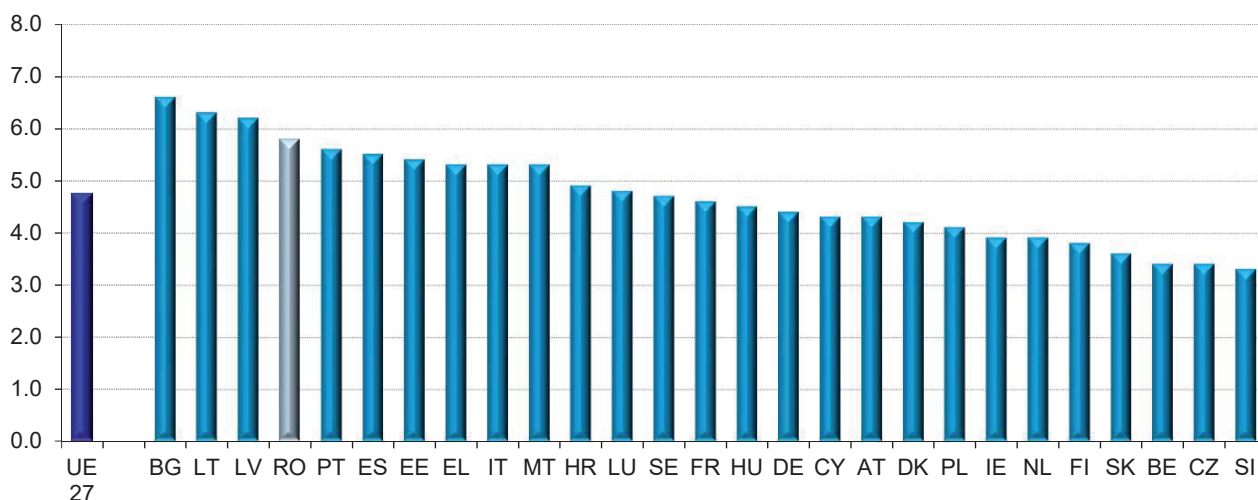
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

4.3 Profunzimea sărăciei

4.3.1 Indicele inegalității veniturilor

În România inegalitatea veniturilor este superioară mediei pe ansamblul Uniunii Europene. În anul 2023, cei mai bogați 20% dintre cetățenii Uniunii Europene au realizat venituri de aproape 5 ori mai mari decât cei mai săraci 20%. Cele mai mici ecarteri între veniturile persoanelor bogate și cele sărace s-au înregistrat în Slovenia (3,3), Cehia și Belgia (3,4 fiecare), Slovacia (3,6) și Finlanda (3,8), iar cele mai mari în Bulgaria (6,6), Lituania (6,3), Letonia (6,2), România (5,8). Statele membre ale UE care au valori reduse ale indicelui inegalității veniturilor prezintă și rate de sărăcie mult inferioare mediei europene.

Figura 26. *Indicele inegalității veniturilor în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023*

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

Nivelul mediu pe Uniunea Europeană al indicelui inegalității veniturilor a fost depășit în 12 state, inclusiv România.

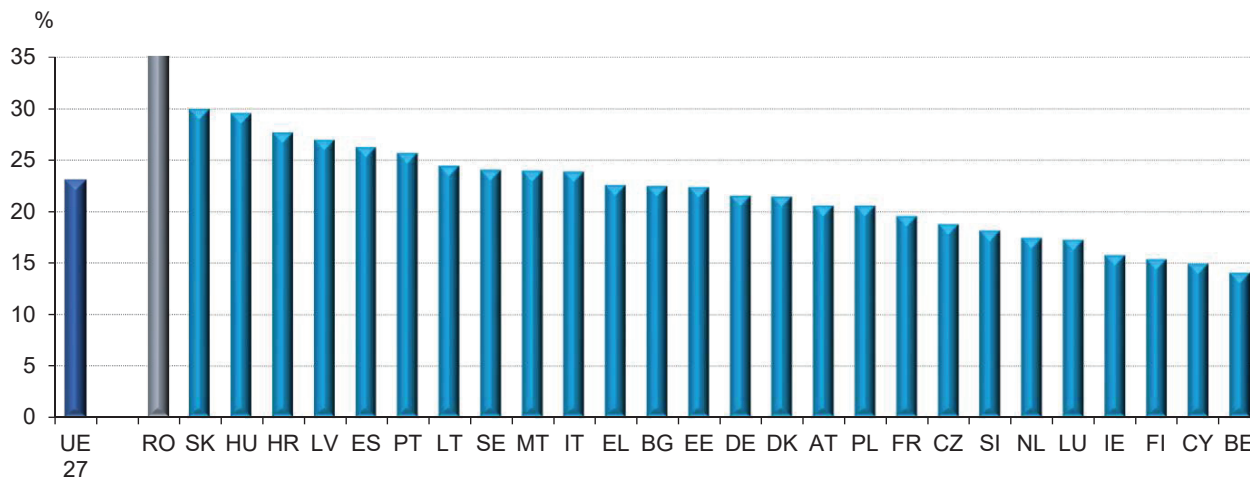
4.3.2 Deficitul median relativ

Comparațiile cu situația pe ansamblul Uniunii Europene arată că în anul 2023 distanța relativă la care se aflau veniturile disponibile ale populației sărace din România, față de nivelul pragului de sărăcie, a fost mult superioară față de valoarea medie a Uniunii (37,4% comparativ cu 23,0% în UE).

Valori mari ale distanței mediane relative sau cu alte cuvinte o sărăcie „profundă”, s-a înregistrat de asemenea în Slovacia (29,9%), Ungaria (29,5%), Croația (27,6%), Letonia (26,9%), Spania (26,2%), etc.

Printre statele membre în care sărăcia pare a fi mai relaxată se numără Belgia (14,0%), Cipru (14,9%), Finlanda (15,3%), Irlanda (15,7%), Luxemburg (17,2%), Tările de Jos (17,4%) etc.

Figura 27. **Deficitul median relativ în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

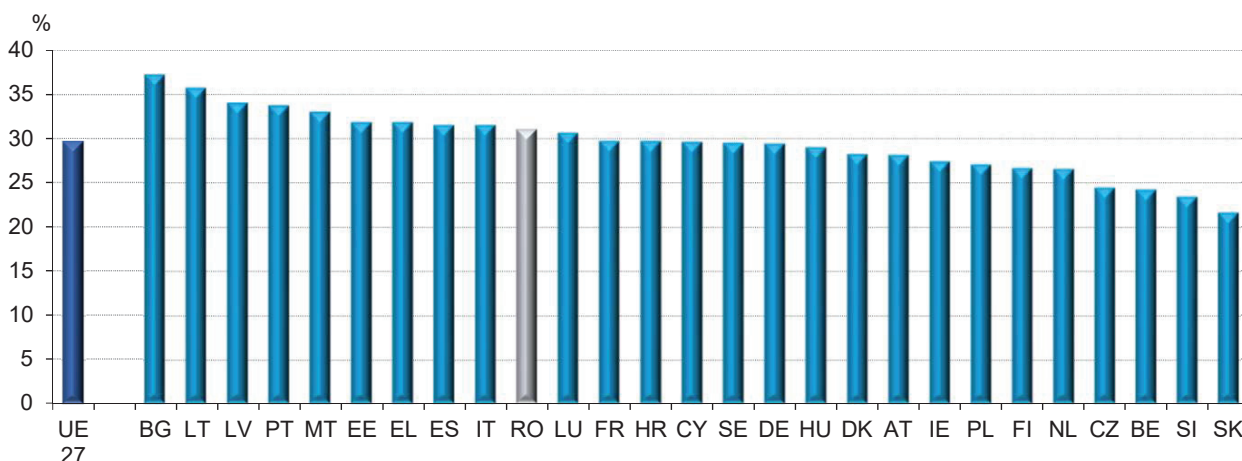

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

4.3.3 Coeficientul Gini

Pentru a obține o distribuție de venituri perfect egală în anul 2023 ipotetic vorbind, ar fi fost nevoie să se redistribuie 29,6% din veniturile tuturor cetățenilor Uniunii Europene. Sărăcia ar putea fi eradicată mai ușor, tot teoretic desigur, în Slovacia, Slovenia, Belgia, Cehia (țări în care coeficientul Gini a avut o valoare cuprinsă în intervalul 21-25%). În schimb, în Spania, Italia, Estonia, Grecia, Malta, Portugalia, Letonia, Lituania, Bulgaria pentru a se obține o egalitate perfectă a veniturilor ar trebui redistribuite proporții mult mai mari din veniturile populației (31-37%). Acestor din urmă state li se alătură și România cu un coeficient de 31,0% în anul 2023, superior mediei europene cu 1,4 puncte procentuale.

Figura 28. **Coeficientul Gini în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

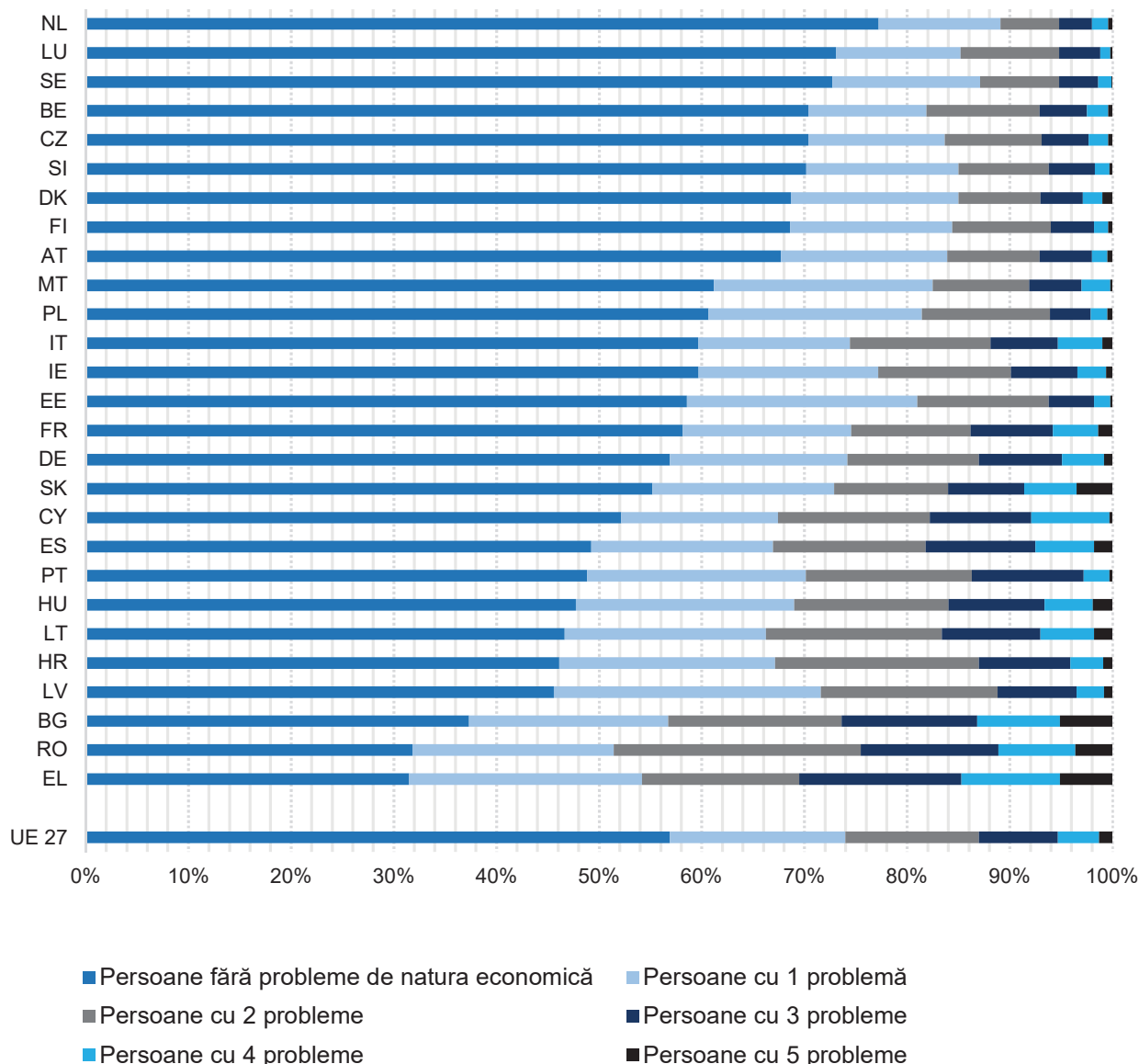
Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

4.4 Deprivarea materială

4.4.1 Deprivarea materială din punct de vedere economic

În anul 2023, mai mult de 2 din 3 persoane din România erau afectate de una sau mai multe aspecte ale deprivării economice, în timp ce pe ansamblul Uniunii Europene peste 2 din 5 persoane se aflau în această situație.

Figura 29. *Deprivarea materială din punct de vedere economic în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023*

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

Din punct de vedere al acestei forme de deprivare, în anul 2023, situații favorabile s-au întâlnit în Slovenia, Cehia, Belgia, Suedia, Luxemburg, Țările de Jos unde 70-78% dintre persoane nu aveau nicio problemă de natură economică, iar situație defavorabilă se evidențiază în Spania, Portugalia, Ungaria, Lituania, Croația, Letonia, Bulgaria, România și Grecia, unde persoanele deprivare aveau ponderi cuprinse între 50-69%.

Din totalul celor 27 de state membre ale Uniunii Europene, 15 state (Țările de Jos, Luxemburg, Suedia, Belgia, Cehia, Slovenia, Danemarca, Finlanda, Austria, Malta, Polonia, Italia, Irlanda, Estonia și Franța) au avut un nivel relativ al persoanelor deprivat economic inferior mediei Uniunii Europene, cu valori cuprinse între 20,4 puncte procentuale (Țările de Jos) și 1,2 puncte procentuale (Franța). Pentru celelalte state, care au avut valori relative superioare mediei, diferențele au variat între 25,4 puncte procentuale (Grecia) și 1,7 puncte procentuale (Slovacia), printre acestea și România are cu 25,1 puncte procentuale peste media Uniunii Europene a persoanelor deprivat din punct de vedere economic.

Odată cu creșterea numărului de probleme din acest tip al deprivării materiale, ponderea persoanelor afectate scade. Cele mai ridicate ponderi se regăsesc la persoanele afectate de una sau două probleme economice ce nu pot fi eliminate din cauza resurselor bănești insuficiente. Pe ansamblul Uniunii Europene 69,9% din persoanele aflate în stare de deprivare acuză una sau două probleme de natură economică, din cele cinci probleme.

Persoanele care au mai mult de trei probleme economice dețin în general o pondere relativ mică și chiar foarte mică (la grupa de 5 probleme). Excepție de la această tendință fac Slovacia (3,5%), România (3,6%), Bulgaria și Grecia (5,1% fiecare), la grupa de cinci probleme, state care au și un număr relativ mai mare de persoane în stare de deprivare materială.

În anul 2023, un element de deprivare economică, care preocupă cetățenii Uniunii Europene, îl constituie **imposibilitatea, din punct de vedere financiar, de a face față unor cheltuieli neprevăzute**. Proporția pe ansamblul UE este de 31,2%, iar țările plasate în cele două extreme sunt Țările de Jos și Malta (15,9% fiecare) și România (46,4%).

4.4.2 Deprivarea materială și socială

Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială, în anul 2023, a fost în UE 27 de 13,1%. România alături de încă 8 state membre (Bulgaria, Grecia, Spania, Ungaria, Lituania, Slovacia, Letonia și Franța) prezintă ponderi superioare mediei europene, cu diferențe relative cuprinse între 0,4 puncte procentuale (Franța) și 18,3 puncte procentuale (România). Restul țărilor se află în deprivare materială și socială cu ponderi inferioare față de media din Uniunea Europeană.

Dintre cetățenii Uniunii Europene, 28,5% **nu și-au permis să plătească o săptămână de vacanță pe an**, aceasta reprezintă un alt element de deprivare materială și socială. Sub acest aspect cel mai puțin afectate sunt persoanele din Luxemburg (10,6%), Suedia (11,2%), Finlanda (12,9%), Țările de Jos (13,2%),

Danemarca (15,4%) și cel mai mult sunt afectate România (59,5%), Bulgaria (44,2%), Ungaria (43,3%) și Grecia (43,1%).

Imposibilitatea pentru unele persoane de a avea acces la un **autoturism pentru uz personal**, din cauza resurselor bănești reduse, este un fapt real în majoritatea statelor membre ale Uniunii Europene, dar diferențele sunt destul de mari. Statele cu cele mai ridicate niveluri relative, în anul 2023, în afara României (16,6%) au fost Ungaria (11,9%), Bulgaria (11,1%), Finlanda (10,7%), Slovacia (10,5%), Letonia (10,4%). Mult mai accesibilă persoanelor din Cipru, Malta, Luxemburg, Slovenia, Italia, Croația, Franța și Polonia - unde proporția persoanelor care nu-și pot permite accesul la un autoturism pentru uz personal se află sub 4%.

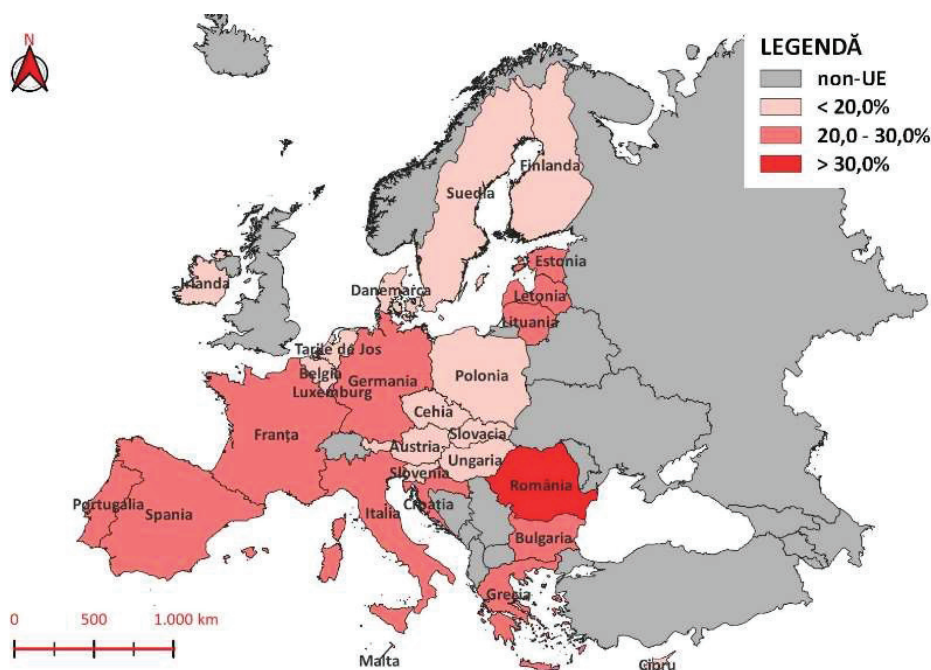
Ponderele persoanelor care **nu își permit înlocuirea mobilei uzate**, în anul 2023, a fost în Uniunea Europeană de 21,2%. Slovenia (7,3%), Suedia (7,7%) și Austria (10,6%) sunt statele în care se găsește cea mai mică pondere a persoanelor care nu pot să își permit înlocuirea mobilei uzate, sub 11%. La polul opus, Grecia cu 52,6%, România cu 46,5% și Bulgaria 41,8% au cea mai mare pondere a persoanelor care nu își pot permite înlocuirea mobilei uzate.

4.5 Riscul de sărăcie sau excluziune socială

4.5.1 Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială

Pe ansamblul Uniunii Europene, persoanele aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (indicatorul AROPE) au reprezentat 21,3% în anul 2023.

Figura 30. **Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială, în statele membre ale Uniunii Europene, anul 2023**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

Dintre cele 9 state care au rate superioare mediei europene se detașează România (32,0%) și Bulgaria (30,0%). În rândul statelor cu rate reduse ale indicatorului AROPE se evidențiază Cehia (12,0%), Slovenia (13,7%), Finlanda și Țările de Jos (15,8% fiecare), Polonia (16,3%), Cipru (16,7%), Slovacia (17,6%) și Austria (17,7%) – state în care sărăcia sau excluziunea socială este relativ mai puțin răspândită.

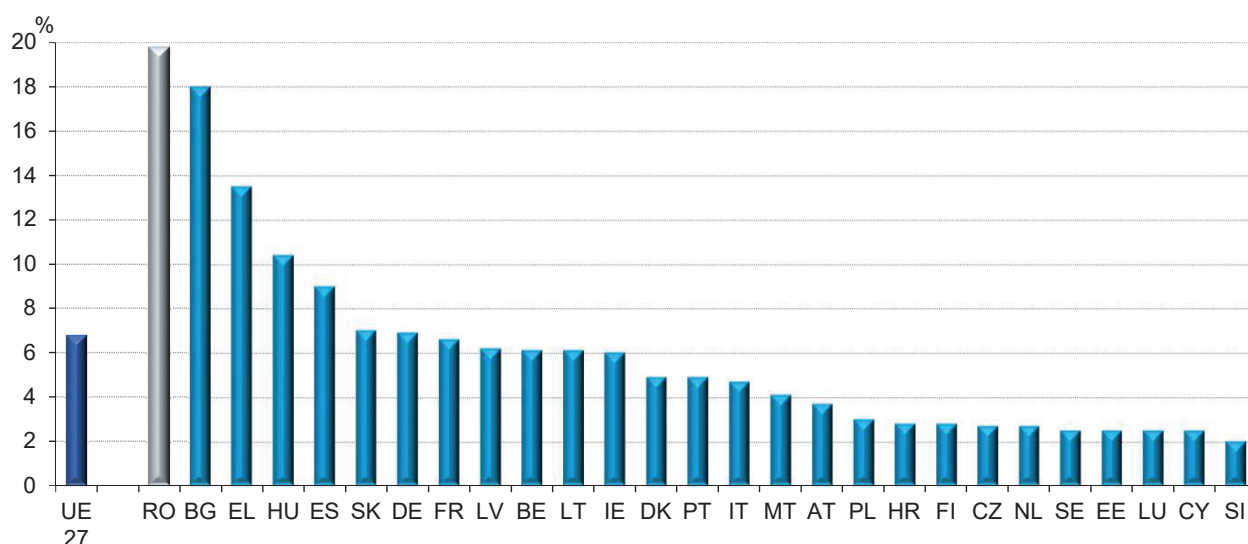
În România, Spania, Bulgaria, Grecia, Italia, Franța, Luxemburg, Slovacia și Malta, copiii sunt în general mai vulnerabili în fața sărăciei sau excluziunii sociale. În restul statelor membre ale UE, rata estimată pentru persoanele în vârstă de sub 18 ani este mai mică decât rata medie a Uniunii Europene.

Persoanele vârstnice (65 de ani și peste) par a fi protejate relativ mai mult în Luxemburg, Danemarca, Slovacia, Finlanda, Suedia, Franța, Cehia, Austria, Polonia, Țările de Jos, Belgia, Irlanda și Italia state în care ponderea celor aflați în risc de sărăcie sau excluziune socială nu depășește 20%, media UE fiind de 19,7%.

4.5.2 Deprivarea materială și socială severă

În Uniunea Europeană deprivarea materială și socială severă caracterizează viața a 6,8% din totalul persoanelor, diferențierile între statele membre având însă o amplitudine considerabilă.

Figura 31. **Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

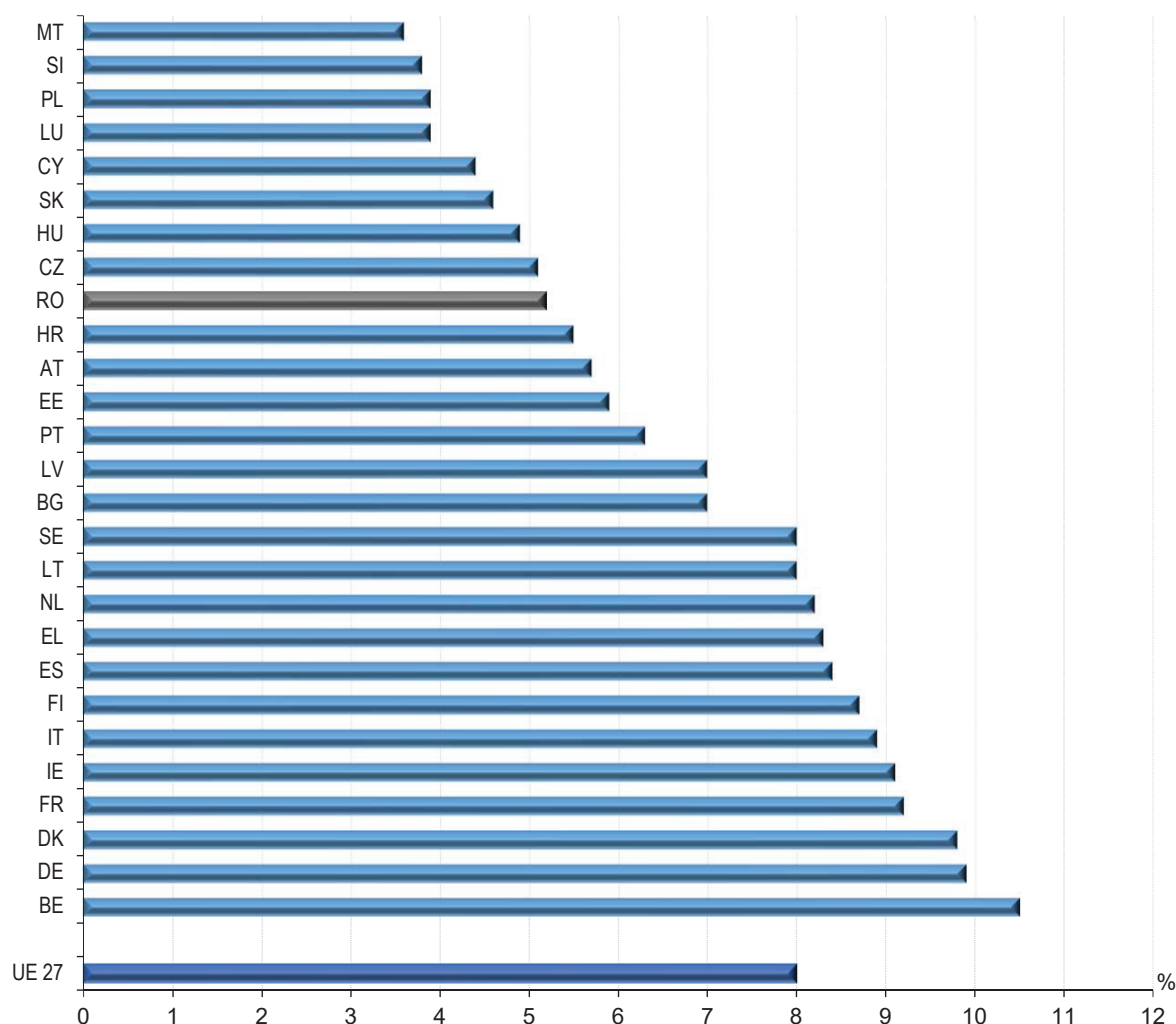
România (19,8%), Bulgaria (18,0%), Grecia (13,5%), Ungaria (10,4%) și Slovacia (7,0%) au rate superioare mediei UE. În cazul a 10 state membre ale Uniunii Europene: Slovenia, Cipru, Estonia, Luxemburg, Suedia, Țările de Jos, Cehia, Croația, Finlanda

și Polonia deprivarea materială și socială severă se regăsește în jur de 3% din totalul populației, adică s-ar putea spune că în societățile respective fenomenul este unul cu totul marginal.

4.5.3 Intensitatea foarte redusă a muncii

Pe plan european, ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii are o valoare mai mare decât în România. Astfel, în anul 2023, media Uniunii Europene a fost de 8,0%, cu 2,8 puncte procentuale mai mare decât în România.

Figura 32. **Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

Față de nivelul relativ al Uniunii Europene, ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii a fost depășită în 10 state membre, dintre

care Belgia face o notă aparte, cu o pondere de 10,5%, înregistrând cea mai mare pondere din UE 27, iar în cazul celorlalte 9 state membre depășirile mediei europene au fost între 0,2 puncte procentuale (Grecia) și 1,9 puncte procentuale (Germania).

Un număr de 15 state membre ale UE prezintă ponderi inferioare mediei Uniunii Europene, cuprinse între 3,6% (Malta) și 7,0% (Bulgaria și Letonia) printre acestea aflându-se și România, cu o pondere de 5,2%, fiind unul dintre statele cu cele mai reduse ponderi ale persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii. În Lituania și Suedia ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii este egală cu media Uniunii Europene.

TABELE ANEXE

1. Rata sărăciei după grupa de vârstă și statutul ocupațional ale persoanelor, pe sexe

	Anul	Total	Masculin	Feminin
TOTAL	2020	23,4	22,1	24,6
	2021	22,5	21,7	23,4
	2022	21,2	20,8	21,7
	2023	21,1	21,3	20,8
Grupa de vârstă:				
0 - 17 ani	2020	30,1	28,7	31,7
	2021	29,7	28,0	31,5
	2022	27,0	25,4	28,8
	2023	29,6	31,8	27,2
18 - 24 ani	2020	28,4	28,6	28,2
	2021	25,4	28,6	22,0
	2022	26,5	29,6	23,3
	2023	24,0	24,9	23,0
25 - 49 ani	2020	20,0	20,2	19,7
	2021	19,4	19,3	19,4
	2022	18,9	18,8	19,0
	2023	20,5	20,8	20,3
50 - 64 ani	2020	20,1	19,8	20,3
	2021	20,7	21,1	20,4
	2022	19,6	21,1	18,1
	2023	19,0	19,7	18,4
65 de ani și peste	2020	24,5	17,6	29,1
	2021	22,0	16,7	25,6
	2022	19,5	14,9	22,5
	2023	15,4	11,0	18,5
Statutul ocupațional * :				
persoană ocupată	2020	14,9	18,1	10,4
	2021	15,5	18,6	11,1
	2022	14,5	17,8	9,9
	2023	15,3	18,9	10,3
- salariat	2020	4,4	6,2	2,0
	2021	4,5	5,9	2,8
	2022	5,5	7,2	3,4
	2023	4,6	5,9	2,8
persoană neocupată:	2020	29,6	24,5	32,6
	2021	26,9	22,9	29,2
	2022	25,6	22,0	27,7
	2023	23,3	18,2	26,3
- pensionar	2020	22,3	18,0	25,4
	2021	19,7	16,8	21,9
	2022	18,1	15,2	20,2
	2023	13,5	10,5	15,8
- altă persoană inactivă	2020	41,3	38,1	42,2
	2021	38,3	37,0	38,8
	2022	38,1	39,1	37,8
	2023	40,6	39,4	41,0

* persoane în vârstă de 18 ani și peste

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

2. Rata sărăciei după tipul gospodăriei din care fac parte persoanele

	Anul	Rata sărăciei
		-%-
TOTAL	2020	23,4
	2021	22,5
	2022	21,2
	2023	21,1
Tipul gospodăriei:		
<i>Gospodării fără copii dependenți</i>	2020	20,8
	2021	20,0
	2022	18,3
	2023	16,0
din care:		
persoană singură de sex masculin	2020	25,6
	2021	25,7
	2022	25,9
	2023	20,8
persoană singură de sex feminin	2020	40,8
	2021	34,6
	2022	32,7
	2023	25,8
persoană singură în vârstă de sub 65 ani	2020	25,8
	2021	27,4
	2022	27,1
	2023	24,0
persoană singură în vârstă de 65 ani și peste	2020	42,1
	2021	34,2
	2022	32,1
	2023	23,6
2 adulți în vârstă de sub 65 ani	2020	16,5
	2021	18,5
	2022	14,4
	2023	15,1
2 adulți, din care cel puțin unul în vârstă de 65 ani și peste	2020	16,2
	2021	17,3
	2022	13,2
	2023	10,7
3 sau mai mulți adulți	2020	14,9
	2021	11,9
	2022	13,0
	2023	13,0

DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII SOCIALE ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL 2023

- continuare -

- % -

	Anul	Rata sărăciei
Gospodării cu copii dependenți¹	2020	25,4
	2021	24,6
	2022	23,5
	2023	25,1
din care:		
un adult cu cel puțin 1 copil dependent (familie monoparentală)	2020	29,9
	2021	28,1
	2022	23,8
	2023	21,6
2 adulți cu 1 copil dependent	2020	11,0
	2021	11,2
	2022	11,6
	2023	12,9
2 adulți cu 2 copii dependenți	2020	24,1
	2021	21,9
	2022	24,8
	2023	19,8
2 adulți cu 3 sau mai mulți copii dependenți	2020	55,3
	2021	56,4
	2022	40,4
	2023	63,3
3 sau mai mulți adulți cu copii dependenți	2020	25,9
	2021	26,1
	2022	26,3
	2023	28,0

¹ Se consideră copii dependenți toate persoanele în vârstă de 0-17 ani

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

3. Rata sărăciei înainte de transferurile sociale, după grupa de vârstă și sexul persoanelor

- % -

	Anul	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale:	
		inclusiv pensiile	exclusiv pensiile
TOTAL	2020	44,6	27,8
	2021	45,9	27,4
	2022	45,0	25,4
	2023	47,1	25,0
Sex:			
masculin	2020	42,1	26,4
	2021	43,5	26,6
	2022	42,8	25,2
	2023	45,2	25,3
feminin	2020	47,1	29,1
	2021	48,2	28,2
	2022	47,2	25,7
	2023	48,9	24,8
Grupa de vârstă:			
0 -17 ani	2020	41,6	37,8
	2021	43,4	38,3
	2022	40,7	35,9
	2023	41,6	37,0
18 - 24 ani	2020	38,0	33,3
	2021	37,3	32,0
	2022	39,5	30,5
	2023	38,9	28,6
25 - 54 ani	2020	27,7	23,3
	2021	29,0	23,6
	2022	28,1	22,1
	2023	29,7	24,1
55 - 64 ani	2020	53,8	26,7
	2021	54,2	26,7
	2022	51,5	24,2
	2023	49,4	22,0
65 de ani și peste	2020	82,5	26,4
	2021	84,0	24,0
	2022	84,8	21,3
	2023	86,6	17,0

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

4. Rata sărăciei la pragurile de 40%, 50%, 60% și 70% din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent, după grupa de vârstă și sexul persoanelor

-% -

	Anul	Pragul sărăciei, ca proporție din mediana veniturilor disponibile pe adult-echivalent de:			
		40%	50%	60% (standard)	70%
TOTAL	2020	11,2	16,4	23,4	30,2
	2021	12,4	17,7	22,5	31,5
	2022	10,3	14,8	21,2	28,0
	2023	11,5	17,3	21,1	28,4
Sex:					
masculin	2020	11,1	15,7	22,1	28,7
	2021	12,7	17,2	21,7	30,1
	2022	10,6	14,4	20,8	27,6
	2023	12,1	17,4	21,3	28,0
feminin	2020	11,4	17,1	24,6	31,7
	2021	12,1	18,2	23,4	32,8
	2022	10,0	15,1	21,7	28,4
	2023	10,8	17,3	20,8	28,7
Grupa de vârstă:					
0 - 17 ani	2020	16,0	21,8	30,1	38,8
	2021	18,1	23,4	29,7	39,9
	2022	13,3	19,5	27,0	35,9
	2023	18,0	25,2	29,6	37,1
18 - 24 ani	2020	16,2	21,2	28,4	37,4
	2021	16,1	20,8	25,4	34,2
	2022	15,2	18,4	26,5	34,9
	2023	14,3	19,3	24,0	31,2
25 - 49 ani	2020	10,6	14,1	20,0	25,4
	2021	11,6	15,5	19,4	26,4
	2022	9,6	13,8	18,9	25,1
	2023	12,4	17,3	20,5	26,3
50 - 64 ani	2020	10,3	14,9	20,1	26,1
	2021	11,8	16,3	20,7	28,0
	2022	10,9	14,1	19,6	25,1
	2023	10,5	15,6	19,0	25,6
65 de ani și peste	2020	6,7	15,0	24,5	31,9
	2021	7,3	16,4	22,0	35,1
	2022	6,2	11,3	19,5	25,8
	2023	4,2	11,5	15,4	25,7

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

5. Indicatori specifici ai profunzimii sărăciei

	Anul	Valori
Raportul inegalității veniturilor (S80/S20)	2020	6,6
	2021	7,1
	2022	6,0
	2023	5,8
Coeficientul Gini (%)	2020	33,8
	2021	34,3
	2022	32,0
	2023	31,0
Deficitul median relativ (%)		
TOTAL	2020	31,9
	2021	37,7
	2022	32,0
	2023	37,4
Sex:		
masculin	2020	33,3
	2021	41,9
	2022	34,9
	2023	38,1
feminin	2020	31,3
	2021	34,8
	2022	30,3
	2023	35,7
Grupa de vârstă:		
0 -17 ani	2020	37,5
	2021	39,2
	2022	33,1
	2023	39,4
18 - 64 ani	2020	37,0
	2021	43,3
	2022	36,8
	2023	39,0
65 de ani și peste	2020	23,0
	2021	24,9
	2022	22,8
	2023	24,4

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

6. Rata deprivării materiale și sociale, după sexe, grupa de vârstă, statut ocupațional și nivelul de educație al persoanelor

-%-

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Rata deprivării materiale și sociale	2020	38,9	37,3	40,4
(% în total populației)	2021	34,5	33,0	36,0
	2022	36,4	34,7	38,0
	2023	31,4	29,4	33,4
Grupa de vârstă:				
0 - 17 ani	2020	40,3	39,1	41,4
	2021	36,4	34,9	38,1
	2022	41,8	40,3	43,4
	2023	33,0	32,1	33,9
18 - 24 ani	2020	38,9	37,3	40,6
	2021	32,8	34,5	31,1
	2022	35,0	36,8	33,1
	2023	28,1	27,6	28,5
25 - 49 ani	2020	32,7	32,7	32,7
	2021	29,0	28,6	29,3
	2022	31,8	30,2	33,4
	2023	26,6	25,8	27,5
50 - 64 ani	2020	39,7	39,5	39,8
	2021	35,7	35,3	36,0
	2022	35,1	34,9	35,3
	2023	31,6	29,2	33,9
65 de ani și peste	2020	48,2	42,8	51,8
	2021	42,1	37,0	45,6
	2022	41,1	36,7	44,1
	2023	38,5	34,0	41,7
Statutul ocupațional * :				
persoană ocupată:	2020	29,8	32,8	25,6
	2021	26,5	29,4	22,5
	2022	27,9	29,9	25,0
	2023	23,5	25,7	20,6
- salariat	2020	23,0	24,8	20,5
	2021	19,6	21,4	17,3
	2022	21,9	22,5	21,2
	2023	19,2	20,0	18,1
persoană neocupată:	2020	48,5	43,9	51,1
	2021	42,6	38,1	45,2
	2022	43,3	39,2	45,7
	2023	39,5	34,0	42,6

DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII SOCIALE ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL 2023

- continuare -				- % -
- pensionar	2020	46,0	42,1	48,9
	2021	41,1	36,4	44,5
	2022	40,1	36,1	43,0
	2023	38,0	33,2	41,6
- altă persoană inactivă	2020	52,1	44,4	54,4
	2021	44,5	39,9	46,0
	2022	48,6	47,0	49,2
	2023	42,5	37,0	44,2
Nivel de educație *				
- scăzut	2020	63,6	65,0	62,7
	2021	59,6	61,6	58,4
	2022	60,3	63,3	58,4
	2023	51,5	50,2	52,3
- mediu	2020	34,9	34,4	35,4
	2021	30,1	29,8	30,5
	2022	31,8	30,5	33,1
	2023	28,4	27,3	29,5
- superior	2020	7,6	6,7	8,5
	2021	6,3	5,6	7,0
	2022	6,8	5,8	7,7
	2023	7,2	5,9	8,3

* persoane în vârstă de 18 ani și peste

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

7. Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială (I)

-%-

Anul	Elemente de deprivare materială și socială la nivel de gospodărie:						
	nu își permit să facă față unei cheltuieli neprevăzute	nu își permit să plătească o săptămână de vacanță anual	nu își permit să achite la timp, fără restanțe, chiria, ipoteca sau unele facturi la utilități	nu își permit să consume carne, pește sau echivalent vegetal o dată la două zile	nu își permit asigurarea unei temperaturi adecvate în locuință	posibilitatea de a avea acces la un autoturism pentru uz personal	nu își permit înlocuirea mobilei uzate
2020	47,3	56,1	14,8	14,7	10,0	23,5	52,3
2021	47,3	60,0	9,4	19,2	10,1	21,0	47,9
2022	47,9	62,5	18,4	22,1	15,2	19,3	49,2
2023	46,4	59,5	14,4	23,3	12,5	16,6	46,5

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

8. Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială (II)

- continuare -

- %-

Anul	Elemente de deprivare materială și socială la nivel de persoană:				
	nu își permit accesul la internet acasă în scop personal	nu își permit înlocuirea hainelor vechi/ uzate cu altele noi	nu își permit cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine	nu își permit participarea în mod regulat la o activitate de petrecere a timpului liber	nu își permit participarea la întâlniri cu prietenii sau familia, cel puțin o dată pe lună, pentru a bea și mânca împreună
2020	19,8	29,0	40,1	41,0	21,1
2021	11,7	24,9	35,3	33,7	21,3
2022	9,1	24,3	33,9	30,4	22,5
2023	7,3	20,4	26,9	27,4	20,5

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

9. Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială din punct de vedere economic

-%-

Anul	Persoane fără probleme de natură economică	Persoane cu probleme de natură economică	Persoane cu probleme de natură economică, după numărul de probleme întâlnite:				
			1 problemă	2 probleme	3 probleme	4 probleme	5 probleme
2020	32,8	67,2	23,5	23,1	11,8	5,9	2,9
2021	31,9	68,1	21,8	26,2	11,3	6,0	2,8
2022	30,7	69,3	19,0	23,2	12,6	10,0	4,6
2023	31,8	68,2	19,6	24,0	13,4	7,5	3,6

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

10. Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială, după grupa de vârstă, statut ocupațional, nivel de educație și sexe

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane aflate în risc de sărăcie sau excluziune socială (mii persoane)	2020	6897	3195	3702
	2021	6572	3039	3533
	2022	6525	3036	3489
	2023	6033	2819	3214
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2020	1483	747	736
	2021	1507	747	760
	2022	1496	729	767
	2023	1360	742	618
18 - 24 ani	2020	560	290	270
	2021	486	267	219
	2022	560	310	250
	2023	422	213	209
25 - 49 ani	2020	1966	1009	957
	2021	1874	929	945
	2022	1871	929	942
	2023	1780	891	889
50 - 64 ani	2020	1289	621	668
	2021	1271	618	653
	2022	1224	594	630
	2023	1180	542	638
65 de ani și peste	2020	1599	528	1071
	2021	1434	478	956
	2022	1374	474	900
	2023	1291	431	860
Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (% în total populației)	2020	35,6	33,8	37,5
	2021	34,4	32,6	36,1
	2022	34,4	32,8	35,9
	2023	32,0	30,9	33,1
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2020	40,7	39,7	41,8
	2021	41,5	40,0	43,0
	2022	41,5	39,0	44,2
	2023	39,0	40,4	37,3
18 - 24 ani	2020	39,0	40,2	37,8
	2021	35,2	37,7	32,5
	2022	39,4	43,5	35,3
	2023	31,1	32,1	30,2
25 - 49 ani	2020	28,9	28,8	28,9
	2021	28,1	27,1	29,2
	2022	28,4	27,4	29,5
	2023	28,8	28,7	28,9
50 - 64 ani	2020	33,9	33,0	34,8
	2021	34,0	33,6	34,3
	2022	33,4	33,2	33,6
	2023	30,8	29,0	32,5
65 de ani și peste	2020	43,7	35,6	49,1
	2021	38,8	32,0	43,4
	2022	37,2	31,9	40,7
	2023	32,3	26,1	36,8

DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII SOCIALE ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL 2023

- continuare -

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (% în total populației)				
Statut ocupațional*:				
persoană ocupată	2020	23,9	27,4	19,0
	2021	24,1	27,3	19,5
	2022	23,7	26,9	19,4
	2023	22,8	26,5	17,8
- salariat	2020	13,4	15,6	10,7
	2021	13,1	14,5	11,4
	2022	14,9	16,2	13,1
	2023	12,6	14,1	10,8
persoană neocupată	2020	46,5	41,1	49,6
	2021	42,5	36,8	45,7
	2022	42,5	38,3	45,0
	2023	38,9	31,9	42,8
- pensionar	2020	41,1	35,8	44,9
	2021	36,7	31,6	40,3
	2022	35,8	31,6	38,7
	2023	31,2	25,8	35,1
- altă persoană inactivă	2020	54,4	49,9	55,7
	2021	51,5	47,7	52,7
	2022	53,8	54,8	53,5
	2023	52,4	48,7	53,6
Nivelul de educație*:				
- scăzut	2020	65,1	66,9	64,0
	2021	63,1	65,8	61,4
	2022	61,7	65,3	59,5
	2023	57,4	58,2	57,0
- mediu	2020	28,2	27,8	28,7
	2021	27,0	26,3	27,7
	2022	27,5	26,9	28,1
	2023	25,4	24,8	26,1
- superior	2020	3,4	2,2	4,5
	2021	3,5	2,7	4,4
	2022	5,0	4,9	5,1
	2023	4,8	5,2	4,4

* persoane în vârstă de 18 ani și peste

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

11. Persoane aflate în stare de deprivare materială și socială severă, după grupa de vârstă și sexe

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane aflate în stare de deprivare materială și socială severă	2020	4897	2275	2622
	2021	4410	2030	2380
(mii persoane)	2022	4594	2150	2444
	2023	3739	1680	2059
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2020	1083	538	545
	2021	1025	494	531
	2022	1103	549	554
	2023	788	400	388
18 - 24 ani	2020	347	185	162
	2021	274	150	124
	2022	365	204	161
	2023	218	103	115
25 - 49 ani	2020	1384	703	681
	2021	1243	605	638
	2022	1273	606	667
	2023	1009	491	518
50 - 64 ani	2020	936	463	473
	2021	898	448	450
	2022	900	443	457
	2023	778	361	417
65 de ani și peste	2020	1147	386	761
	2021	970	333	637
	2022	953	348	605
	2023	946	325	621
Rata de deprivare materială și socială severă	2020	25,3	24,0	26,5
(% în total populației)	2021	23,1	21,8	24,4
	2022	24,3	23,3	25,2
	2023	19,8	18,4	21,2
Grupa de vârstă:				
0 -17 ani	2020	29,7	28,6	30,9
	2021	28,2	26,4	30,2
	2022	30,8	29,4	32,2
	2023	22,6	21,8	23,4
18 - 24 ani	2020	24,2	25,6	22,7
	2021	19,9	21,3	18,5
	2022	25,7	28,6	22,8
	2023	16,2	15,6	16,7
25 - 49 ani	2020	20,3	20,1	20,6
	2021	18,7	17,7	19,7
	2022	19,4	17,9	20,9
	2023	16,3	15,8	16,9
50 - 64 ani	2020	24,7	24,6	24,7
	2021	24,1	24,5	23,7
	2022	24,6	24,8	24,4
	2023	20,3	19,3	21,2
65 de ani și peste	2020	31,3	26,1	34,9
	2021	26,3	22,3	29,0
	2022	25,8	23,4	27,4
	2023	23,7	19,7	26,6

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

12. Persoane în vârstă de până la 65 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, pe grupe de vârstă și sexe

	Anul	Total	Masculin	Feminin
Persoane care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (mii persoane)				
Grupa de vârstă:				
0 - 64 ani	2020	667	287	380
	2021	492	211	281
	2022	597	275	322
	2023	718	337	381
0 - 17 ani	2020	207	115	92
	2021	117	66	51
	2022	169	84	85
	2023	206	102	104
18 - 24 ani	2020	84	34	50
	2021	67	40	27
	2022	78	44	34
	2023	70	35	35
25 - 59 ani	2020	354	126	228
	2021	287	97	190
	2022	331	140	191
	2023	395	174	221
60 - 64 ani	2020	22	12	10
	2021	21	8	13
	2022	19	7	12
	2023	47	26	21
Ponderea persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii (% în total populație)				
Grupa de vârstă:				
0 - 64 ani	2020	4,7	3,9	5,5
	2021	3,5	2,9	4,1
	2022	4,2	3,8	4,7
	2023	5,2	4,8	5,7
0 - 17 ani	2020	5,7	6,1	5,2
	2021	3,2	3,5	2,9
	2022	4,7	4,5	4,9
	2023	5,9	5,6	6,3
18 - 24 ani	2020	6,2	5,0	7,3
	2021	5,1	6,2	4,1
	2022	5,8	6,6	5,1
	2023	5,5	5,7	5,3
25 - 59 ani	2020	4,0	2,8	5,3
	2021	3,3	2,2	4,4
	2022	3,8	3,1	4,4
	2023	4,6	4,1	5,2
60 - 64 ani	2020	4,7	4,1	5,8
	2021	4,7	2,5	9,5
	2022	4,5	2,7	8,2
	2023	9,7	8,3	12,0

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

13. Principalii indicatori ai sărăciei relative în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

	Rata sărăciei %	Deficitul median relativ %	Indicele inegalității veniturilor	Coeficientul Gini %
România	21,1	37,4	5,8	31,0
Belgia	12,3	14,0	3,4	24,2
Bulgaria	20,6	22,4	6,6	37,2
Cehia	9,8	18,7	3,4	24,4
Danemarca	11,8	21,4	4,2	28,2
Germania	14,4	21,5	4,4	29,4
Estonia	22,5	22,3	5,4	31,8
Irlanda	12,0	15,7	3,9	27,4
Grecia	18,9	22,5	5,3	31,8
Spania	20,2	26,2	5,5	31,5
Franța	15,4	19,5	4,6	29,7
Croația	19,3*	27,6*	4,9*	29,7*
Italia	18,9	23,8	5,3	31,5
Cipru	13,9	14,9	4,3	29,6
Letonia	22,5	26,9	6,2	34,0
Lituania	20,6	24,4	6,3	35,7
Luxemburg	18,8	17,2	4,8	30,6
Ungaria	13,1	29,5	4,5	29,0
Malta	16,6	23,9	5,3	33,0
Țările de Jos	13,0	17,4	3,9	26,5
Austria	14,9	20,5	4,3	28,1
Polonia	14,0	20,5	4,1	27,0
Portugalia	17,0	25,6	5,6	33,7
Slovenia	12,7	18,1	3,3	23,4
Slovacia	14,3	29,9	3,6	21,6
Finlanda	12,2	15,3	3,8	26,6
Suedia	16,1	24,0	4,7	29,5
UE (27 țări)	16,2	23,0	4,7	29,6

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

* Ruptură în serie

14. Rata sărăciei după grupa de vârstă în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	Grupa de vârstă:				
	0-17 ani	18-24 ani	25-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
România	29,6	24,0	20,5	19,0	15,4
Belgia	13,2	14,1	10,3	10,4	15,8
Bulgaria	26,9	25,6	18,1	15,8	22,2
Cehia	12,4	11,7	6,4	7,9	14,3
Danemarca	9,7	30,6	11,6	6,1	11,1
Germania	14,0	24,6	11,9	11,3	18,4
Estonia	16,0	25,4	13,5	19,2	46,8
Irlanda	14,7	9,2	9,2	11,4	16,7
Grecia	21,8	28,2	17,5	17,4	17,6
Spania	28,9	22,7	18,3	17,3	18,3
Franța	21,6	20,8	13,3	13,3	12,4
Croația	16,1*	15,0*	12,7*	17,1*	34,8*
Italia	24,7	19,9	18,5	17,4	16,9
Cipru	14,0	10,5	12,2	10,5	23,6
Letonia	16,1	18,6	15,6	23,2	40,1
Lituania	17,0	19,7	13,5	20,2	36,1
Luxemburg	23,9	33,2	17,1	17,2	10,5
Ungaria	17,2	12,4	10,2	12,4	15,2
Malta	22,0	12,0	11,6	13,3	29,0
Țările de Jos	14,2	21,7	10,4	12,2	12,6
Austria	19,6	18,5	13,2	11,1	17,0
Polonia	14,1	17,6	11,6	14,9	16,5
Portugalia	20,7	21,2	14,3	16,8	17,1
Slovenia	10,2	9,2	10,4	13,3	19,2
Slovacia	22,6	17,0	14,0	9,9	9,6
Finlanda	9,7	32,5	10,0	8,8	13,6
Suedia	19,8	28,6	14,9	11,4	13,9
UE (27 țări)	19,4	21,4	14,1	14,2	16,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

* Ruptură în serie

15. Rata sărăciei înainte și după transferurile sociale în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	Rata sărăciei după transferurile sociale	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (exclusiv pensiile)	Rata sărăciei înainte de transferurile sociale (inclusiv pensiile)
România	21,1	25,0	47,1
Belgia	12,3	25,0	42,1
Bulgaria	20,6	28,5	45,3
Cehia	9,8	16,2	34,2
Danemarca	11,8	24,3	38,8
Germania	14,4	24,7	41,0
Estonia	22,5	31,1	38,8
Irlanda	12,0	28,4	38,0
Grecia	18,9	23,1	45,1
Spania	20,2	26,2	42,6
Franța	15,4	26,5	46,9
Croația	19,3*	24,4*	38,4*
Italia	18,9	27,2	46,6
Cipru	13,9	20,0	33,1
Letonia	22,5	29,4	40,6
Lituania	20,6	29,4	40,9
Luxemburg	18,8	25,9	40,9
Ungaria	13,1	20,0	37,2
Malta	16,6	22,3	33,6
Țările de Jos	13,0	21,1	37,0
Austria	14,9	24,5	42,3
Polonia	14,0	21,9	42,7
Portugalia	17,0	21,2	41,8
Slovenia	12,7	19,7	37,5
Slovacia	14,3	22,5	41,4
Finlanda	12,2	23,8	41,7
Suedia	16,1	25,5	40,8
UE (27 țări)	16,2	24,8	42,9

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

* Ruptură în serie

16. Rata sărăciei după statutul ocupațional în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	Statutul ocupațional*				
	Persoane ocupate	din care: salariați	Persoane neocupate sau inactive	din care:	
				pensionari	alți inactivi
România	15,3	4,6	23,3	13,5	40,6
Belgia	4,7	3,9	20,0	13,6	25,0
Bulgaria	11,4	11,2	30,1	23,2	32,7
Cehia	3,1	2,5	17,6	14,5	16,1
Danemarca	6,0	5,2	21,3	11,8	30,9
Germania	6,6	6,1	25,0	18,3	32,0
Estonia	10,3	8,2	49,2	55,0	37,9
Irlanda	5,5	4,9	19,8	16,8	19,8
Grecia	9,9	6,3	25,6	12,5	31,4
Spania	11,3	8,9	26,3	14,5	28,2
Franța	7,8	6,0	20,2	11,7	30,8
Croația	6,2*	5,8*	33,4*	31,6*	31,8*
Italia	9,9	8,3	25,3	12,9	33,9
Cipru	7,4	7,7	23,3	24,5	19,5
Letonia	9,2	8,0	44,4	46,5	37,0
Lituania	7,9	6,4	41,6	39,2	37,7
Luxemburg	14,8	14,7	21,7	10,7	32,4
Ungaria	6,9	6,7	19,3	14,7	22,5
Malta	7,6	6,1	30,6	27,4	32,8
Țările de Jos	5,2	4,0	23,3	13,5	29,1
Austria	7,6	7,4	21,9	16,3	28,1
Polonia	9,0	4,6	21,9	17,1	28,0
Portugalia	10,0	8,0	23,9	15,4	31,2
Slovenia	5,7	3,4	22,7	19,7	19,0
Slovacia	9,1	7,6	17,1	10,1	20,7
Finlanda	2,8	1,5	23,4	13,7	34,5
Suedia	7,1	5,9	25,9	15,1	41,6
EU (27 țări)	8,3	6,4	24,0	15,5	31,0

* persoane în vârstă de 18 ani și peste

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

* Ruptură în serie

**17. Deprivarea materială din punct de vedere economic
în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023**

-%-

	Persoane fără probleme de natură economică	Persoane cu probleme de natură economică, cu:				
		1 problemă	2 probleme	3 probleme	4 probleme	5 probleme
România	31,8	19,6	24,0	13,4	7,5	3,6
Belgia	70,4	11,5	11,0	4,6	2,1	0,4
Bulgaria	37,4	19,4	16,9	13,2	8,1	5,1
Cehia	70,3	13,3	9,4	4,6	1,9	0,4
Danemarca	68,7	16,3	8,0	4,1	1,9	1,0
Germania	56,9	17,3	12,8	8,1	4,1	0,8
Estonia	58,5	22,4	12,8	4,4	1,6	0,2
Irlanda	59,7	17,5	12,9	6,5	2,8	0,6
Grecia	31,5	22,7	15,3	15,8	9,6	5,1
Spania	49,3	17,7	14,9	10,7	5,7	1,8
Franța	58,1	16,4	11,6	8,0	4,4	1,4
Croația	46,1	21,0	19,8	8,9	3,2	0,9
Italia	59,7	14,8	13,7	6,6	4,3	1,0
Cipru	52,2	15,3	14,8	9,9	7,6	0,3
Letonia	45,6	26,0	17,2	7,7	2,7	0,8
Lituania	46,6	19,6	17,1	9,6	5,2	1,8
Luxemburg	73,1	12,1	9,6	4,0	1,0	0,2
Ungaria	47,8	21,3	15,0	9,4	4,7	1,9
Malta	61,2	21,3	9,4	5,1	2,8	0,2
Țările de Jos	77,3	11,9	5,7	3,2	1,6	0,4
Austria	67,8	16,2	9,0	5,1	1,5	0,5
Polonia	60,8	20,8	12,5	4,0	1,6	0,5
Portugalia	48,9	21,3	16,2	10,9	2,5	0,3
Slovenia	70,2	14,8	8,8	4,5	1,4	0,3
Slovacia	55,2	17,7	11,1	7,4	5,1	3,5
Finlanda	68,6	15,8	9,6	4,2	1,4	0,4
Suedia	72,8	14,4	7,7	3,8	1,3	0,1
UE (27 țări)	56,9	17,1	13,0	7,7	4,0	1,3

 Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

DIMENSIUNI ALE INCLUZIUNII SOCIALE ÎN ROMÂNIA, ÎN ANUL 2023

18. Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023 (I)

-%-

	Elemente de deprivare materială și socială la nivel de gospodărie:						
	nu își permit să facă față unei cheltuieli neprevăzute	nu își permit să plătească o săptămână de vacanță anual	nu își permit să achite la timp, fără restanțe, chiria, ipoteca sau unele facturi la utilități	nu își permit să consume carne, pește sau echivalent vegetal o dată la două zile	nu își permit asigurarea unei temperaturi adecvate în locuință	nu își permit să aibă acces la un autoturism pentru uz personal	nu își permit înlocuirea mobilei uzate
România	46,4	59,5	14,4	23,3	12,5	16,6	46,5
Belgia	21,4	21,5	4,6	4,2	6,0	6,0	14,6
Bulgaria	46,7	44,2	18,8	19,9	20,7	11,1	41,8
Cehia	19,7	20,3	2,9	6,8	6,1	4,5	30,0
Danemarca	23,1	15,4	7,8	3,8	6,9	7,4	15,1
Germania	35,0	22,8	8,3	13,3	8,2	6,8	16,7
Estonia	30,4	23,0	5,8	5,7	4,1	6,0	18,1
Irlanda	34,3	23,7	10,6	1,6	7,2	6,3	17,7
Grecia	44,3	43,1	47,3	10,9	19,2	7,5	52,6
Spania	37,2	33,2	13,6	6,4	20,8	5,2	30,0
Franța	29,4	25,1	10,0	12,2	12,1	3,4	17,1
Croația	41,4	39,4	12,7	5,5	6,2	3,2	11,5
Italia	28,8	32,3	5,0	8,4	9,5	2,1	18,6
Cipru	37,6	36,0	14,3	1,3	16,9	1,2	29,6
Letonia	44,8	31,4	7,9	7,7	6,6	10,4	26,2
Lituania	40,5	34,0	7,1	11,1	20,0*	5,1	21,8
Luxemburg	24,1	10,6	8,7	3,3	2,1	1,7	15,2
Ungaria	31,5	43,3	10,8	14,7	7,2	11,9	22,9
Malta	15,9	30,0	5,7	9,4	6,8	1,6	14,2
Țările de Jos	15,9	13,2	2,6	2,9	7,1	5,1	18,4
Austria	22,8	19,7	6,9	4,6	3,9	4,9	10,6
Polonia	25,7	27,6	5,1	3,5	4,7	3,6	11,5
Portugalia	30,5	38,9	5,2	2,3	20,8	4,7	39,8
Slovenia	22,7	16,4	7,3	3,3	3,6	1,8	7,3
Slovacia	29,3	36,2	8,8	17,8	8,1	10,5	24,6
Finlanda	26,0	12,9	9,5	3,9	2,6	10,7	11,6
Suedia	21,8	11,2	6,7	2,8	5,9	5,8	7,7
UE (27 țări)	31,2	28,5	9,3	9,5	10,6	5,6	21,2

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

* Ruptură în serie

19. Ponderea persoanelor după elementele de deprivare materială și socială în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023 (II)

- continuare -

- %-

	Elemente de deprivare materială și socială la nivel de persoană:				
	nu își permit accesul la internet acasă în scop personal	nu își permit înlocuirea hainelor vechi/ uzate cu altele noi	nu își permit cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine	nu își permit participarea în mod regulat la o activitate de petrecere a timpului liber	nu își permit participarea la întâlniri cu prietenii sau familia, cel puțin o dată pe lună, pentru a bea și mânca împreună
România	7,3	20,4	26,9	27,4	20,5
Belgia	1,0	7,3	10,7	11,6	9,3
Bulgaria	7,3	23,4	21,7	15,8	12,5
Cehia	1,0	2,1	5,2	4,7	2,0
Danemarca	0,8	10,3	11,0	11,4	5,1
Germania	2,6	7,3	10,5	13,1	9,0
Estonia	1,1	4,4	5,0	7,6	3,2
Irlanda	1,2	6,7	7,7	11,4	9,4
Grecia	2,0	6,0	34,7	26,9	9,4
Spania	1,9	8,8	15,9	13,7	9,5
Franța	1,5	9,5	11,3	14,5	6,3
Croația	1,3	4,0	6,6	2,7	2,9
Italia	2,6	5,1	5,3	10,0	5,8
Cipru	0,7	2,4	3,0	8,0	1,8
Letonia	2,5	11,8	11,2	17,4	5,3
Lituania	2,2	7,2	12,4	19,7	9,2
Luxemburg	0,6	4,0	8,5	6,1	5,9
Ungaria	3,7	11,8	12,2	17,5	16,5
Malta	1,4	5,7	11,9	11,1	6,7
Țările de Jos	0,3	5,1	10,8	7,2	3,3
Austria	1,8	5,0	6,6	11,5	3,0
Polonia	0,8	4,4	9,7	9,5	4,9
Portugalia	2,6	6,9	10,1	10,6	7,5
Slovenia	0,6	3,3	4,4	10,1	2,1
Slovacia	2,3	7,3	9,3	6,3	3,1
Finlanda	0,3	7,3	8,5	6,3	2,1
Suedia	1,0	4,2	9,2	8,2	2,9
UE (27 țări)	2,3	7,9	11,6	13,0	7,8

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

20. Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială după sexe, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	TOTAL	MASCULIN	FEMININ
România	31,4	29,4	33,4
Belgia	10,4	9,9	10,9
Bulgaria	29,4	27,2	31,4
Cehia	6,3	5,3	7,2
Danemarca	9,4	9,2	9,7
Germania	12,7	12,5	12,9
Estonia	6,5	5,4	7,6
Irlanda	10,6	9,5	11,8
Grecia	28,2	26,9	29,3
Spania	17,2	16,7	17,8
Franța	13,5	12,2	14,8
Croația	6,2	5,7	6,7
Italia	9,8	9,4	10,1
Cipru	9,9	9,8	10,0
Letonia	13,5	11,8	15,0
Lituania	15,2	15,5	14,9
Luxemburg	5,7	5,0	6,4
Ungaria	17,1	16,1	18,0
Malta	9,2	8,6	9,9
Țările de Jos	5,9	5,6	6,3
Austria	7,6	7,3	8,0
Polonia	6,8	5,8	7,6
Portugalia	11,9	10,5	13,2
Slovenia	4,9	4,6	5,1
Slovacia	14,0	13,9	14,1
Finlanda	6,3	5,8	6,8
Suedia	5,5	5,2	5,8
UE (27 țări)	13,1	12,3	13,8

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

21. Persoane în risc de sărăcie sau excluziune socială, pe grupe de vârstă, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	Total	Grupa de vârstă				
		0 -17 ani	18-24 ani	25-49 ani	50-64 ani	65 ani și peste
România	32,0	39,0	31,1	28,8	30,8	32,3
Belgia	18,6	19,0	20,8	16,7	20,7	18,3
Bulgaria	30,0	33,9	32,5	25,6	26,7	35,3
Cehia	12,0	15,0	13,5	8,4	11,3	15,2
Danemarca	17,9	15,3	36,3	19,4	15,7	12,3
Germania	21,3	23,9	31,2	19,9	18,7	20,6
Estonia	24,2	18,3	27,6	15,3	21,2	47,0
Irlanda	19,2	24,3	19,7	15,6	19,5	18,7
Grecia	26,1	28,1	33,1	24,9	26,3	23,9
Spania	26,5	34,5	29,0	25,1	26,6	20,9
Franța	20,4	26,6	24,5	19,0	20,8	14,7
Croația	20,7	17,3	16,5	14,2	19,0	35,8
Italia	22,8	27,1	23,7	23,3	22,7	19,2
Cipru	16,7	16,7	13,5	14,7	15,6	24,8
Letonia	25,6	20,3	21,0	19,0	26,5	41,6
Lituania	24,3	21,7	23,2	17,2	24,5	38,7
Luxemburg	21,4	26,1	37,3	19,8	20,4	11,0
Ungaria	19,7	24,4	18,5	16,5	19,6	21,3
Malta	19,8	25,2	14,7	14,4	18,7	31,4
Țările de Jos	15,8	15,9	23,9	14,2	16,7	13,5
Austria	17,7	22,7	20,3	16,3	15,3	17,6
Polonia	16,3	16,9	19,2	13,8	17,9	18,0
Portugalia	20,1	22,6	23,8	17,0	21,5	20,2
Slovenia	13,7	10,7	10,7	11,5	15,0	20,2
Slovacia	17,6	25,3	19,4	16,8	14,0	14,0
Finlanda	15,8	13,8	37,6	14,5	13,6	14,2
Suedia	18,4	21,6	31,8	18,3	13,8	14,3
UE (27 țări)	21,3	24,8	26,1	19,7	20,9	19,7

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

22. Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă precum și a persoanelor care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii, în statele membre ale Uniunii Europene, în anul 2023

-%-

	Ponderea persoanelor aflate în stare de deprivare materială și socială severă	Ponderea persoanelor de 0-64 ani care trăiesc în gospodării cu intensitate foarte redusă a muncii
România	19,8	5,2
Belgia	6,1	10,5
Bulgaria	18,0	7,0
Cehia	2,7	5,1
Danemarca	4,9	9,8
Germania	6,9	9,9
Estonia	2,5	5,9
Irlanda	6,0	9,1
Grecia	13,5	8,3
Spania	9,0	8,4
Franța	6,6	9,2
Croația	2,8	5,5
Italia	4,7	8,9
Cipru	2,4	4,4
Letonia	6,2	7,0
Lituania	6,1	8,0
Luxemburg	2,5	3,9
Ungaria	10,4	4,9
Malta	4,1	3,6
Țările de Jos	2,7	8,2
Austria	3,7	5,7
Polonia	3,0	3,9
Portugalia	4,9	6,3
Slovenia	2,0	3,8
Slovacia	7,0	4,6
Finlanda	2,8	8,7
Suedia	2,5	8,0
UE (27 țări)	6,8	8,0

Sursa: <http://ec.europa.eu/eurostat/en/web/income-and-living-conditions/data/database> 09-10-2024

GLOSAR

Pentru evaluarea sărăciei se utilizează diferite metode în funcție de modul de abordare a fenomenului, de sursele de date disponibile, de necesitățile de analiză sau de caracteristicile naționale. În cazul abordării relative a sărăciei se folosește o metodă care ia în considerare dimensiunea monetară a fenomenului sărăciei și care este agreată de Eurostat, fiind utilizată în toate țările comunitare.

Prin metoda relativă se pot estima indicatorii de sărăcie în două variante, funcție de indicatorul de bunăstare folosit, mai exact în funcție de includerea sau excluderea contravalorii consumului din resurse proprii ale gospodăriilor. Acesta poate fi:

- **venitul total disponibil;**
- **venitul bănesc disponibil.**

Lucrarea de față folosește ca indicator de bunăstare venitul bănesc disponibil.

Venitul bănesc disponibil al unei gospodării reprezintă totalitatea veniturilor **în bani** realizate în gospodărie de către toți membrii săi, din orice sursă licită (activități salariale, activități pe cont propriu, pensii și alte transferuri sociale, venituri din proprietăți etc.) din care s-au dedus transferurile plătite.

Venitul bănesc cuprinde veniturile bănești brute obținute din:

- activități salariale;
- activități pe cont propriu în agricultură;
- activități pe cont propriu în activități neagricole;
- prestații sociale;
- venituri din proprietate;
- alte venituri.

Transferurile plătite cuprind:

- impozite pe salarii, pe venituri de orice fel, pe clădiri și terenuri, mijloace de transport etc.;
- contribuții de asigurări sociale, pentru șomaj, pentru sănătate și alte contribuții;
- transferuri de la și, respectiv, către alte gospodării și persoane (pensii alimentare, pensii viagere, diverse plăți obligatorii stabilite prin lege către persoane particulare și gospodării).

Transferurile sociale sunt sume primite de populație din partea statului sub formă de protecție socială și cuprind:

- pensii de asigurări sociale (pentru muncă și limită de vârstă, pensii anticipate, pensii de invaliditate, pensii de urmaș, pensii pentru agricultori, ajutor social de tip pensie, pensii I.O.V.R etc.);
- indemnizații de șomaj, venit lunar de completare, plăți compensatorii;
- alocații de stat pentru copii, alocații familiale (complementare, de susținere pentru familia monoparentală, alocații pentru copiii nou-născuți etc.);
- burse pentru elevi și studenți;
- ajutoare speciale pentru persoanele cu dizabilități;
- indemnizații de altă natură (pentru veterani și văduve de război, pentru persoane persecutate politic, pentru urmașii decedaților în Revoluția din 1989 etc.).

Pentru asigurarea comparabilității gospodăriilor de mărimi și componente diferite, se face transformarea persoanelor fizice din fiecare gospodărie în unități convenționale “adult-echivalent”, utilizând scala OECD – modificată. Veniturile disponibile realizate de fiecare gospodărie se raportează la numărul de adulți-echivalent, valoarea astfel obținută fiind atribuită fiecărei persoane care compune gospodăria respectivă.

Adult – echivalent: unitate convențională prin care se transformă componența unei gospodării în funcție de vârsta persoanelor care o compun. Transformarea se face pe baza unei scale de echivalență, care în practica obișnuită este scala OECD modificată, cu următorii coeficienți:

- 1,0 pentru prima persoană adultă din gospodărie (capul gospodăriei);
- 0,5 pentru următorii adulți (persoane de 14 ani și peste);
- 0,3 pentru copiii în vârstă de până la 14 ani.

Toate persoanele din gospodăriile cercetate se ordonează crescător după venitul disponibil pe adult-echivalent atribuit, după care se stabilește **punctul median** al acestei distribuții.

Pragul de sărăcie: nivelul veniturilor disponibile (exclusiv contravaloarea consumului din resursele proprii ale gospodăriei) pe adult-echivalent, față de care persoanele pot fi considerate sărace sau non-sărace. Acesta reprezintă 60% din valoarea punctului median al distribuției persoanelor după veniturile disponibile (exclusiv contravaloarea consumului din resursele proprii ale gospodăriei) pe adult-echivalent. Pentru unele necesități de analiză pragul poate fi stabilit și la fracțiuni de 40%, 50% sau 70% din valoarea punctului median. Uneori, în literatura de specialitate, se folosește și termenul “linia de sărăcie”. Identificarea persoanelor considerate sărace se face prin compararea veniturilor disponibile pe adult-echivalent aferente fiecărei persoane cu nivelul pragului de sărăcie.

Persoane sărace sunt acele persoane ale căror venituri disponibile pe adult-echivalent sunt inferioare pragului de sărăcie determinat pentru un anumit an. Persoanele ale căror venituri disponibile pe adult-echivalent depășesc pragul de sărăcie se consideră persoane non-sărace.

Rata sărăciei relative reprezintă ponderea persoanelor sărace (care au un venit disponibil pe adult-echivalent mai mic decât pragul stabilit la nivelul de 60% din mediana veniturilor disponibile) în totalul populației.

Statutul ocupațional reprezintă situația economico-socială a unei persoane în raport cu activitatea desfășurată și cu modul de obținere a veniturilor.

- **Persoană ocupată** – persoană care desfășoară activități economico-sociale aducătoare de venituri bănești și/sau în natură. Persoana ocupată poate avea calitatea de **salariat** (cu contract de muncă pe perioadă determinată sau nedeterminată), **patron** (cu unitate de lucru proprie și unul sau mai mulți salariați), **lucrător pe cont propriu** (în activități agricole sau neagricole desfășurate fără a avea angajați persoane salariate) sau **ajutor familial**.

- **Persoană neocupată** – persoană care nu desfășoară activități economico-sociale aducătoare de venituri bănești și/sau în natură, chiar dacă prin vârstă și capacitățile sale fizice poate fi considerată persoană aptă de muncă; categoria cuprinde **șomerii**, **pensionarii** (de orice tip) și **alte persoane inactive** (casnice, elevi sau studenți, copii preșcolari, bătrâni fără nicio formă de pensie, persoane cu dizabilități sau persoane întreținute etc.).

Nivelul de educație:

- *scăzut*: fără școală absolvită, preșcolar, primar și gimnazial;
- *mediu*: profesional, liceal, postliceal sau tehnic de maiștri;
- *superior*: universitar ciclu I (licență), universitar ciclu II (masterat), universitar ciclu III (doctorat), universitar de lungă durată (4-6 ani), postuniversitar, studii de postdoctorat.

Indicele inegalității veniturilor arată de câte ori sunt mai mari veniturile disponibile pe adult-echivalent ale persoanelor considerate cele mai bogate (din ultima quintilă a distribuției persoanelor după venit) față de veniturile persoanelor considerate cele mai sărace (din prima quintilă a distribuției persoanelor după venit). Quintila reprezintă o cincime (20%) din totalul persoanelor cuprinse în distribuție. Uneori, acest indicator este denumit și "raportul S80/S20".

Coeficientul Gini evidențiază ce procent din totalitatea veniturilor populației ar trebui redistribuit, pentru a asigura o repartizare perfect egală între toți membrii societății.

Deficitul median relativ este un indicator de profunzime a sărăciei, care semnifică “distanța” la care se află venitul unei persoane sărace până la nivelul pragului, de la care persoana ar înceta să mai fie considerată săracă, calculat ca procent din pragul de sărăcie. Altfel spus, sporul de venituri pe care ar trebui să-l obțină această persoană pentru a ajunge la nivelul pragului, ieșind astfel din sfera sărăciei.

Rata deprivării materiale și sociale (MSD) este un indicator care reflectă lipsa unor elemente considerate esențiale pentru a avea un trai decent care ar trebui să existe la nivel de gospodărie sau individ pentru a duce o viață adecvată și care a fost determinată de resursele financiare precare. Este definită ca proporție a populației care se confruntă cu o limitare la accesul a cel puțin 5 din cele 13 **elemente de deprivare**.

Rata deprivării materiale și sociale severe (SMSD) este un indicator care reflectă lipsa unor elemente considerate esențiale pentru a avea un trai decent care ar trebui să existe la nivel de gospodărie sau individ pentru a duce o viață adecvată și care a fost determinată de resursele financiare precare. Este definită ca proporție a populației care se confruntă cu o limitare la accesul a cel puțin 7 din cele 13 **elemente de deprivare**.

Elementele de deprivare considerate esențiale pentru un trai decent au fost grupate în 7 articole necesare la nivel de gospodărie și 6 articole la nivel de individ.

Lista elementelor de deprivare *la nivel de gospodărie*:

- capacitatea de a face față unor cheltuieli neprevăzute;
- capacitatea de a putea plăti o săptămână de vacanță pe an;
- capacitatea de achitare la timp, fără restanțe, a chiriei, ipotecii sau a unor facturi la utilități;
- posibilitatea de a consuma carne, pește sau echivalentul vegetarian al acesteia, cel puțin o dată la două zile;
- posibilitatea de încălzire corespunzătoare a locuinței;
- posibilitatea de a avea acces la un autoturism pentru uz personal;
- capacitatea financiară de înlocuire a mobilei uzate.

Lista elementelor de deprivare *la nivel de persoană*:

- posibilitatea de a avea acces la internet acasă în scop personal;
- posibilitatea financiară de înlocuire a hainelor vechi/ uzate cu altele noi;
- deținerea a două perechi de încălțăminte (inclusiv o pereche pentru orice vreme);
- cheltuirea unei sume oarecare de bani în fiecare săptămână pentru propria stare de bine;
- participarea în mod regulat la activități de petrecere a timpului liber;

- să își permită financiar să se întâlnească cu prietenii sau familia acasă sau în altă parte, cel puțin o dată pe lună, pentru a bea sau mânca împreună.

Indicatorii MSD și SMSD sunt adoptați de *Subgrupul de Indicatori (ISG)* al *Comitetului de Protecție Socială (CPS)* și fac distincție între persoanele care nu își permit un anumit bun, serviciu sau activități sociale.

Indicatorul SMSD este o componentă a indicatorului compozit rata riscului de sărăcie sau excluziune socială definită în cadrul țintei UE 2030 privind sărăcia și excluziunea socială.

Rata riscului de sărăcie sau excluziune socială (ARPE) este definit ca proporția persoanelor, din populația rezidentă, aflate în cel puțin una din următoarele trei situații:

- se află sub pragul sărăciei (de 60% din venitul median disponibil pe adult-echivalent);
- se află în stare de deprivare materială și socială severă;
- trăiesc într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii.

Intensitatea muncii se determină prin raportarea numărului de luni efectiv lucrate într-un an, de membrii gospodăriei în vârstă de muncă, la numărul total de luni care teoretic puteau fi lucrate de persoanele respective, în același an.

Persoanele care trăiesc **într-o gospodărie cu intensitate foarte redusă a muncii**, se referă la persoanele (în vârstă de până la 64 de ani) din gospodăriile în care adulții în vârstă de muncă au avut o activitate echivalentă cu mai puțin de 20% din potențialul lor de muncă în ultimul an. În accepțiunea anchetei, prin persoane în vârstă de muncă se înțeleg persoanele de 18-64 ani, care nu sunt persoane dependente sau inactive.

În accepțiunea anchetei, prin **gospodării cu copii dependenți**, se înțeleg gospodăriile cu minori și tineri de 18-24 ani inactivi care locuiesc cu cel puțin un părinte.

Codurile statelor membre Uniunii Europene

Austria	AT	Germania	DE	Portugalia	PT
Belgia	BE	Grecia	EL	Cehia	CZ
Bulgaria	BG	Irlanda	IE	Romania	RO
Cipru	CY	Italia	IT	Slovacia	SK
Croația	HR	Letonia	LV	Slovenia	SI
Danemarca	DK	Lituania	LT	Spania	ES
Estonia	EE	Luxemburg	LU	Suedia	SE
Finlanda	FI	Malta	MT	Țările de Jos	NL
Franta	FR	Polonia	PL	Ungaria	HU